

**SİLSİLETU'L-LİSÂN ADLI DERS KİTABININ BİÇİM VE İÇERİK
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Özge YAZICI

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ARAP DİLİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

KASIM 2016

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakkı saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren yirnidört(24) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Özge
Soyadı : YAZICI
Bölümü : Arapça Öğretmenliği
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Silsiletu'l-Lisân Adlı Ders Kitabının Biçim Ve İçerik Açısından İncelenmesi
İngilizce Adı : The Examination Of The Course Book Which İs Named Silsiletu'l-Lisân From The Point Of The Form And The Content

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışında tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Özge YAZICI

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Özge YAZICI tarafından hazırlanan “Silsiletu’l-Lisân Adlı Ders Kitabının Biçim ve İçerik Açısından İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından Oy Birliği/Oy Çokluğu ile Gazi Üniversitesi Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı/Arapça Öğretmenliği Bilim Dalı/Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Unvanı Adı Soyadı)
(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZAY
Arap Dili Eğitimi / Gazi Üniversitesi

Başkan : (Unvanı Adı Soyadı)
(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

Yrd. Doç. Dr. Cihaner AKÇAY
Arap Dili Eğitimi / Gazi Üniversitesi

Üye : (Unvanı Adı Soyadı)
(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

Yrd. Doç. Dr. Derya ADALAR SUBAŞI
Arap Dili ve Edebiyatı/ Ankara Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 07 / 11 / 2016

Bu tezin Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Araştırmam boyunca benden desteğini esirgemeyen Değerli Hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZAY'a ve araştırmamın uygulama aşamasında yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Yeliz Köse'ye teşekkürü bir borç bilirim.

**SİLSİLETU’L-LİSÂN ADLI DERS KİTABININ BİÇİM VE İÇERİK
AÇISINDAN İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Özge YAZICI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Kasım, 2016

ÖZ

Giriş, üç bölüm, sonuç ve bir ekten oluşan bu çalışma, genelde yabancı dil öğretim sürecinde önemli bir kaynak olan ders kitapları ile destekleyici-tamamlayıcı materyallerin dil gelişimindeki rolüne açıklık getirmekte, özelde ise “Silsiletu’l-Lisân” isimli ders kitabı serisinin Türkiye’de Arapça öğretimine katkılarını belirlemeyi ve söz konusu ders kitabının destekleyici-tamamlayıcı materyallerinin yapısını ve özelliklerini inceleyip, gerekli görülen yerlerde önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır. Giriş bölümünde, çalışmanın önemi, alanı ve amacı üzerinde durulmuştur. Birinci bölümde yabancı dil öğretim yöntemlerinin değerlendirilmesi üzerinde durularak dil öğrenimi/öğretimi sürecinde önemli kabul edilen bazı unsurlardan bahsedilmiştir. İkinci bölümde, yabancı dil öğretiminde ders kitabının değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Dil öğrenimi sırasında öğretmenin, ders kitabının ve öğrencinin rolleri üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra destekleyici-tamamlayıcı materyallerin taşınması gereken özellikler üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde, “Silsiletu’l-Lisân” serisi incelenmiş ve genel bir değerlendirme yapılmıştır. Düzenlenen bir öğrenci anketiyle öğrencilerin Arapça ders kitaplarından beklentileri tespit edilmiştir ve söz konusu ders kitabıyla karşılaştırılmıştır. Son bölümde ise çalışmanın sonucu hakkında bilgi verilmiştir. Ekte de öğrencilere uygulanan anketlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Silsiletu’l-Lisân, Arapça eğitimi, destekleyici ve tamamlayıcı materyaller, yabancı dil eğitimi, görsel ve işitsel materyaller
Sayfa Adedi : 96
Danışman : Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZAY

**THE EXAMINATION OF THE COURSE BOOK WHICH IS NAMED
SİLSİLETU'L-LİSÂN FROM THE POINT OF THE FORM AND THE
CONTENT**

(Master Thesis)

Özge YAZICI

**GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES**

November, 2016

ABSTRACT

On the general perspective, this practice-consisting of introduction, 3 parts, conclusion and appendix-clarifies the role of textbooks, which are important resources for foreign language teaching process, and the role of supportive and supplementary materials on language development. Specifically, on the other hand, it aims to determine the contributions of “silsiletu'l-lisân” textbook series on Arabic learning in Turkey, and to make suggestions when regarded necessary after examining the structure and characteristics of supportive and supplementary materials of the aforementioned textbook. At the introduction part the importance, scope and objective of the practice are emphasized. At the first part the evaluations of foreign language teaching methods are discoursed, mentioning some of the elements regarded important during the language learning/teaching processes. At the second part, the evaluation of textbook for foreign language teaching is dwelled on. The roles of teacher, textbook and student during the language learning process are addressed. In addition to that, the essential characteristics of supportive and supplementary materials are studied. At the third part, “silsiletu'l-lisân” textbook series are analyzed and a general evaluation is made. Organizing a student poll, the expectations of the students from Arabic textbooks are determined and then compared to the aforementioned textbook. And at the final part, information is given regarding the result of the study. At the appendix, the student polls mentioned above are included.

Key Words : Silsiletu'l-Lisân, Arabic education, supportive and supplementary materials, foreign language education, visual and auditory materials
Page Number : 96
Supervisor : Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZAY

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
BÖLÜM I. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Önemi.....	1
1.2. Çalışmanın Amacı.....	3
1.3. Çalışmanın Alanı.....	3
BÖLÜM II. YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	4
2.1. Geleneksel Yöntemler	5
2.2. Bilişsel Yöntemler.....	8
2.3. Duyuşsal Yöntemler	11
BÖLÜM III. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DERS KİTABI DEĞERLENDİRMESİ.....	16
3.1. Dil Öğrenimi Sırasında Önemli Olan Bazı Unsurlar ve Bunların Rolü	16
3.1.1. Ders Kitabının Rolü	16
3.1.2. Öğrencinin Rolü	18
3.1.3. Öğretmenin Rolü	18
3.2. Materyaller	19
3.2.1. Görsel Materyaller	21
3.2.2. İşitsel materyaller	21
3.2.3. Görsel-İşitsel Materyaller	21
3.3. Teknoloji Destekli Araçlar	21
3.4. Ders Kitabı Serisinin Destekleyici-Tamamlayıcı Materyalleri	22

3.4.1. Destekleyici-Tamamlayıcı Görsel Materyaller	22
3.4.2. Destekleyici-Tamamlayıcı İşitsel Materyaller	22
3.4.3. Destekleyici-Tamamlayıcı Görsel-İşitsel Materyaller.....	23
3.5. Otantik Materyaller	25
3.6. Görsel-İletişimsel Gerçeklik Taşıyan Materyaller	23
3.7. Genel Olarak Dil Öğretiminde Kullanılan Materyallerde Bulunması Gereken Özellikler	24
3.8. Genel Olarak Ders Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler	25
3.9. Arapça Ders Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler	31
3.10. Ders Kitabı Seçiminde İki Önemli Kavram.....	33
BÖLÜM IV. SİLSİLETU’L-LİSÂN; İNCELEME VE DEĞERLENDİRME	34
4.1. Verilerin Toplanması	34
4.2. Ders Kitabı Seçiminde İki Önemli Kavram.....	33
4.3. “Silsiletu’l-Lisân” Genel Tanıtım	34
4.3.1. Arapçaya Giriş I (الكتاب التمهيدي).....	37
4.3.1.1. Destekleyici-Tamamlayıcı materyaller	41
4.3.1.1.1. İşitsel Materyaller	41
4.3.1.1.2. Görsel Materyaller	41
4.3.2. Arapçaya Giriş II (الكتاب التمهيدي)	41
4.3.3. Başlangıç Seviyesi I (الكتاب المبتدئ).....	44
4.3.4. Başlangıç Seviyesi II (الكتاب المبتدئ)	46
4.4. Verilerin Çözümlemesi	67
4.4.1. Öğrenci Anketlerinden Elde Edilen Verilerin Çözümlemesi	68
4.5. Veri Sonuç ve İncelemelere Göre “Silsiletu’l-Lisân” Adlı Seri İçin Öneriler.....	73
BÖLÜM V. SONUÇ.....	78
KAYNAKÇA	81
EKLER.....	83
Ek-1. Ders Kitabı İncelemesi Öğrenci Anketi	83

BÖLÜM I

GİRİŞ

Giriş bölümünde çalışmanın önemi, amacı ve alanı üzerinde durulacaktır.

1.1. Çalışmanın Önemi

Ülkemizde sadece Arapça değil diğer yabancı dillerin öğretiminde yapılan araştırmalara, ortaya konulan kaynaklara ve sarf edilen emeğe rağmen geçmişten bu yana bir takım problemlerle karşılaşmıştır. Bu problemlerin nedenlerine bakıldığında zaman geleneksel yabancı dil öğretme alışkanlığı, yabancı dil öğretiminde kullanılan yanlış metot ve teknikler, dil eğitimi planlamasındaki eksiklikler, materyal eksiklikleri, ölçme-değerlendirmedeki eksiklikler ve yapılan yanlış değerlendirmeler olduğunu görmekteyiz.

Konuyla ilgili olarak yapılan çalışmalara bakıldığında, Yusuf Ziya Bildirici'nin Ankara Üniversitesi'nde 1987 yılında hazırlamış olduğu "Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye'de Arapça Öğretimi" adlı yüksek lisans tezi, Mahmut Karaca'nın Uludağ Üniversitesi'nde 1992 yılında hazırlamış olduğu "İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi ve Arapça Ders Kitaplarının Tahlili" adlı yüksek lisans tezi, Osman Uygun'un 1994 yılında hazırlamış olduğu "İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi" adlı lisans tezi, Gazi Üniversitesi'nde Azmi Yüksel başkanlığında M. Akif Kireççi ve İbrahim Özay tarafından 1994 yılında "Orta Öğretimde Arapça Öğretiminin Yapı ve Sorunları "adı altında yapılan araştırma-inceleme bu alanda yapılan ilk akademik çalışmalar olarak göze çarpmaktadır. Bu çalışmalara ek olarak Yusuf Karataş'ın Gazi Üniversitesi'nde 2001 yılında hazırladığı "Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından al-'Arabiyyatu li'l-Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezi, Emin Cihan Üzümlü'nün Gazi Üniversitesi'nde 2001 yılında hazırladığı "Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından al-'Arabiyya li'n-Nâşi'in Ders Kitabının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezi, Mücella Cangir'in Gazi Üniversitesi'nde 2002 yılında hazırladığı "İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğreniminde Karşılaşılan Sorunlar" adlı yüksek lisans tezi, İbrahim Polat'ın Gazi Üniversitesi'nde 2003

yılında hazırladığı “Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam Hatip Liseleri İçin Arapça” Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezi ve Nazan Ertürk’ün Gazi Üniversitesi’nde 2001 yılında hazırladığı “Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam Hatip Liseleri Yeni Programa Uygun Arapça” Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezi bu alanda yapılan akademik çalışmalar olarak bulunmaktadır.

Yine bu alanda bir doktora çalışması olarak hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri” adlı kitap 1998 yılında Candemir Doğan tarafından yayınlanmıştır.

Ömer Demircan’ın 1988 yılında yayınladığı “Dünden Bugüne Türkiye’de Yabancı Dil” adlı kitabında Arapça öğretiminin tarihi hakkında bilgi verilmektedir.

Yukarıda bahsi geçen bu akademik çalışmalarda Arapça öğretiminin sorunları, Arapça öğretiminde ulaşılan noktanın istenilen düzeyde olmayışı vurgulanarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Yabancı dil öğretim sistemine bakıldığında ders kitapları oldukça önemli bir yere sahiptir. Kitap, öğrenci ile program arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Öğrencinin ve uygulanan programın başarısını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Kitaplar, öğrencilerin okul dışında da öğrenmelerine, eksiklerini gidermelerine ve bilgileri tekrar gözden geçirmelerine olanak sağlar. Kitapların sadece öğrencilere değil öğretmenlere de büyük kolaylıklar sağladığı unutulmamalıdır. Öğretmenin çok olan ders yükündeki gücünü daha iyi kullanmasına yardımcı olur. Ayrıca içerisindeki birçok ödev konusu sayesinde öğretmeni çok fazla araştırma yapmaktan kurtarır.

Yabancı dil eğitiminin temelini oluşturan kitapların gerek öğrencilere ve gerekse öğretmenlere daha faydalı olabilmesi için hem biçim, hem de içerik açısından daha dikkatli seçilmesi gerekmektedir. Silsiletu’l-Lisân adlı ders kitabının biçim ve içerik açısından değerlendirilmesi, serinin daha etkin kullanılmasını sağlamakla birlikte ders kitaplarının betimlenmesine ve seçimine ışık tutacaktır.

Bu çalışma ile Türkiye’de Arapça öğretimine katkı sağlanacağı ve çalışmanın Arapça öğretimini bir adım daha ileriye götüreceği düşünülmektedir.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, son yıllarda okutulmaya başlanan “Silsiletu’l-Lisân” adlı ders kitabı serisini biçim ve içerik açısından değerlendirmek, serinin yeterli ve yetersiz yönlerini ortaya koyarak Türkiye’de Arapça öğretiminin gelişimine katkıda bulunmaktır.

Çalışmada, Türkiye’de Arapça öğretiminin tarihsel gelişimine ve bugünkü durumuna kısaca değinilerek söz konusu ders kitabının Arapça öğretime olan katkılarına değinilecektir.

Yabancı dil öğretiminde önemi büyük olan ders kitaplarının içermesi gereken özellikler, destekleyici-tamamlayıcı materyaller incelenerek bunların yabancı dil öğretimindeki önemine değinilecektir.

“Silsiletu’l-Lisân” adlı ders kitabı serisinin uyguladığı yöntemin yabancı dil öğretimindeki yeri belirlenecek, uygulanan anketlerin sonuçlarından yola çıkılarak değerlendirmeler yapılacak ve gerekli görülen yerlerde çözüm önerilerinde bulunulacaktır.

1.3. Çalışmanın Alanı

Bu çalışmanın alanı Mü’min el-ANNAN, Muhammed el-EBRAŞ, Amir es-SİBAİ ve Muhammed ABS’ın Birleşik Arap Emirlikleri The Mother Arabic Language Center tarafından hazırlanan “Silsiletu’l-Lisân” adlı ders kitabı serisi (1-4) ile sınırlandırılmıştır.

Amaca ulaşmak amacıyla uygulanacak anketler Ankara il sınırları içerisinde bulunan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri ve daha önce adı geçen ders kitabının okutulduğu ve halen okutulmakta olan yabancı dil dershanelerindeki öğrenciler tarafından cevaplandırılacaktır. Bu çalışmalarda yukarıda bahsi geçen eğitim kurumlarının seçilmesindeki amaç, adı geçen ders kitabının okutulmuş ve halen de okutuluyor olmasıdır.

Yapılan öğrenci anketleriyle, ankete katılan öğrencilerin dil öğrenmedeki amaç, ihtiyaç ve beklentileri belirlenmeye çalışılacaktır.

Değerlendirmeler düzenlenen anket sonuçlarına dayandırılacaktır.

BÖLÜM II

YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yabancı dil öğretim yöntemlerini üç başlık altında toplayıp yöntem, yaklaşım, tasarım ve uygulama açısından değerlendirmeleri yapılacaktır. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin aralarındaki benzerlikler ve farklılıklara değinilecektir.

Tarih boyunca yabancı dil öğretiminde dilin nasıl öğretileceği günümüze kadar süregelen tartışma konularından biri olmuştur. Bu süreç içerisinde pek çok yöntem geliştirilmiş ve kullanılmış olmasına rağmen birçoğu başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Başarısızlık nedenlerine bakıldığı zaman kullanılan yöntemlerden kaynaklı olduğu görülmektedir.

Dil öğretiminde izlenen yöntem, öğrenciyi eğitimin amaçlarına ulaştıracak olan en güvenli öğretim unsurudur. Günümüze kadar ortaya çıkan yöntemler, daha önce kullanılan yöntemlerin veya hâlihazırda kullanılan yöntemlerin eksik kaldığı noktaları kapatmak üzere ortaya çıkmış ve yabancı dilin daha iyi öğretilmesine katkı sağlamıştır. Fakat bakıldığında yabancı dil öğretiminde ulaşılan noktada mükemmeliyetçi bir yöntemden söz edilmemektedir.

Türk Dil Kurumu sözlüğü *yöntemi* “Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, prosedür, politika”, “bilimde belli bir sonuca erişmek için plana göre izlenen yol, metot” olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bir amacı gerçekleştirebilmek ve bir sonuç elde edebilmek için izlenen yol ve stratejiler bütünü olarak da tanımlanabilir. Karataş (2001, s. 13) çalışmasında yöntemin, öğrencinin yaşına, hazır bulunuşluk haline, kültürüne, bulunulan şartlara göre ve ana dille yabancı dildeki benzerliğe bağlı olarak değişebilmekte olduğunu söylemektedir.

Yaklaşım: “Bir sorunu ele alış, ona bakış biçimi” ve öğrenme-öğretme sürecinde öğrenmenin daha etkili gerçekleştirilebilmesi adına alınması gereken tedbirler doğrultusunda bir yol izleme olarak da tanımlanabilmektedir. Yöntemle benzer anlama

gelmesine rağmen yaklaşım kavramının, yöntemi de içine alan daha kapsamlı ve daha genel bir yol olduğu söylenebilir.¹

Tasarım: Genel anlamıyla belli bir konuda yapılması gereken işlemleri, belli bir plan çerçevesinde etkili olarak uygulamaktır. Karataş (2001, s. 13) çalışmasında, yabancı dil öğretiminde tasarımı, belirlenen dil ve öğrenme görüşlerinin belli bir yönteme dönüştürülmesi ve yahut öğretime uygulanması olarak tanımlamıştır.

Uygulama: Belli bir konuda ve belli bir plan doğrultusunda yapılması gereken işlemlerin faaliyete geçirilmesi, tatbik edilmesi olarak tanımlanabilir.

Yabancı dil öğretim yöntemlerini esas aldıkları yaklaşımlara göre üç grupta toplanabilir:

- Geleneksel Yöntem: Dil öğretiminde yapısal kuramı esas alırlar.
- Bilişsel Yöntem: Dil öğretiminde anlamlı öğrenmeyi esas alırlar.
- Duyuşsal Yöntem: Hem dil bilimsel yetinin, hem de iletişimsel yetinin önemini savunurlar. Dilin sözel olan ve sözel olmayan özelliklerinin, işlevlerinin ve kavramlarının verilmesi gerektiğini belirtirler. (Ertürk, 2004, s. 17)

2.1. Geleneksel Yöntemler

Geleneksel yöntemler başlığı altında aşağıdaki yöntemler, yaklaşım, tasarım ve uygulama açısından ele alınmaya çalışılacaktır:

- Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi (Gramer-Translation)
- Direkt Yöntem (Direct Method)
- Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi (Audio-Lingual Method) (Ertürk, 2004, s. 17-18)

Geleneksel yöntemlerde daha çok dil bilgisi kurallarının ve söz varlığının öğretilmesini amaç edinmiş yapısal bir yaklaşım izlenmektedir.

Dil bilgisi-çeviri yönteminin ortaya çıkışına baktığımız zaman öncelikle 18. yüzyılın sonlarına doğru okullarda kullanılan dil yöntemi, amaç dilden ana dile çeviri yöntemi olan ve geleneksel yöntem olarak bilinen dil bilgisi-çeviri yöntemiymiş ve bu yöntem 19. yüzyıla kadar yabancı dil öğretim yöntemi olarak kullanılmıştır. Memiş ve Erdem (2013) çalışmasında, yöntemin batıda Latincenin, doğuda Arapçanın öğretimine dayanmakta olup Karl Plötz (1819-1881) tarafından geliştirmiş olduğunu ve 20. yüzyıla kadar Karl Plötz'ün

¹http://books.google.com.tr/books?id=A4jzN71GAyWC&pg=PA55&lpg=PA55&dq=babado%C4%9Fan,+1996+yakla%C5%9F%C4%B1m&source=bl&ots=cC-msqTUbG&sig=LfCvfBd_-lI3xRAcKd5-9-flwVI&hl=tr&sa=X&ei=sYcYVIKxBurOygPd8oDYDQ&ved=0CBsQ6AEwAA#v=onepage&q&f=true sayfasından erişilmiştir. (Erişim Tarihi 4 Aralık 2015)

tekniklerinin geçerli bir yöntem olduğunu belirtmektedir (Demirel, 2010, s. 36). Yabancı dil öğretiminde kullanılan dil bilgisi-çeviri yöntemi Latince öğretiminin etkisiyle geliştirilmiş ve günümüzde de kullanılan bir yöntemdir.

Yöntemin dayandığı belli bir öğrenme kuramı olmayıp daha çok kural öğretimine, kelime ezberlemeye ve akla dayalı çözümlere yer vermekle birlikte bu yöntemde konuşma becerisinin geliştirilmesine önem vermemektedir (Demirel, 2010, s. 36).

Memiş ve Erdem (2013, s. 300) çalışmasında, Dil bilgisi-çeviri yöntemine tepki olarak 1950'lerde ortaya çıkan direkt yöntemin, gerek Türkiye'de gerekse dünyada yaygın bir şekilde kullanıldığını söylemektedir. Öğrenilen dil ile yaşam arasında doğrudan bir bağlantı kurduğu ve hedef dili öğretirken ana dile başvurmadan hedef dilin öğrenimi yapıldığı için bu yöneme direkt yöntem denilmektedir.

Üzüm (2002) çalışmasında, 1800'lerde Gouin'in *Art Dienseinger et D'etudier Les Langues* (Dillerin İncelenmesi ve Öğretme Sanatı) adlı eserinde dilin öncelikle kulakla işitilmesi, dille pekiştirilmesi ve elle de okunup yazılması gerektiğini belirtmektedir.

Kulak-dil alışkanlığı yöntemine bakıldığında, 1940'lı ve 50'li yıllarda ortaya çıkan bu yöntem yapısalcı ve davranışçıların görüşlerinin etkisinden kurtulamamakta ve Üzüm (2002) çalışmasında, bu yöntemin öğrenme psikolojisi açısından davranışçı, dil bilim açısından ise yapısalcı bir yöntem olduğunu vurgulamaktadır. Bu yöntem, kolej öğrencilerinin yabancı dil öğrenmeleri için Fries ve Lado tarafından Michigan Yönetimi ile Michigan Üniversitesi tarafından geliştirilen Ordu Yönteminin bir benzeri olarak kabul edilmektedir. Rihchard ve Rodgers (2001) çalışmasında, Ordu yönteminin metodolojisinin tıpkı Direkt metotta olduğu gibi hedef dil ile arasında yoğun bir ilişki bulunduğunu söylemektedir. Dilin doğal öğrenim sırasının önce dinleme ile başlayıp daha sonra konuşma, okuma ve yazma şeklindedir (Demirel, 2010, s. 41).

Ertürk (2004, s. 19) çalışmasında, Kulak-dil alışkanlığı yönteminin, Ordu Yöntemi, Konuşma Yöntemi, Dilsel Yöntem, Duyup-Konuşma Yöntemi, İşitsel-Dilsel Yöntem gibi isimlerle de bilinmekte olduğunu belirtmektedir.

Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi, belli bir öğrenme kuramına göre geliştirilmediği için daha çok akla dayalı çözümlemeler, kural öğrenmeye ve karşılaştırılmalı çalışmalara yer vermekte ve bu nedenle de yazılı dilin öğretimini amaçlamaktadır (Demirel, 2010, s. 36). Ertürk (2004) çalışmasında bu yöntemde temel dil becerileri olarak okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerinde durmuş diğer dil becerilerini ise ikinci plana atmıştır. Bu yöntemde

dilin kurallarını öğrenmek esas olduğu için öncelikle öğrencilere bir pasaj okutulur ve bu pasajda geçen gramer kuralları öğretilir. Okutulan metnin içeriği çok fazla önem taşımamakla birlikte içerisinde geçen cümle kalıpları önemlidir ve bu kalıp ifadeler gramer öğretimi için birer alıştırmaya özelliği taşımaktadır. Çeviri okuma işleminden sonra yapılır. Öncelikle daha kolay yapıtların çevirisinden başlanarak gramer kurallarının verilmesi ile daha zor ve karmaşık yapıtlı eserlerin çevirisine geçilir. Bu yöntemde öğrencilerin sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi de önemli bir konudur. Bu nedenle öğrencilerin sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi için seçilen metinde hiç kullanılmamış sözcüklerin listesi öğrencilere verilerek bunların ezberlenilmesi istenir. Telaffuz ise pek fazla önem taşımamaktadır. Öğrencilerin kelimeleri telaffuz şekillerine çok az dikkat edilir. (Demirel, 2010, s. 36-37). Yöntemin okuma ve yazma becerilerine ağırlık vermesi nedeniyle öğrenciler dinlediğini anlamakta ve konuşmada oldukça zorluk çekmektedirler.

Dil bilgisi-Çeviri Yöntemine karşı tepki olarak ortaya çıkan Direkt Yöntem ise sadece okuma ve yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik olmayıp aksine dört dil becerisine de önem vererek, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin sırayla takip ederek uygulamayı hedeflemektedir (Demirel, 2010, s. 37). Bu yöntemde ana dil kullanımı ve çeviri yönteminin yerine öğrencilerin hedef dille kavram ve kelimelerin kavratılması yoluna gidilmektedir. Sözcüklerin öğretilmesinde görsel araçların, tanımlamaların ya da pantomimin kullanılması öğrencinin kelime öğrenimini daha kolaylaştırmaktadır. Çünkü kelime ile nesne arasında dolaysız bir bağlantı kurulmaktadır. Dil bilgisi kurallarının öğretimi tümevarım yoluyla olduğu gibi bu kurallar görsel yolla, göze hitap ederek de öğretilmektedir. Sınıf içerisinde ana dile ve çeviriye yer verilmemekle birlikte amaç dilin yoğun bir şekilde kullanılmasına dikkat edilmekte, telaffuz öğretimine özellikle ilk birkaç hafta daha fazla özen gösterilmekte, dinleme ve tekrara da çok fazla yer verilmektedir (Demirel, 2010, s. 40).

Ordu yönteminin benzeri olarak kabul edilen Kulak-Dil Alışkanlığı Yönteminde dinleme ve konuşma becerisine daha çok önem verildiği için amaç dilde öğrenilecek olan konular yazılı olarak görülmeden önce sözlü olarak dinletilmektedir. Bu yöntem dil ve kültürün iç içe olduğunu savunduğu için, bir dili öğrenirken o dili konuşanların kültürlerinin de öğrenilmesi gerekmektedir (Demirel, 2010, s. 42). Bu nedendir ki amaç dildeki sözcüklerin o dili konuşanlar için taşıdıkları anlamda ve kültürel bağlamda öğrenilmesi gerekmektedir. Yabancı dil öğreniminde, dil becerilerinin, dinleme, konuşma, okuma ve yazma şeklinde bir sıra izlemesi öğrencilerin dinlediğini anlama ve konuşma becerilerini

yüksek bir seviyeye ulaştırmaktadır. Yöntemde taklit, tekrar ve ezber önemlidir. Telaffuzun ve tonlamanın olmasına önem vermektedir (Demirel, 2010, s. 45). Ertürk (2004, s. 20) çalışmasında, yöntemin esas olarak her uyarıcıya karşı bir tepkinin olması ve etki-tepki bağının kurulabilmesi için pekiştireçlerin zamanında verilmesi ve ihmal edilmemesi gerektiğini ve bu şekilde tepkilerin alışkanlığa dönüşmesini ve gerekli tekrarlarla da davranış haline dönüştürülebildiğini söylemektedir.

Dil Bilgisi-Çeviri Yönteminde çeviri teknikleri, ezberleme, yazılı anlatım teknikleri çok fazla kullanılmakla birlikte sözcük ezberlemede kullanılan kelimelerin zıt ve eş anlamlarını bulma gibi sözcük çalışmaları da kullanılmaktadır.

Direkt Yöntemde ise, dikte çalışmaları, soru-cevap, taklit, diyalog hazırlama, serbest anlatım, boşluk doldurma, tekrar etme, ezberleme gibi uygulamalar bulunmaktadır.

Kulak-Dil Alışkanlığı Yönteminde, Direkt Yöntemde olduğu gibi soru-cevap, taklit, dikte çalışması, ezber, tekrar, diyalog hazırlama, drama gibi uygulamalar bulunmaktadır.

2.2. Bilişsel Yöntemler

Bu başlık altında aşağıdaki yöntemler, yaklaşım, tasarım ve uygulama açısından ele alınacaktır.

- Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)
- Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (The Total Physical Response)
- Telkin Yöntemi (Suggestology) (Ertürk, 2004, s. 21)

Bilişsel yöntem 1960'lı yıllarda öğrenme kuramcılarında Ausubel ve dil bilimci Chomsky'in görüşleri etkisiyle davranışsal dil öğretimine tepki olarak psikolog Jhon Bissell Carol ve uygulamalı dil bilimci Kenneth Chastain tarafından geliştirilmiştir. Memiş ve Erdem (2013) çalışmasında, bu yöntemde önemli olan öğrencinin yeni bilgiler depolayıp eski bilgilerin ise yeni anlamlar ve bağlamlar kazanması için yeni öğrenmenin eski öğrenmelerle bütünleştirilmesi gerektiğini söylemektedir.

Zihinsel algılama öğrenciler için dil öğrenimini daha zevkli hale getirdiği için bu yöntem öğrenmeyi düşünme doğrultusunda ele alınmaktadır. Bu nedenle de öğretmeni sık sık alıştıran değil, dili düşünerek öğrenmeyi kolaylaştıran biri olarak bulunmaktadır (Demirel, 2010, s. 45).

Ertürk (2004) çalışmasında, bir matematik öğretmeni olan Calep Gattegno tarafından 1972 yılında geliştirilen sessizlik yönteminin, bilişsel yöntemlerin de ilki olarak kabul edildiğini

belirtmektedir. Bu yöntemde ders işlenirken sadece öğrenciler değil, öğretmen de sessiz kalmayı yeğlemektedir. Sessizlik yöntemi sınıflarında sıra ve seçilen materyallere bakılarak, sessizlik yönteminin anlatılan dilin organize edilmesinde yapısal bir yaklaşım izlediği açıktır (Richards ve Rodgers, 2001, s. 82).

San Jose State Üniversitesi'nde profesör olan Asher tarafından 1965 yılında geliştirilen ve psikoloji alanındaki öğrenme kuramlarından iz kuramı (trace theory) ile alakalı olan bu yöntem, öncelikle duyduğunu anlamayı ve daha sonra zorlama olmaksızın başlangıç düzeyinde sözlü anlatım becerisini kazandırmayı hedeflemektedir (Demirel, 2010, s. 62). Memiş ve Erdem (2013) çalışmasında, teorik temeli doğrudan dil öğretimi olan tüm fiziksel tepki yönteminde konuşma ile eylemin birbiriyle uyumlu bir şekilde eşleştirilmesiyle yabancı dilin öğretilmesinin hedeflendiğini vurgulamaktadır. Ertürk (2004, s. 21) çalışmasında, bu yöntemde öğrencilerin öncelikle sadece dinlediklerini ve hiç konuşmadıklarını çünkü yöntemin temelinde konuşmadan önce duyduğunu anlama olduğunu ifade etmektedir. Daha sonra öğrenci duyup anladığını sözsüz olarak fiziksel bir tepkiyle belirtir.

Telkin yöntemi Bulgar bir psikiyatrist olan Lozanov tarafından ruh bilimi verileri kullanılarak 1960 yıllarında geliştirilmiştir. Bu yöntemin getirdiği en önemli katkı sınıf içi iletişimin daha rahat bir ortamda yapılmasını sağlamasıdır. Bulgar psikiyatrist Lozanov bu yöntemi kullanan bir öğretmenin öğrencilerinin, diğer geleneksel yöntemi kullanan öğretmenin öğrencilerine göre daha hızlı öğrendiklerini iddia etmektedir. Memiş ve Erdem (2013, s. 305) çalışmasında, bu yöntemin olumlu psikolojiyle iyi sonuçlar verdiğini ve bunun da telkin ile mümkün olabileceğini savunmaktadır.

Sessizlik yönteminin genel amacı başlangıç seviyesindeki öğrencilere hedef dilin basit unsurlarını sözel ve işitsel olarak vermek ve hedef dilde yarı-akıcı konuşma, doğru telaffuz ve amaç dilin unsurlarının ustalıklarını vurgulamaktır (Richards ve Rodgers, 2001, s. 83). Sessizlik yönteminin en önemli özelliği öğrencilerin sınıftaki hareketleri izlemeleri, sınıf arkadaşlarının ve öğretmenin ne dediğini dinlemesi ve bundan anlam çıkarmaya çalışmasıdır (Demirel, 2010, s. 61).

Tüm fiziksel tepki yöntemine göre bir olay ne kadar sık tekrar edilirse hafızada o kadar kalıcı iz bırakır ve o olayın hatırlanması da o kadar olur. Bu yöntemde öncelikli olan anlama becerisinin geliştirilmesidir. Konuşma ve yazma becerileri anlama becerisi yerleşene kadar ertelenir ve öğrencilerde fiziksel tepki sözlü tepkilerden daha önce

gelmektedir. Derse başlangıçta ilk zamanlar ana dil kullanılırken ilerleyen zamanlarda ana dilin kullanımı azaltılmaktadır (Demirel, 2010, s. 62).

Telkin yönteminde sınıf içi iletişimin rahat bir ortamda yapılması önemli olduğu için öncelikle sınıf rahat iletişim kurulabilecek şekilde düzenlenmekte ve müzikten yararlanılmaktadır. Yerler halı ile kaplanıp, öğrenciler rahat koltuklarda oturup loş ışık altında derinden gelen müzik eşliğinde derslerin yapıldığından bahsedilmektedir (Demirel, 2010, s. 60).

Sessizlik yöntemindeki sınıf içi uygulamalarda öğretmen başka bir araç gereç kullanmaya gerek duymaksızın birkaç renkli çubuk ve renkli tablolar kullanır. Öğretmen, çubukların renklerini ve her çubuğun bir sesi sembolize ettiğini anlatmakla derse başlangıç yapmaktadır. “Fidel” olarak adlandırılan telaffuz tabloları, öğretilen dilin yapısına uygun olarak hazırlanmaktadır. Singeler telaffuz özelliklerine göre renklerle kodlanır ve dersler bu kodlanmış telaffuz tablolarının kullanımıyla başlar.

Tüm fiziksel tepki yöntemiyle yabancı dil öğretimi öncelikle emir kipleri ile başlamakta ve bu tür alıştırmalar da fiziksel tepkiyi gerektirmektedir. Öğretmenin vermiş olduğu emirlere öğrencilerin hem bireysel hem de toplu bir şekilde fiziksel tepki vermeleri beklenmektedir. Bu yöntemin ilk kez kullanıldığı derslerde materyale ihtiyaç duyulmadığını çünkü öğretmenin kullanmış olduğu jest, mimik ve sesin yeterli olduğu belirtilmektedir. Daha sonra sınıf içerisinde bulunan nesneler kullanılmakta ve dersler ilerledikçe resim, poster gibi değişik görsel araçlardan yararlanılmaktadır (Demirel, 2010, s. 62).

Yöntemde öğretmen yönetmen, öğrenci ise oyuncu olarak görülmekte ve dersler bu doğrultuda işlenmektedir. Kelimeler teker teker veya gruplar halinde konu içerisinde geçtikçe öğretilmektedir. Memiş ve Erdem (2013, s. 312) çalışmasında, fiziksel tepki yöntemine hikâye anlatımlı öğretim tekniğinin de eklenmesiyle birlikte hikâyeler dinletildikten sonra görselleştirilerek ve oyun halinde canlandırılarak kalıcılığın sağlandığından söz etmektedir.

Memiş ve Erdem (2013, s. 313), öğrenci komutla ilgili herhangi bir hata yaptığı zaman öğretmenin komutu tekrarlayarak öğrencinin doğru olanı bulmasına yardımcı olacağını belirtmektedir. Yani hatalar öğrenci motivasyonunu bozmadan anında düzeltilmektedir.

Telkin yönteminde derse başlanmadan önce öğrencilere yeni bir isim ve kimlik kazandığı telkin edilmekte ve yabancı dildeki günlük konuşmalar müzik eşliğinde dinletilmektedir. Telkin yöntemine bakıldığında bu yöntemde diyalog öğretimi çok önemlidir. Diyalog

öğretimi yapılırken öncelikle diyalogla ilgili gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra ilk olarak diyalog baştan aşağı okunur. İkinci olarak diyalogda vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek ve gerekli yerlerde ana dilde açıklamalar yapılarak müzik eşliğinde dinletilir. Üçüncü olarak öğrencilerden rahat koltuklarında gözleri kapalı bir şekilde klasik müzik eşliğinde diyalogu dinlemeleri ve akıllarında tutmaları istenir (Demirel, 2010, s. 60).

Telkin yönteminde amaç kişinin saklı yapabilme gücünü ortaya çıkarmak olduğu için öğrencilere yapabileceklerine inandırmak için çeşitli telkinlerde bulunulur. Memiş ve Erdem (2013, s. 310) çalışmasında, bu yöntemde sadece bilgi verip öğrenciyi pasifize etmek yerine soru-cevap, çeviri, tekrar gibi çeşitli etkinlikler yaparak öğrenci aktif kılındığı söylenmektedir.

2.3. Duyuşsal Yöntemler

Bu başlık altında aşağıdaki yöntemler yaklaşım, tasarım ve uygulama açısından ele alınacaktır.

- Grupla Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)
- Doğal Yaklaşım (The Naturel Method)
- İletişimsel Yaklaşım (Communicative Method)

Grupla Dil Öğretim Yöntemi diğer adıyla Danışmanlı Dil Öğretim Yöntemi Amerikalı bir psikiyatrist olan Curran tarafından geliştirilmiştir. Curran, bir grup arkadaşıyla Rogers'ın danışan-danışman ilişkisi ve görüşlerinden etkilenmiş ve ardından kendi araştırmaları doğrultusunda yeni bir yorum getirmiştir.

Başaran (2012) çalışmasında, Curran'ın 1957 yılında başlamış olduğu bu çalışmanın yeni bir yöntem bulmaktan ziyade insanların yabancı bir dili öğrenirken hissettikleri kaygı, korku ve endişelere çözüm bulmak amacı taşımakta olduğunu belirtmektedir. Curran, kaygı, korku, güvensizlik ve hataya düşme korkusunun yabancı dil öğreniminde temel başarısızlık nedenleri olduğunu ve insanların hata yapma korkuları ve iç kaygıları yüzünden kendilerini rahat ifade edemediklerini düşünmektedir. Bu nedenle de hümanist yaklaşımın en büyük savunucularından olan Rogers'ın çağdaş danışmanlık tekniklerinden yararlanarak böyle bir yöntem geliştirmiştir. Bu yönteme göre kişilerin yaşamış oldukları bu kaygılardan ve hata yapma korkusundan kurtulmak içinse sadece öğretmenin değil, öğrencilerin de bazı sorumluluklar almaları gerekmektedir (Demirel, 2010, s. 60). Bu yönteme göre, öğretmen için öğrencilerin dil öğrenme korkularını ancak dil danışmanı yardımıyla yenebilirler. Burada dil danışmanından kasıt psikolojik bir danışman değil,

daha çok öğrencinin çabasını anlayan kişidir. Başaran (2012) çalışmasında, bu yöntemin sorumlulukların paylaşılmasıyla dil öğreniminin kolaylaşacağı öne sürmektedir.

Doğal yöntem, Dil bilgisi-Çeviri yöntemine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu yöntem yazılı dile karşılık, konuşma dilinin öğretimini amaç edinmekle birlikte uygulamada çeviri, telaffuz, başlangıçta okuma ve yazma alıştırmaları olmaz. Yalnızca dinleme ve konuşma etkinlikleri önem arz etmektedir. Memiş ve Erdem (2013, s. 303) çalışmasında, yabancı dilin anadile benzer bir biçimde öğretilmesini savunan yöntemin Lemare ve Payne tarafından biçimlendirildiğini, Ticknor, Marcel ve Heness'in katkılarıyla geliştirildiğini ifade etmektedir.

Doğal yöntem, yabancı dil öğrencilerine, başından itibaren yalnızca, öğretmenin kendi ana dili olan yabancı dili kullanarak, sürekli konuşma yoluyla iletişim kurmak ve etkileşimi birbirleriyle bir metin oluştururcasına bağlantılı, ama dil bilgisi açıklaması yapılmaksızın anlaşılabilir ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmek biçiminde tanımlanabilir (Demirel, 2010, s. 46).

Yabancı dil öğretiminde öğrenme psikologları ve kuramsal dil bilimcilerden daha çok toplumbilimciler ki bunların içinden de Hymes'in öncülük ettiği sosyodilbilimciler, Chomsky'nın öne sürdüğü kavramlarla edim (performance) ve yeti (competence) ile dilin doğasını açıklamanın yetersiz kaldığını bunun yanında iletişim yetisi (communicative competence) adıyla bir üçüncü boyutu eklemenin uygun olacağını öne sürmüşlerdir (Demirel, 2010, s. 48)

Dilin temel amacının yazılı ve sözlü iletişimin sağlanması olduğu bilinmekle birlikte dilin kurallarından çok bir iletişim aracı olarak kullanılması önemlidir. Her ne kadar iletişimin önceliği vurgulansa da dilin yeterliliği bir noktada da dil bilgisi yeterliliğini de zorunlu kıldığı bilinmektedir. Bu nedenle de önce dilin kuralları, sonra da dilin kullanımı üzerinde durulmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde esas olan kurallara uygun cümle kurma becerisini kazandırmakken iletişimsel yöntemi savunanlar buna karşıdırlar ve onlara göre bu, yöntemin son aşaması olmalıdır. Çünkü öğrencilerin geçirdikleri zihinsel süreç onlar için önem taşımaktadır. Amaç öğrencilerin, öğrendikleri cümle yapılarını, kalıpları ezberlemek yerine öncelikle onları zihinsel bir süreçten geçirip bilgileri anlamaya, kavramaya yönlendirmek ardından da anlayıp kavramış oldukları bilgileri uygulamaya koymalarını sağlamaktır.

Öğrencilerin dil bilgisi ve yeteneklerinin seviyeleri ne olursa olsun iletişim ortamının ve iletişim olayının yaratılması öğretmenin başlıca görevi olduğu savunulmaktadır (Demirel, 2010, s. 48-49). Ve bu çerçevede iletişimsel yöntem uygulanırken, her türlü öğretim araç ve gereçlerinden ve de tüm öğrenme tekniklerinden faydalanma yoluna gidilebilir.

Grupla dil öğrenim yönteminde öğrencilere hedef dilde iletişim becerisi kazandırılmaya çalışılmakta ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre tartışma konuları belirlenmektedir. Tartışmanın ana dilde yapılması istenir. Ertürk (2004) çalışmasında, öğretmenin, öğrenciler tarafından kurulan cümleleri hedef dile çevirip ve anlamca belirsiz olan kısımlara ise yine anadil kullanılarak açıklık getirdiklerini ifade etmektedir. Danışman danışan ilişkisi mevcut olup bu yöntemde daha çok telaffuz ön plandadır.

Ertürk'ün (2004, s. 23) çalışmasında, doğal yöntemde öncelik olarak konuşma dili üzerinde durulmakta; dil bilgisi kuralları ise metin içerisinde verilmektedir. Ayrıca verilmediği yerleri de açıklamaktadır. Kelime öğrenimi ön plandadır. Yabancı dilde sık kullanılan kelimeler seçilerek öğretilmektedir (Demirel, 2010, s. 47). Ertürk (2004, s. 24) çalışmasında, içeriğin öğrencilerin ilgisine ve ihtiyacına göre belirlenip somuttan soyuta, basitten karmaşığa doğru bir yol izlendiğini açıklamaktadır. Doğrudan doğruya taklit etmeye yönelik olduğu için öğrenci duyduğunu anlamasa bile tekrarlar ve telaffuz eder. Öğretmenlerin sınıf içerisindeki etkinliklerde uygulayıcı ve destekleyici rolde olduğunu ve ayrıca öğretmenlerin yabancı dili ana dili olarak konuşan kimseler olmaları nedeniyle bu yöntemin uygulanmasında yabancı öğretmen bulma konusunda problemler yaşadıklarını ifade etmektedir (Demirel, 2010, s. 47).

İletişimsel yaklaşımda da yine dilin gramer kurallarından çok dilin konuşmada kullanılan kavramlarının öğrenilmesi ve kullanılması esastır. Buradaki asıl amaç öğrencilerin dil öğreniminde geçirdikleri zihinsel süreç olup bir kuralı ya da yapıyı ezberlemek yerine onu zihin süzgecinden geçirip anlayıp kavramasını, anlayıp kavradığı bilgiyi uygulamalarını sağlamaktır. İletişimsel yaklaşımda öğretmen, sınıf içerisinde danışman rolünde olup öğrencilerin materyalleri kullanıp onlarla iletişimini sağladığını ifade eder (Demirel, 2010, s. 48-49).

Grupla dil öğretim yönteminde ders işlenirken öğrenciler sınıfta bir çember oluşturarak otururlar. Her öğrenci için 3-4 kişi ya da 6-12 kişiden oluşan gruplar için öğrencilerden biri danışman-öğrenci olarak seçildiğini ifade etmektedir (Richards ve Rodgers, 2001, s. 94). Böylece öğrenciler, danışman-öğrenci ile rahat bir iletişim kurabilirler. Çember oluşturan öğrenciler için tartışma konuları öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda seçilir (Demirel, 2010, s. 61). Hatta bu tartışmayı ana dilde yapmaları istenir. Bu çalışmalarını dışarıdan izleyen öğretmen ise ana dildeki konuşmaları hedef dile çevirerek öğrencilere yardımcı olur.

Bu yaklaşımın ders işlenişinde özellikle ilk derslerde ses kayıt cihazları bulundurulur. Memiş ve Erdem (2013, s. 304) çalışmasında, öğretmenin, öğrencilerin anadilde kurduğu cümleyi hedef dile çevirdikten sonra öğrencinin bunu tekrar ettiğini, cihazlara sadece öğrencilerin hedef dilde söylediklerinin kaydedildiğini ve ders sonunda bu kayıtların tekrardan dinlendiğini belirtmektedir.

Başlangıçta öğretmene bağımlı olan öğrenciler, öğrendikçe bağımsız olurlar ve bu durum şu şekilde açıklanmaktadır. İlk üç bölümde öğretmen sadece dile yoğunlaşmaz ayrıca öğrencilere öğrenimleri süresince destekte bulunur. Dördüncü bölümde öğrenciler kendilerine olan güvenlerini kazanınca öğretmen doğruluğa daha çok yoğunlaşır. İlk üç bölümde doğruluk, akıcılıktan sonra gelir ve başa dönüş ise beşinci bölümde gerçekleşir.

Bu yöntemde sınıf içindeki iletişimsel faaliyetler haricinde ses kayıt cihazları, bilgisayar destekli alıştırmalar ve yazı tahtası gibi materyaller kullanılmaktadır.

Doğal yöntemde ise başlangıçta okuma ya da yazılı alıştırmalar yapılmaz, dinleme ve konuşma etkinlikleri yapılır. Bu yöntemde öğretmen konuşmakta öğrenciler ise dinlemektedir. Yani öğretim dili yalnızca yabancı dildir ve öğrencilere açıklamalarda bulunulurken bile ana dil kullanılmaz.

Öğrenci duyduğu kelimenin ya da cümlenin ne anlama geldiğini tam olarak anlamasa bile tekrarlar ve taklit eder. Bu yöntemde öğrenci, öğrenirken aktif olmalı tıpkı ana dilini öğrenirken olduğu gibi yanlışlıkların ve hataların üzerinde çok fazla durulmadan konuşması gerektiğini söylemektedir (Demirel, 2010, s. 47). Memiş ve Erdem (2013, s. 311) çalışmasında, öğretmenin, öğrencinin yapmış olduğu hataları anında düzeltmesi gerektiğinin ancak böylece yapılan hataların belleğe yerleşmesini engellediği üzerinde durmuştur.

Konuşmaktan utanıp çekinen öğrencilere kitaptan konuşma metinleri ezberletilerek bu utangaç hallerini aşmaları sağlanır (Demirel, 2010, s. 47). Okuma metinleri yüksek sesle okutulur ve metinle ilgili görseller seçilir ve öğretmen seçilen görselleri, okunan her cümleden sonra onun anlamını yansıtanı göstererek cümlenin anlaşılmasını kolaylaştırır. Yöntemde, kelime cümlelerin anlaşılması için pandomim, tahtaya resim çizme, örnek gösterim tekniğine başvurulabilir.

İletişimsel yaklaşımda öğretim, öğrenci merkezlidir. Dil becerilerin her biri iletişim kurabilmek için doğal bağlamda öğretilir. Memiş ve Erdem (2013, s. 306) çalışmasında,

öğretim etkinlikleri olarak daha çok karşılıklı konuşma, diyalog, grup çalışmaları, rol üstlenme, eğitsel oyunlar kullanıldığını ifade etmektedir.

Okuma metinleri üzerinde durularak metinde geçen belli başlı kavramlar belirlenir. Teyple kaydedilen konuşmalar dinletildikten sonra orada geçen kavram ve kişiler kaydedtirilir.

Bu yaklaşımda öğretmenin rolünün ise, öğrencilerin dil öğretim amaçlarına uygun bir biçimde birbirleriyle iletişim kurmalarında yönlendirici olduğu belirtilmektedir (Demirel, 2010, s. 51).

Burada asıl amaç öğrencilerin öğrenmiş olduğu kelime, cümle ya da yapıları öncelikle zihinsel bir süreçten geçirip anlayıp kavrayıp daha sonra onu uygulama sahasında kullanmasını sağlamaktır ki burada önemli olan öğrencinin geçirdiği zihinsel süreç evresidir. Memiş ve Erdem (2013, s. 306) çalışmasında, öğretmen dil bilgisi kuralları için ayrı bir çalışma yapmaz, yapı ve kurallar diyalog ve metin içerisinde geçtiği kadarıyla öğretildiğini açıklar.

Etkinlikler ise diyalog tamamlama, diyalogların başına veya sonuna uygun kelimelerin getirilmesi, cümle ya da belli kavramların yeniden düzenlenmesi şeklinde yapılmaktadır.

BÖLÜM III

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DERS KİTABI DEĞERLENDİRMESİ

Bu bölüm yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahip olan kitapların biçim ve içerik açısından değerlendirilmesinin yapılabilmesi için gerekli olan bilgileri içermektedir.

3.1. Dil Öğrenimi Sırasında Önemli Olan Bazı Unsurlar ve Bunların Rolü

Öğretmen, öğrenci ve ders kitapları yabancı dil öğreniminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinde önemli rolleri olan başlıca unsurlar olarak kabul edilmektedir. Bunlar kısaca açıklanmaya çalışılacaktır:

3.1.1. Ders Kitabının Rolü

Araç-gereçler, öğretimde kullanılan ve öğretim işinin niteliğini oluşturan temel unsurlardan biridir (Küçükahmet, 2011, s. 18). Kitaplar ise, eğitimde kullanılan öğrencilerin ders konularına ait bilgileri kendi kendilerine öğrenmelerini sağlamak amacıyla; öğretmenlerin ise çalışmalarını planlamada ve çok olan ders yükünde gücünü iyi kullanmada yardımcı araç-gereçlerin başında gelmektedir. Bu nedenle ders kitaplarında bulunması gereken eğitici unsurlar bilinmeli ve kitap seçiminde bu unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Ders kitapları, öğrenci ile program arasında köprü vazifesi görmektedir (Küçükahmet, 2011, s. 13) ve eğitim programlarında programın başarısını etkileyen temel unsurlardandır. Eğitim-öğretimde öğretmenden çok öğrenci tarafından kullanılan ve öğrenciye birçok faydası bulunan bir eğitim aracıdır. Öğrenci, kitaplar sayesinde öğretmenin anlattıklarını istediği zaman, yer ve tempoda tekrar etme imkânı bulur (Küçükahmet, 2011, s. 19). Öğrenci kitaplar sayesinde eksikliklerini giderir, bilgileri tekrar gözden geçirir. Anlatılan örnekler dışında farklı soru tipleri ve çözüm yollarıyla karşılaşma imkânı bulur ve derse önceden hazırlanmasını sağlar. Böylece öğretim sıkıcılıktan kurtulur ve derse olan ilgi kesilmemiş olur (Küçükahmet, 2011, s. 29).

Ders kitapları elde edilmesi ve kullanılması kolay materyallerdir. Bu yüzden öğretimin ilk kademesinden itibaren bütün kademelerde kullanılan bir araçtır. Bilindiği üzere öğretim programlarının uygulanmasında en çok başvuru alan araçtır. Nedeni ise, öğretim programlarının bütün öğelerini içermeye özelliğine sahip olmasıdır.

Ders kitapları, ders konularına ait bilgileri sıralı ve doğru bir şekilde, öğrencilerin kendi kendilerine de öğrenmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmaktadır. Ders kitabı, ders programında ön görülen konuların ele alınıp işlendiği, öğrencilere alışkanlık, beceri ve bilgi kazandırmak amacıyla hazırlanmış ve öğretmene materyal seçiminde büyük kolaylık sağlayan bir kaynaktır. Ders kitapları yoluyla öğrenciler, öğretmenin anlattıklarına istediği zaman ve istediği yerde ulaşma ve tekrar etme imkânı bulur. Bunlar göz önünde bulundurularak ders kitapları bilgi dolu bir ansiklopedi olmanın yanı sıra öğretici bir nitelik taşımali ve öğrenmeye rehber olmalıdır (Küçükahmet, 2011, s. 19).

Ders kitaplarının sadece öğrenciye değil, öğretmene de sağladığı kolaylıklar göz ardı edilemez. Fakat öncelikle öğretmen ne kadar tecrübeli olursa olsun bazı unsurları gözden geçirmeli anlatacağı konulara hazırlanmalıdır. Anlatacağı konuları ilgili ders kitabı, ders notları ve yardımcı kitaplardan okumalı, önemli ve güç noktaları belirleyip öğrencinin anlayacağı kolaylıkta ve materyallerden faydalanarak hazırlamalıdır. Kitapta yer alan bütün alıştırmaları yapmalı, problemleri çözmeli, ölçme ve değerlendirme sorularını cevaplamalıdır. Bu şekilde öğretmen çok olan ders yükünde gücünü iyi kullanabilir, kitabın içerdiği çeşitli ödev konuları ile öğretmeni birçok araştırmadan kurtarır (Küçükahmet, 2011, s. 29).

Polat (2003, s. 23) çalışmasında, dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının geleneksel ve iletişimsel olmak üzere iki ana grupta incelenebileceğini ifade etmektedir.

Geleneksel kitaplara bakıldığında, iletişimsel fonksiyonlar daha çok dilin gramer kuralları, okuma ve yazma becerileri ve dilin doğru kullanımı üzerinde durulmaktadır. Kullanımının da kolay olması nedeniyle öğretmenlerce daha çok tercih edilmektedir.

İletişimsel kitaplar ise dilin işlevsel kısmı ile ilgilenmekte, dinleme ve konuşma becerilerine vurgu yapılmakta ve ayrıca dilin doğru kullanımından çok akıcı kullanımına ağırlık verilmektedir. İletişimsel kitaplar uygulama odaklıyken geleneksel kitaplar sınav odaklıdır.

3.1.2. Öğrencinin Rolü

Öğrenci yabancı dil öğreniminde esas unsurdur. Öğrenci unsurunun öğretimde etkin bir şekilde rol alması için kitapların öğrencilerin ihtiyaç, kültür, ilgi, çevre, yaş, zekâ, meslek, beceri, kişilik gibi farklılıkları göz önünde bulundurularak düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Bir kitap öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerine uygunluk derecesine ne derece yakınsa başarı oranı o derece artmaktadır.

Johnson ve Paulston öğrencilerin rollerini şu şekilde belirtmektedir:

- Öğrenciler kendi plan ve programını yapar ve sınıf içerisinde kendisine düşen sorumlulukları bilir.
- Öğrenciler dil öğrenimindeki gelişimini kendi denetler ve kendini değerlendirir.
- Öğrenciler bir grup içerisinde birbirleriyle sürekli etkileşim halinde olup, karşılıklı fikir alış-verişi yaparak birbirlerinin öğreticisi olmaktadır.
- Öğrenciler, öğrenme işini yalnızca öğretmenden değil diğer arkadaş ve kaynaklardan da yaparlar.²

3.1.3. Öğretmenin Rolü

Yabancı dil öğretimini etkileyen bir diğer önemli faktör ise öğretmendir. Öğretmen dersi öğrenciye sevdirecek yegâne kişi olmasının yanı sıra alan bilgisi ve öğretim becerisine de sahip olması gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler üzerinde başarı elde etme şansı çok az olur.

Ertürk (2004, s. 28) çalışmasında, Öğretmenlerde dil öğretimindeki etkinliği arttırıcı bazı özellikler arandığını belirtmektedir ve bu konunun Olshtain ve Dubin'in çalışmalarında şu şekilde sıralanmakta olduğunu belirtir;

- Hedef dildeki yeterliliği,
- Öğretmenlik deneyimi,
- Eğitimi, kişisel ve kültürel özelliği,
- Dil ve dili öğrenmeye/öğretmeye yönelik düşünceleri

Diğer taraftan öğretmende dil öğretimini de etkileyen bazı özellikler bulunmaktadır.

Bunlar da yine şu şekilde sıralanmaktadır;

² <http://www.turkcede.org/dil-ogretim-yontemleri/666-ogrenme-ve-ogretme-aktiviteleri-tipleri.html> sayfasından erişilmiştir. (Erişim Tarihi 3 Ocak 2016)

- Öğretmenin eğitimi,
- Öğretmenin yükü,
- Öğretmenin şevki,
- Öğretmenin alışkanlıkları,
- Öğretmenin öğrenimi,
- Öğretmenin kişiliği

Öğretmende bulunan bu özellikler eğitimin ve öğretimin kalitesini arttırmakla birlikte öğrencilerin başarısı ve derse olan tutumlarını da etkilemektedir.

Öğretmen dil öğretimiyle ilgili yöntemleri öğrenmeli ve sınıf içerisinde bunları uygulamaya koymalıdır. Alanında meydana gelen değişiklikleri ve yenilikleri takip edip kendisini geliştirmeli ve yenilemelidir. Ders içerisinde kullanacağı yöntemleri belirlerken öncelikle öğrencileri tanımalı ve onlar arasındaki bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmalıdır. Yöntemleri belirlerken bireysel farklılıkları unutarak her yöntemi uygulamaya çalışmamalıdır.

3.2. Materyaller

Materyal bir dilin öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla kullanılan her şeyi içerir. Öğrencilerin öğrenmesini etkileyen en önemli faktörler arasında materyal kullanımı gelmektedir. Öğrenimin amaçları arasında öğrenmenin kalıcı olması vardır ki bu da öğrenme ortamında kullanılacak olan çeşitli araç-gereçlerin kullanımıyla mümkün olmaktadır. Materyal kullanımının derslerde sağlamış olduğu kolaylık ve öğrenimin kalıcılığındaki önemi nedeniyle bazı üniversitelerin yabancı dil bölümlerinde “Öğretim Teknikleri ve Materyal Geliştirme” dersi bulunmaktadır. Bu derste amaç ise bu önemli konuda öğretmen adaylarının eğitim almaları, derste kullanacakları araç-gereçleri tanımak ve öğretmen olarak bunları derslerde kullanmalarını sağlamaktır (Ertürk, 2004, s. 37).

Materyaller, dilsel, görsel, işitsel ve duyu-devinimsel olabilir; yazılı olarak ise gösteri CD, DVD, kaset ya da internet aracılığıyla sunulabilmektedir. Yazılı araçlar arasında ders kitaplarını, çalışma kitaplarını ve bilgisayar yazılımlarını saymak mümkündür. Ayrıca canlı yayın kayıtları, makaleler, öğrencinin ürettiği ve öğretmenin yapmış olduğu araçlar da materyaller arasında yer almaktadır.

Yapılan araştırmalar, eēitim etkinliklerinde kullanılan materyaller, ērencilerin ne kadar fazla duyu organına hitap ediyorsa ērenmenin o denli kolay ve kalıcı olduēunu göstermektedir.

Yine yapılan bilimsel araştırmalara bakıldıēı zaman, yeni bir bilginin sunumunda ve algılanma sürecinde etkili noktalar belirlenmiştir. Kişilerin duyu organlarına göre verilen mesajın algılanmasında oranlar şu şekilde sıralanmıştır:

- Görme %75
- Duyma %13
- Dokunma %9
- Tat alma %3

ABD, Texas niversitesinde Philips tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, zaman faktörü sabit tutulduēunda

İnsanlar;

- Okuduklarının % 10'unu
- İşittiklerinin %20'sini
- Gördüklerinin %30'unu
- Hem görüp hem duyduklarının %50'sini
- Görüp işittikleri ve söylediklerinin %80'ini

Görüp, duyup, dokunup, söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar (zm, 2002, s. 33).

Bakıldıēı zaman ērenciler sadece duydukları ya da sadece okuduklarını çabucak unutmaktadırlar. Oysa bizzat katıldıkları eēitim- ēretim etkinliklerinde ise konuyu daha iyi anladıkları ve verilen bilgileri kolay unutmadıkları görülmektedir. Eēitimde, ērenciler eēitim etkinliklerine ne kadar çok katılırsa ve bilgilerin sunumunda ērencilerin ne kadar çok duyu organına hitap edilirse ērenme o denli kalıcı olmaktadır. Yani yapılan bu araştırmalardan da anlaşılmaktadır ki klasik yöntemlerle yapılan ēretim etkinliklerinde tek düze bir ders işleyişi olduēundan ve ērencilerin tek duyu organına hitap ettiēi için eēitim son derece düşük olmaktadır.

Araç-gereç kullanarak yapılan eēitim daha kalıcı olmakta ve bilgiler unutulmamakta, algılama ve kavrama kolay olmakta ayrıca kullanılan araç-gereç bilgilerin sunulmasında, bellekte tutmada ve tekrardan kullanılmasındaki etkinliēi arttırmaktadır. Kullanılacak olan materyaller arasından da daha çok duyu organına hitap edecek olan materyaller seçilmelidir. Çünkü materyal ne kadar çok duyu organına hitap ederse ērenme o kadar

kolay ve kalıcı olur. Bu nedenle materyallerin diğer derslere oranla yabancı dil öğretiminde daha çok kullanılması gerekir. Yabancı dil öğretiminde kullanılan ve kullanılmasında yarar görülen materyalleri belirli başlıklar altında toplamak mümkündür.

3.2.1. Görsel Materyaller

- Kitaplar (ders kitapları, çalışma kitapları, hikâye kitapları)
- Yazı tahtaları (kara tahta, pazen tahta, manyetik tahta, bülten tahtası vb.)
- Resimler (düz resimler, çizgi resimleri, flaş kartlar, duvar resimleri, levhalar, afişler vb.)
- Gerçek eşyalar ve modeller
- Projektörler ve Grafikler (tepegöz, opak projektörü, film projektörü, film şeritleri vb.)

3.2.2. İşitsel Materyaller

- Radyo
- Kasetçalar ve ses bantları
- Audio CD'ler

3.2.3. Görsel-İşitsel Materyaller

- Film makinesi ve Hareketli Filmler
- Televizyon
- Video
- VCD'ler

3.3. Teknoloji Destekli Araçlar

- Bilgisayar
- DVD'ler
- Etkileşimli Video
- Uydular
- Tele Toplantılar
- Videotex
- İnternet (Ertürk, 2004, s. 38-39)

3.4. Ders Kitabı Serisinin Destekleyici-Tamamlayıcı Materyalleri

Bir ders kitabı diğer materyallerle desteklenmediği sürece tek başına yeterli bir kaynak sayılmamakta ve eksik bir öğretim materyali olarak görülmektedir.

Etkin ve kalıcı bir öğretim ancak iyi düzenlenmiş, anlaşılır, ilgi çeken bir ders kitabı ve destekleyici-tamamlayıcı ders materyalleriyle mümkün olmaktadır.

Bir ders kitabında bulunması gereken destekleyici-tamamlayıcı ders materyalleri şu şekilde sıralanabilir;

3.4.1. Destekleyici-Tamamlayıcı Görsel Materyaller

Görsel materyaller; ders kitapları, tahtalar, panolar, resimler, levhalar, flaş kartlar, grafikler ve haritalardır. Dersin etkin ve verimli geçmesi için görsel materyallerin ders kitabının içeriğinde ve yanında yoğunlukla bulunması gerekmektedir. Üzerinde durulması ve dikkat çekilmesi gereken yerlerin renkli puntolarla yazılmasında fayda vardır.

Görsel materyallerden biri olan öğretmen kitabı, ders kitabı ile birlikte bulunması gereken materyallerdendir. Doğrudan doğruya öğretmene hitap eden öğretmen kitabı, dersin işlenişinde öğretmeni yönlendiren, hangi yöntem ve tekniğin kullanılacağı ile ilgili bilgi veren ders kitabı ve çalışma kitabında yer alan alıştırmaların çözümlerini içeren ve öğrenci motivasyonunu sağlamada yapılması gerekenleri içeren bir materyaldir.

Görsel materyallerden bir diğeri de çalışma/alıştırma kitabıdır. Alıştırma kitabı, ders kitabının yanında bulunması gereken bir materyal olup, derste işlenenlerin daha iyi anlaşılması için konularla ilgili örnekleri ve alıştırmaları içerir. Öğretmen ve çalışma kitaplarının haricinde ders kitabına yardımcı kaynak olarak sözlük, ansiklopedi, dergi ve gazeteleri de destekleyici-tamamlayıcı görsel materyaller arasında saymak mümkündür.

Bu materyallerin yanı sıra öğretmenlerin çok sık kullandığı yazı tahtaları da görsel materyallerden olup, afişleri, ilanları, bülten tahtalarını da destekleyici-tamamlayıcı görsel materyallerden saymak mümkündür.

3.4.2. Destekleyici-Tamamlayıcı İşitsel Materyaller

Destekleyici-tamamlayıcı işitsel materyaller içerisinde radyo, ses bantları, kasetçalarlar ve audio CD'leri saymak mümkündür. Kulağa hitap ederek geniş bir kitleye ulaşma gücüne sahip olan radyolardan öğrencilerin bizzat kendilerinin faydalanacağı gibi öğretmenler tarafından da metinler sınıfta öğrenciye dinletilerek istenilen amaca ulaşılmaya

çalışılmaktadır. Öğrenci işitsel materyaller aracılığıyla dille bir bağ kurar ve dinleme ve anlama becerisini geliştirir (Ertürk, 2004, s. 41).

Ses bantları ve kasetçalarlar kullanılarak ders kitabında geçen metinlerin öğrenciye kavratılması amaçlanmaktadır. Dinleme aktiviteleri yaptırılarak öğrencilere kulak aşinalığı ve dinlediğini anlama yetisi kazandırılmaya çalışılmaktadır. Dinleme alıştırmaları öğrencinin bireysel dil etkinliklerine katkı sağladığı gibi sınıf ortamında da kullanılmaktadır.

3.4.3. Destekleyici-Tamamlayıcı Görsel-İşitsel Materyaller

Film makinesi, hareketli filmler, televizyon, video, VCD ve bilgisayarlar hem görsel hem de işitsel materyaller arasında sayılmaktadır.

Filmler, dille kültür arasındaki ilişkiyi en güzel şekilde anlatan materyallerdendir. Öğrenciye, amaç dilin konuşulduğu ülkeyi, yaşayış tarzlarını, kültürünü, insanlarını bir bütünlük içerisinde sunar.

Son yıllarda ülkemizde de hem maddi olarak uygunluğu bakımından hem de etkin bir materyal olması bakımından video ve VCD'ler yabancı dil öğretiminde sıkça kullanılmaktadır. Video, hem iyi bir eğitim aracı hem de iyi bir bilgi deposudur. Öğrencilere hem göze hem de kulağa hitap etmesi bakımından önemli bir yere sahiptir.

Video ile yapılan eğitimde öğrenci hem görür hem dinler hem de gördüğünden anlam çıkarır ve aynı zamanda da öğrencinin yaratıcılık gücünün gelişmesine de yardımcı olur. Video destekli yapılan eğitimde öğrenci, öğrendiği yabancı dilin kültürü, yaşayış biçimi ve günlük yaşantısı hakkında da bilgi sahibi olur. Ayrıca öğrenci tek başına kullanabileceği gibi sınıfta ders kitabına yardımcı olarak da kullanılabilir.

3.5. Otantik Materyaller

Öğretimde önemli bir yere sahip olan materyallerin seçimi, tasarımı ve kullanımı iyi yapılmalıdır. Yalnızca ders kitaplarıyla yapılan dil öğretimin kalıcılığı gerçekliği sınırlı olması nedeniyle dil öğretimi gerçek yaşantıyla desteklenmelidir. Bunun içinde özellikle iletişim olanaklarını sınıf ortamına taşıyarak öğretmen ve öğrenciye öğretim/öğrenim kolaylığı sunacak olan ve otantik materyallerden sayılan video, kasetçalar, bilgisayar gibi araçlar kullanılmalıdır.

Otantik materyaller, dilin nasıl kullanıldığını gösterirler ve bu dil öğretiminde materyallerin önemli bir yere sahip olduğunu gösterir. Otantik materyaller kullanılmadan yapılan dil öğretimi tıpkı yüzme bilmeyen birine nasıl yüzüleceğini kâğıt üzerinde çizimler yaparak göstermek gibidir.

Karataş (2001, s. 35) çalışmasında, Abe, Carton ve Regent'in yazılı ve sözlü metinleri otantik materyaller olarak görmediklerinden söz etmektedir. Bununla ilgili olarak aşağıdaki iki sebep öne sürülmüştür:

- Yazılı ve sözlü metinler öğretme amacı taşır ve gerçek yaşamla iletişim kurma olasılığını öğrenciye vermez.
- İletişim için önemli unsurlar olarak kabul edilen farklı sözel eylemleri, sosyo-kültürel eylemleri, jestleri, mimikleri, konuşmacının durumsal ve kişisel özelliklerini vermemektedir.

Otantik materyallere bakıldığı zaman günlük hayatla ilgili özellikler taşıdıklarından dolayı öğretimi monotonluktan ve sıkıcılıktan kurtarıp öğrencileri güdüleyerek öğretimin daha etkili ve daha verimli geçmesine olanak sağlar.

3.6. Görsel-İletişimsel Gerçeklik Taşıyan Materyaller

Görsel-iletişimsel özellikler taşıyan materyaller dilin birçok görsel-iletişimsel özelliğini, konuşmacıların kişisel özelliklerini, jestlerini, mimiklerini yansıtabilmektedir. Üzüm (2004, s. 39) çalışmasında, yazılı metinlerdeki jest, mimik, vs. tam anlamıyla aktarılamadığı gibi metinler okunurken de metin içerisindeki punto, stil, renk, düzenin de dinleyici tarafından tam olarak algılanamadığını belirtmektedir.

Yabancı dil öğretim/öğrenimi için olmazsa olmaz unsurları arasında olduğu düşünülen görsel-iletişimsel materyaller, bilgisayar, televizyon ve video uzmanları tarafından hazırlanmış ve bir yabancı dil öğretim yazılımıyla desteklenmiş bilgisayar ve orijinal seslendirmeli filmler sayesinde sağlanabilmektedir.

Bu özellikteki materyaller verilen materyalleri yerine getirmeleri, ilgi çekici olmaları ve hedef dilin konuşulduğu ortamı canlandırmaları bakımından yabancı dil öğretiminde en etkili ve verimli materyaller arasında olacaktır. Bu sayede jest, mimik, tonlama ve vurgu gibi görsel-iletişimsel özellikler aktarılıp, izleyen tarafından rahatlıkla algılanabilir.

3.7. Genel Olarak Dil Öğretiminde Kullanılan Materyallerde Bulunması Gereken Özellikler

Üzüm (2002, s. 37-38) çalışmasında Tony Wright'ın, yabancı dil öğretiminde kullanılan materyallerde bulunması gereken özellikleri şu maddelerle belirtmektedir:

- Sözlü anlatım, yazılı anlatım, okuma-anlama, dinleme-anlama gibi dil becerilerini geliştirecek yeterince alıştırmayı anlamlı bağlamlar içerisinde öğrenciye sunmalıdır.
- Öğrenci ihtiyaç, kültür ve beklentilerine uygun olup güdülemeyi sağlamalıdır.
- Otantik özellikler taşınmalıdır.
- Öğrencinin üretkenliğini ve algılamasını yönlendirecek nitelikte olmalıdır. Rol yapma, problem çözümü gibi iletişimsel görevler içermelidir.
- Öğrenciye verilen görevlerin yerine getirilmesinde rehber olmalı, içerdiği yönlendirmelerdeki açıklamalar yeterli olmalıdır. Sınıf içindeki ikinci bir öğretmen olmalıdır.
- Öğrencilerin duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını ifade edebileceği anlamlı bağlamlar içermelidir.
- Öğrencinin edinmek istediği kültürel ve sosyal özellikleri verebilmelidir.
- Gerçek iletişim özelliklerini sınıfa taşıyabilmelidir.
- Gerektiğinde öğrencinin, öğretmen gözetimi ve yardımı olmadan da kullanabileceği, uygulayabileceği ve kendini değerlendirebileceği nitelikte olmalıdır.
- Öğretmen-öğrenci ve özellikle de öğrenci-öğrenci etkileşimini sağlamalıdır.

3.8. Genel Olarak Ders Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler

Çevre şartları, maddi imkânsızlıklar, dersin özellikleri gibi çeşitli etmenlerden dolayı öğretim ortamında kullanılan materyaller zenginlik göstermemekle birlikte eğitim-öğretimde en fazla kullanılan araç kitaplardır. Çünkü kitaplar diğer öğretim araçlarına göre maliyeti bakımından da ulaşılabilirlik açısından da en kolaydır.

Ders kitapları, öğrenme ve öğretme sürecinde bilhassa planlı eğitim uygulamalarında öğretmenlerin neler öğreteceğini ve öğrencilerin ise neler öğreneceğini büyük ölçüde etkileyen bir araçtır.

Eğitim programlarında ders kitaplarının yeri oldukça büyüktür. Bu nedenle ders kitaplarında bulunması gereken dört temel unsur vardır. Bunlar: “Niçin öğretilim?, niçin öğrenelim” gibi soruların cevaplarının verildiği ve programın uygulanması sonucunda

öğrencilerde meydana gelmesi beklenen davranış değişikliklerinin önceden belirtildiği yer olan amaç; “ne öğretilim?” sorusunun cevabının verildiği ve konunun içeriğinin belirtildiği, konu sıralaması (muhtevanın lojik yapısı) ve yaş gruplarına uygun konuların seçilmesi (muhtevanın psikolojik yapısı) gibi konuların yer aldığı muhteva kısmı; bir konu için, ders için veya ünite için ayrılan süreyi belirten öğretim süreçleri kısmı; eğitimin son aşaması olan, programın amacına ulaşp ulaşmadığının görüldüğü ve “ne kadar öğrettik?” sorusunun cevaplandığı kısım olan değerlendirmedir. Bu dört temel unsur da eğitim-öğretimde birbirleriyle her zaman bağlantılıdır. Tıpkı karmaşık bir yapıya sahip olan aletin bütün parçalarının düzgün çalışması gibidir. Tek bir parçanın bile işlevini yerine getirmemesi aletin başarısını çok fazla etkilemektedir.

Ülkemize baktığımız zaman kitapların okul eğitiminde önemli bir yere sahip olduğunu görmekteyiz. Öğrencilerin konuyu doğrudan öğrenmelerine ve öğretmenlerin ise ders işlenişinde farklı yöntemler geliştirmesine katkı sağlamaktadır (Küçükahmet, 2011, s. 34). Ders kitabı öğrencinin neler öğreneceği ve öğretmenin ise neler öğreteceği konusunda etkili bir kaynak olduğu için sınıf içi öğrenme ve öğretme etkinliklerinde de çok etkilidir (Ertürk, 2004, s. 44).

Ders kitaplarının öğretim materyalleri arasında en önemli yere sahip kaynak olması ve gerek öğrenci gerekse öğretmenler için destek ve rehber olmasına rağmen bir kursun temel hedeflerini belirlemede tek kaynak olmayacağını ve dil öğrenim/öğretim sürecinin tek kitapla tamamlanamayacağını ancak yardımcı kitap olarak kullanılması gerektiği ile ilgili birtakım görüşler de yer almaktadır.

Ders kitaplarının seçimi, hazırlanması gibi konularda yapılan araştırmalarda dünyaca kabul görmüş bir ölçüt olmadığı görülmektedir. Bunun nedeni ise, her toplumun kendi kültürel ihtiyaç ve eğitim anlayışı çerçevesinde bu kitaplarının içeriğinin belirlenmesidir (Küçükahmet, 2011, s. 19)

Ders kitaplarının seçiminde üzerinde durulması gereken önemli bir boyutunu da çocukların gelişim özellikleri oluşturmaktadır. Her çocuğun gelişim devreleri farklı olduğu gibi öğrenme şekilleri ve yöntemleri de farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar zihinsel, sosyal ve duyuşsal boyutlarda olmaktadır. İlköğretim birinci sınıftaki çocuğun öğrenme şekilleri diğerlerine nazaran daha farklıdır. Bu dönemdeki çocuklar somut düşünmekte ve soyut kavramları algılamada güçlük çekmektedirler. Bu nedenle bu dönemdeki çocuklar için duyduklarından çok yaptıkları kalıcı olmaktadır. İlerleyen yaşlarda çocuklar somut kavramlar döneminden soyut kavramlar dönemine geçmektedirler. Bu dönemde çocukların

öğrenme şekilleri de değişmektedir. Son yıllarda beyin ve zekâ konusunda yapılan ve halen de devam eden çalışmalar, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılmaktadır. Bu çalışmalar doğrultusunda her bireyin farklı özellikler taşıdığı ve bu özelliklerin öğrenmeyi etkilediği bilinmektedir (Küçükahmet, 2011, s. 25). Bu bireysel farklılıklar eğitimin şekillenmesinde, düzenlenmesinde ve öğretimin değerlendirilmesinde de önem taşımaktadır.

Eğitim-öğretim merkezi olan sınıflar, farklı zekâ tiplerine sahip öğrencileri barındırmaktadır. Bireysel farklılıkları göz önüne alarak muhtevanın anlatılması eğitim-öğretimin en önemli esasları arasındadır. Öğretmenlerin de öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğretimi şekillendirmesi ve yapacağı etkinlikleri bu doğrultuda hazırlaması büyük kolaylık sağlamaktadır. Daha önce yapılan araştırmalar, çoklu zekâ kuramlarına göre işlenen derslerde öğrenci başarılarının ve aktif katılımlarının arttığını göstermektedir. Öğrenme-öğretme kuramları ve kuramcılarının belirttiği ilkeler, öğrenme-öğretme sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu kuramlardan ders kitapları hazırlamada ve ders anlatımlarında faydalanılması yarar sağlayacaktır. Eğitim-öğretimin temel araç-gereçlerinden olan ders kitaplarını bu ilkeleri göz önüne alarak hazırlamak hem öğrenci hem de öğretmenler açısından kolaylık ve yarar sağlayacaktır.

Zaman zaman öğrenciler tarafından dersler zor ve sıkıcı olarak algılanmaktadır. Bu algıda kitapların payı oldukça büyüktür. Bu da kitap seçimini daha da önemli kılmaktadır. Öğrencilerin kitaplar ve dersler hakkında yaptıkları olumsuz eleştiriler, öğretmenlerin kitap seçimindeki titizliğini daha da arttırmaktadır. Bu nedenle öğretmen iyi bir ders kitabında bulunması gereken eğitici unsurları bilmeli ve kitap seçiminde bu unsurları göz önünde bulundurmalıdır (Küçükahmet, 2011, s. 28).

Bir ders kitabı hazırlanış yönünden de nitelikli olmalıdır ve dil bilgisi, sözcük bilgisi, dört temel dil becerisi bir düzen içerisinde vermelidir. Karataş (2004, s. 38) çalışmasında ders kitabının dört temel dil becerisine yönelik farklı alıştırmalarla öğrencilerin öğrenmiş oldukları bilgileri pekiştirmelerini sağlaması gerektiği görüşündedir. Üzüm (2002, s. 37) çalışmasında ders kitaplarının dil öğretiminde kullanılan öğretim ortamına kullanılan yöntem ve öğretim tekniğine uygun hazırlanması gerektiğini savunmaktadır.

Ders kitabında bulunması gereken özellikler şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Ders kitapları seri halinde olmalı, temel düzeyden başlayıp ileri düzeye doğru öğrencilerin yaş, seviye, dil, düşünce vd. düzeylerine uygun bir şekilde bir aşama izlemelidir.

- Piyasadan kolaylıkla temin edilebilir ve fiyatlarının da uygun olması gerekir.
- Ders kitapları dayanıklı, çekici ve kullanışlı olmalıdır.
- Okulun ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olmalıdır.
- Okul ya da dil öğretimi yapan kurumların amaçlarına programlarına da uygun olmalıdır.
- Ders kitapları esnek olmalı, gerektiği takdirde öğretmen eklemeler-çıkarmalar yapabilmelidir.
- Öğrencileri cesaretlendirici ve motivasyonunu arttırıcı özellikler taşınmalıdır. Kitap içerisinde öğrenciler için uygunsuz olan ve tercih edilmeyen ve faydasız metinlere yer verilmesi öğretim sürecini sıkıcı bir hale sokmaktadır.
- Ders kitapları dil öğretimiyle kalmayıp hedef dilin kültürel özelliklerine de yer vermelidir.
- Kitaplar, resim, karikatür, fotoğraf, şema vb. öğelerle de ilgi çekici hale getirilmelidir.
- Kitapta yer alan dört temel dil becerisine yönelik örnekler ve alıştırmalar gerçek hayattan kopuk ve günlük hayatta iletişimde kullanıma olasılığı olmayan türde olmamalıdır.
- Bazı aşamalarda bazı dil becerilerine daha fazla önem verilip daha ön plana alınsa da temelde tüm dil becerilerine eşit oranda önem verilmelidir.
- Dil bilgisi konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru ele alınmalı ve öğrenciler tarafından hataya mahal verilmemesi için konular bol örnek ve alıştırmalarla kavratılmaya çalışılmalıdır.
- Kitaptaki metinler, diyaloglar ve dil bilgisiyle ilgili alıştırmalar sözvarlığına göre hazırlanmalıdır.
- Sözvarlıkları listesi her ünite sonunda yer almalı ve ayrıca diğer ünitelerin sözvarlıklarına da değinilerek tekrar edilmelidir.
- Kitapta farklı türdeki alıştırmalara yeterli oranda yer verilmelidir. Gerçek yaşamla çok fazla bağlantısı olmayan ve çok fazla kullanılmayan alıştırmalar daha çok temel düzeyde kullanılmalıdır.
- Kitaplarda gereksiz ve fazla ayrıntıya yer verilmemesi gerekir.
- Kitapta bilime aykırı, öğrencilerin ahlaki, insani, milli, manevi kültürel değerlerini olumsuz yönde etkileyecek bilgilerin ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı olan görev sorumluluklarını yerine getirmesini olumsuz yönde etkileyecek bilgilere de yer verilmemesi gerekir (Küçükahmet, 2011, s. 34).

- Ders kitaplarının, öğretmen kitabı, öğrenci kitabı, ses kasetleri, video gibi destekleyici-tamamlayıcı materyalleri de olmalıdır (Karataş, 2004, s. 38).

Görüldüğü üzere ders kitapları öğrenme-öğretme ortamlarının merkezinde bulunmaktadır. Bu nedenle de eğitim-öğretim için hazırlanan ders kitaplarının sahip olması gereken özellikleri vardır. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayınlanan “Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği”nde (22297) ders kitaplarının hem dış görünüş hem de içerik bakımından temel bazı özelliklere sahip olması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Bu özellikler, dış görünüş ve içerik bakımından sınıflandırılarak belirtilmese de metin tasarımı, görsel öğelerin tasarımı, sayfa tasarımı, yazı tasarımı ve üretime yönelik özellikler gibi beş temel başlık altında değerlendirilmektedir (Pektaş ve Karatay, 2012, s. 186). Bunlardan kısaca bahsetmekte fayda olduğu düşünülmektedir.

Eğitim-öğretimde kullanılan kitapların niteliğini belirlerken düştüğümüz başlıca hata kitabın sadece içeriğinin, içindeki bilgilerin ve araştırmaların çokluğunu göz önünde bulundurmaktır. Elbette içindeki bilgiler ve araştırmalar önemlidir. Fakat unutulmamalıdır ki ister ders kitaplarında olsun, ister farklı türden bir kitap olsun karşıdaki kişiye ulaşacak olan ilk nitelik kitabın görsel ve biçimsel niteliğidir.

Ders kitabı, biçimsel görünüm açısından değerlendirildiğinde kitabın dış kapağından, en son sayfasına kadar, renk, resim, çizgi, fotoğraf, çizilmiş olan tablolar, boşluk gibi unsurlarla bunlar arasındaki bütünlük ve tutarlılık, yazar adı veya adları ve yazarlar hakkında bilgi, yayın evi, içindekiler, şekiller, tablo listesi ve kaynakçaya kadar tüm unsurların yer alması gerekmektedir (Küçükahmet, 2011, s. 30).

Biçimsel ve görsel tasarım bakımından kitaplar incelendiğinde, biçimsel görünümünün istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir (Küçükahmet, 2011, s. 29). Çeşitli yaş gruplarındaki özellikle de ilköğretim çağındaki öğrencilerin kitaplarda dikkatini çeken ilk öge kitabın biçim ve görsel tasarımıdır. Kitapların biçimsel özellikleri öğrencilerin kitaplara yönelik tutumlarında da önemli bir etkiye sahiptir. Görsel tasarımı güzel olan bir kitap öğrencilerin ilgisini çekmekte, kitaba ve derse karşı olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olmaktadır.

Ders kitapları, görsel ve biçimsel açıdan öğrenciler için öğrenim-öğretim ortamlarında önemli bir yere sahiptir. Fakat yapılan araştırmalardaki ortak sonuçlar, kitapların görsel ve biçimsel açıdan istenilen niteliklere sahip olmadığı yönündedir (Küçükahmet, 2011, s. 29).

Öyleyse kitaplarda olması gereken biçimsel ve görsel unsurlara değinmekte fayda olacaktır.

Kitapları biçimsel görünüm açısından değerlendirirken üzerinde durulması gereken konulardan biri de kitabın yazarı veya yazarları hakkında yeterli bilginin verilmesidir (Küçükahmet, 2011, s. 30). Mevcut kitaplar incelendiğinde yazarın bu konuyla ilgili başka bir eseri olup olmadığı, yazarın alanı gibi konularda çok fazla bilgi olmadığı görülmektedir.

Biçimsel görünüm hakkında önemli olan bir diğer unsur ise kitabın setler şeklinde hazırlanmasıdır. Dil öğretiminde önemli olan kitabın yanı sıra hem öğrenci hem de öğretmen açısından öğretimi kolaylaştıracak CD, kaset, çalışma kitabı gibi destekleyici materyallerin de bulunmasıdır. Ayrıca bu unsurlar ders kitaplarının çekiciliğini de arttırıcı bir rol oynayacaktır.

Kitapların seçiminde önemli bir boyutu oluşturan unsur ise kitabın kapağıdır. Kitap seçimlerimizde bizi en çok etkileyen şüphesiz kitapların kapakları olmuştur. Göze hoş görünen ilgimizi çeken kitaplar hakkında olumlu tutumlar geliştirmişizdir. Bu nedenle ders kitaplarında dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi de kitap kapakları olduğu unutulmamalı, tasarlanmasında ve hazırlanmasında bu husus dikkate alınmalıdır.

Kitapların kapakları dışında dikkatimizi çeken bir diğer husussa kitabın başlığıdır. Kitap başlığı öğrencilerce anlaşılır, öz ve dikkat uyandırıcı olmalıdır. Yalnızca kitabın başlığı değil başlıktaki renkler, yazı türü ve puntoları da önemlidir.

Kitap kapağından sonraki ilk sayfada yazar veya yazarlar hakkında bilgi ve önsöz olmalıdır (Küçükahmet, 2011, s. 30). Ayrıca yazar hakkında kısa bir otobiyografinin bulunması, daha önceki eserleri hakkında kısa bir bilginin bulunması da kitap seçiminde etkili olacak unsurlardandır.

Kitabın içerisindeki bilgilerin sistematik olarak görülmesi için içindekiler sayfasının da sistematik bir şekilde verilmesi kitap seçinde dikkat edilecek hususlardandır.

Ders kitaplarının arkasına ve konu bitimlerine yerleştirilecek sözlük ise öğrencilerin konu içerisinde anlamını bilmediği ve merak ettiği kelimelere ulaşmalarında büyük kolaylık sağlayacaktır.

3.9. Arapça Ders Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler

Polat (2003, s. 38) çalışmasında, Arapça ders kitapları denildiği zaman destekleyici ve tamamlayıcı materyaller; sözlük, ses alıştırma kitabı, serbest okuma kitapları, yazı ödevi defteri, basılı kâğıt, öğretmen kitabı, öğrenci kitabı, alıştırma kitabı, test sınav kitabı ve görsel işitsel materyallerin tamamını kapsadığını belirtmektedir.

Arapçanın yabancı bir dil olarak öğretilmeye başlanması oldukça uzun yıllara dayanmaktadır. Batıda Arapça öğretimi için yabancılarca hazırlandığı bilinen ilk kitap 1890 yılında Amerika'da basılmıştır. Yabancılar Arapçayı öğretmek amacıyla yazılan kitapların 1970-1979 yılları arasında daha fazla olduğundan bahsedilmektedir. Polat (2003) çalışmasında, yazılan kitaplara bakıldığı zaman Arap yazarların, yabancı yazarlara oranla daha az kitap yazdığı ama yabancı yazarların da yazmış oldukları kitaplarda yabancı olmaları hissinin belirgin olarak gözlendiği belirtmektedir. Kitapların bir özelliği de seriler şeklinde olmayıp müstakil kitaplar halinde olmalarıdır. Ertürk (2004, s. 47) çalışmasında, kitapların düzeylerine bakıldığında % 68'i Arapçaya başlangıç düzeyindeki öğrenciler için, % 12'si orta seviyedeki öğrenciler için, %11'i ileri seviyedeki öğrenciler için , %9'u ise seviyesi belirtilmeyen özel uzmanlık alanları için hazırlanmıştır. Öğretimi hedeflenen dil yönünden bakıldığında ise %43'ü fasih Arapçayı, %11'i halk lehçesini, %6'sı Arapçanın özel uzmanlık yönünü öğretmeye yönelik olup kullanılan metotlar açısından, %44'ü dil bilgisi-tercüme, %29'u dinle-konuş metodu kullanılmakta; öğretim materyallerinin sunumu yönündense, %56'sı anlatım metodu uygulayan, %41'i ise ön bir hazırlıkla konuya başlayan kitapları oluşturmakta olduğundan bahsetmektedir.

Karataş (2001, s. 38-39) çalışmasında, Arapça öğretimi için hazırlanan bir ders kitabında genel olarak ders kitaplarının taşıması gereken özelliklerin yanı sıra aşağıdaki özelliklerin de bulunması gerektiğini ifade etmektedir.

- Kitap, öğrencilerin seviyelerine uygun bir şekilde hazırlanmalı ve uygun dil becerileri kazandırma özelliği taşımalıdır.
- Arapçayı bir iletişim aracı olarak konuşmayı öğretmeye uygun olmalı,
- Konuşulan fasih Arapçayı anlama ve günlük hayat aktivitelerinde söylenenleri bilinçli olarak dinlemeyi öğretmeli,
- Öğrencilerin Arapça okumayı ve anlamlarını kavramada kolaylaştırıcı özellikte olmalıdır.
- Öğrencilere Arap kültürü ve toplumu hakkında verilecek olan bilgileri aşama aşama vermelidir. Arap coğrafyası, tarih, edebiyat, sanat, kültür, adet, gelenek-görenek ve

bayramları ile ilgili çeşitli kutlamaları İslam kültürü açısından kavratacak bir programa uygun olarak hazırlanmış olmalıdır.

Yabancılar için Arapça ders kitabının değerlendirilmesinde ele alınacak konular ve bunların başlıklandırılmasında bir ders kitabıyla ilişkilendirilmesi gereken yüzdelik oranlar şu şekildedir:

1. Kitabın Hazırlık Esasları	%10
2. Kitabın İçeriği	%34
3. Dilsel Beceriler	%8
4. Öğretim Yöntemi	%10
5. Alıştırma ve Değerlendirme	%10
6. Destekleyici-Tamamlayıcı Materyaller	%14
7. Kitabın Dağıtımı	%12
8. Genel Görüş	%2

“Dil öğretim sürecinin, psikolojik araştırmalar sonucu üç aşamada gerçekleştiğinin kanıtlandığı belirtilmiştir. Aşamalar;

1. Sunulan bilgilerin anlaşılması,
2. Bireysel öğrenimdeki alıştırmaların yerleşmesi,
3. Dilin kullanımında ortaya çıkacak öğrenme ve alıştırmaların uygulanması için fırsat verilmesidir.” (Ertürk, 2004, s. 48).

Ertürk (2004, s. 44) çalışmasında, Theo van Els ve diğerleri ders kitabı seçiminin önemini vurgularken şu iki önemli kavram üzerinde durmaktadır.

3.10. Ders Kitabı Seçiminde İki Önemli Kavram

Ewer ve Boys da iyi bir ders kitabı tanımlamasında bulunabilmek için ayrıntılı bir tahlilin gerekli olduğunu savunanlardandır. Bu tahlil için göz önünde bulundurulması gereken noktalar şunlardır:

- Yöntem ve amaçlar
- Kitabın yapısı (kitabı oluşturan unsurlar)
- Alıştırmalar
- Öğretimin dayandırıldığı prensipler
- Öğretimin düzenlenmesi
- Dil bilgisi
- Metinler
- Öğrenciyi güdüleme ve etkinleştirme
- Sesbilim
- İletişimsel sosyal ve durumsal bağlam
- Sözvarlığı
- Kültürel özellikler (Ertürk, 2004, s. 44).

BÖLÜM IV

SİLSİLETU'L-LİSÂN; İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Bu bölümde bir ders kitabının inceleme ve değerlendirmesi yapılırken nasıl bir veri edinme yolu takip edildiği üzerinde kısaca durulup “Silsiletu'l-Lisân” adlı sekiz ciltlik ders kitabının ilk dört cildinin genel bir tanıtımı yapılacaktır. Bu çalışmanın örneklemini oluşturan öğrencilere uygulanan anketin çözümü ve yorumlanması yapılırken bu anket ile öğrencilerin hem Arapça öğreniminden hem de okudukları/okuyacakları ders kitabından neler bekledikleri açıklanarak aldıkları dil eğitiminin tatmin edici bulup bulmadıklarına yer verilecektir. Daha sonra elde edilen verilerden yola çıkarak “Silsiletu'l-Lisân” adlı serinin öğrencilerin isteklerine cevap verip vermediği yorumunda bulunulacaktır. Ve son olarak da “Silsiletu'l-Lisân” adlı seri için önerilerde bulunulacaktır.

4.1. Verilerin Toplanması

Sınıf içerisindeki dil öğrenimi/öğretimi etkinliklerinin başarısı büyük ölçüde uygulanan yöntem ve teknikle alakalı olmakla birlikte öğretmen ve sınıf içinde kaynak olarak takip edilen ders kitabının da payı oldukça büyüktür. İyi seçilmiş ve düzenlenmiş ders kitapları yabancı dil öğretim/öğrenim başarısını arttırmaktadır.

4.3. “Silsiletu'l-Lisân” Genel Tanıtım

Serinin adı	: Silsiletu'l-Lisân – Arapçaya Giriş 1 Silsiletu'l-Lisân – Arapçaya Giriş 2 Silsiletu'l-Lisân – Başlangıç Seviyesi 1 Silsiletu'l-Lisân – Başlangıç Seviyesi 2
Yazarları	: Muhammed Sabahî ABS, Muhammed Saîd el-EBRAŞ, Âmir velîd es-SİBÂ'Î, Mü'mîn Tevfik el-ANNÂN
Yayın Yılı	: 2013
Yayınevi	: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları

Ünite Sayısı	: I. Kitap; 13, II. Kitap; 15, III. Kitap; 10, IV; 10
Sayfa Sayısı	: I. Kitap; 130, II. Kitap; 133, III. Kitap; 110, IV; 125
Serinin Düzeyi	: Birinci Kitap : Arapçaya Giriş 1 İkinci Kitap : Arapçaya Giriş 2 Üçüncü Kitap : Başlangıç Seviyesi 1 Dördüncü Kitap : Başlangıç Seviyesi 2

Merkezi Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan "el-Lisânu'l-Umm" adlı Arapça eğitim kurumunun uzun yıllar üzerinde çalışarak hazırlamış olduğu ve bu çalışmada da incelenmesi hedeflenen "Silsiletu'l-Lisân" adlı Arapça öğretim seti Arapçaya Giriş 1-2, Başlangıç Seviyesi 1-2, Orta Seviye 1-2, İleri Seviye 1-2 olmak üzere 4 ayrı seviye 8 ayrı kitaptan oluşmaktadır. Bu çalışmada ise yalnızca ilk dört seri üzerinde durulacaktır.

Seriye ait her kitabın kapağı ayırt edici olabilmeleri bakımından farklı renklerle hazırlanmıştır. İncelencek olan kitaplara bakıldığında Arapçaya Giriş 1-2 kitapları kırmızı renkte, Başlangıç Seviyesi 1-2 kitapları ise turuncu renktedir.

Bu Arapça öğretim serisinin içerdği destekleyici-tamamlayıcı materyaller şunlardır:

- Görsel Materyaller: Kitaptaki metin ve alıştırmalarda konunun daha da anlaşılır olmasına yardımcı olabilmek amacıyla hazırlanmış çeşitli durumların canlandırılmasını sağlayan açıklayıcı resimler,
- İşitsel Materyaller: Öğrenci kitabında yer alan temel konulara, alıştırmalara, diyalogların ve metinlerin seslendirilmesine yönelik CD mevcuttur.

Ayrıca seride herhangi bir görsel-işitsel materyale rastlanmamıştır.

Kitapların hazırlanmasında çağdaş yazı dili olan fasih Arapça kullanılmıştır. İlk seri konuşma ve yazma becerilerinin ağırlıklı olduğu konulardan oluşmakta ve ikinci seri ise dil bilgisi kurallarının ve bazı kalıp yapıların ağırlıklı olduğu konulardan oluşmaktadır.

Seri, işitsel ve görsel materyallerden yararlanarak, Arapça konuşulan bir ortamı aratmaksızın ve aracı bir dile çok fazla başvurmayı gerektirmeden uygulanabilecek bir şekilde hazırlanmıştır.

Silsiletu'l-Lisân serisi tek bir yabancı dil öğretim yöntemine bağlı kalmamıştır. Her kitapta farklı bir yöntemin öne çıktığı görülmektedir. Örneğin ilk kitapta sadece okuma ve yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik olmayıp aksine dört dil becerisine de önem vererek, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin sırayla takip ederek uygulamayı hedefleyen direkt metot (Direct Method) dikkati çekerken, dördüncü kitapta geleneksel yaklaşım olarak adlandırdığımız dil bilgisi-çeviri (Gramer Translation) yöntemine geçiş yapıldığını görmekteyiz. Genel olarak bakıldığında seri, sentezci yaklaşımı ifade eden seçmeli metot (Eclectic Method) yöntemine göre hazırlanmış denilebilir.

“Silsiletu'l-Lisân” serisi Arapça bilenler dışında 16 yaş ve üzeri kişilere Arapçayı akademik bir şekilde öğretmeye teşvik eder. Seri öncelikle Arapça harflerle başlar ve müfredatında günlük konuşmayla ilgili tabirleri, terimleri ve diyalogları sunar.

Bilindiği üzere Arapçada birbirine benzeyen sesler tıpkı “s” harfinden olduğu gibi (se, sin, sad) bazı harfler de birbirine benzemektedir. İki ses arasındaki farkı ortaya çıkarmanın en iyi yolu en küçük çiftlerdir (الثنائيات الصغرى). İkililerle, anlamları farklı fakat bir ses dışında telaffuzları birbirine benzeyen ikililer kastedilir. (Akçay, 2000, s. 30). Seri, bu harflerin karşılaştırılmasında vurguyu göz ardı etmez

Ders konuları içerisinde geçen kelimeler, tabirler, metinler, diyaloglar, alıştırmalar ve dil becerileri kolay bir yöntemle ve düzenli bir şekilde sunulmaktadır. Örneğin, öncelikle konuyla ilgili kelimeler verilmiştir. Sonra konuyla alakalı tabirler verilmiştir. Daha sonra

resim verilip bunlarla alakalı sorular sorulmuş ve diyaloga geçilmiştir. Diyalog içerisinde yer alan kalıp yapılar verilmiştir.

Kitaptaki alıştırmaların tamamının yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda serinin tek bir kitabı için 150 saat düşünülmüştür. Fakat hedefler dâhilinde bu süre kısaltılabilmektedir.

Genel olarak kitaplar incelendiğinde ilk iki kitabın dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi dört farklı dil becerisini de kapsadığı ve daha çok sözlü anlatım becerisinin pekiştirilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Diğer kitaplarda ise gramer konularında ilerleme kat edilmesiyle birlikte dört dil becerisinden anlama ve konuşma becerilerine ağırlık verildiği görülmektedir.

Kitapların beraberindeki CD'ler sayesinde öğretmenler, dildeki sesler, harfler, deyimler ve kalıplar gibi dilin unsurlarını hassas bir şekilde ayarlama yabancı dil öğretimi ve deneyimlerinden de faydalanmaktadırlar.

İslam dininin kültürel özelliklerine önem verip öğretilen dilin kültürünü de güncel bir şekilde ele alarak öğrencilerin İslam dinini anlamada ve günlük yaşantısıyla bağ kurmasını sağlamada kullanılabilmesi göz önünde bulundurulduğu görülmektedir.

“Silsiletu'l-Lisân” serisini oluşturan incelenilecek kitaplar sırasıyla ele alınacak olursa;

4.3.1. Arapçaya Giriş I (الكتاب التمهيدى)

Kitabın kapağında serinin adı ve alt başlığı, serinin kaçınıcı kitabı olduğu, kitabı hazırlayanların adı soyadı ve yayınevinin adı yer almaktadır. Kitabın ilk sayfasında ise kapakta yer alan bilgiler haricinde müracaat edilecek kişiler (د. بكرى شيخ أمين، د. فخر الدين قباوة،) ile ilgili de bilgi vardır. Bu sayfanın hemen ardında kitabın hangi yaş grubuna ait olduğu, içeriği hakkında bilgi, serinin öğretimi için düşünülen saat hakkında ve CD'nin telaffuz bakımından birbirine benzeyen harflerin ayırt edilmesinde yardımcı olduğu hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonraki sayfalarda kitabın hedefleri, sayfa düzeni ve izleme komisyonu, yazar ve hazırlayanlardan bahsedilmiş ve harflerin tanıtımına geçilmeden önce de sunuş (مقدمة) 'a yer verilmiştir.

Kitap içerisinde her ünite başında üniteyle ilgili kelimeler verilmekte ve kelimeler ünite içerisinde de ayrıntılı olarak resimlerle anlatılmaktadır. Ayrıca kelimeler sınıflandırılarak (isim, zamir, sıfat vb.) verilmemiş, ünite sonlarında metinlerde ve diyaloglarda geçen kelimeler ayrıca belirtilmemiştir.

Dil, kitapta basitten karmaşığa doğru ele alınmış ve genel bir bakış açısıyla yaklaşmıştır. Dildeki seslerin sunumu soyut bir şekilde olmamakla birlikte anlamı çerçevesinde görsellerle doğal konuşma süreci içerisinde ele alınmış ve ayrıca birbirine benzeyen seslerin ayırt edilmesinde içerisinde yer alan CD'nin de faydalı olduğu görülmektedir. Üniteyle ilgili kelimelerin hepsi tek bir seferde değil tekrarlarla, yazı çalışmalarında, birbiriyle ilişkili kelime grupları şeklinde kullanımı hedeflenerek kavratma yoluna gidilmiştir.

Nahiv konusu görevsel olarak ele alınmıştır. Çözümlemeye ve terimsel içerik taşıyan cümlelere başvurulmamıştır.

Kitapta günlük yaşamda kullanılan dile önem verilmiş ve yabancı dil öğretim metotlarından olan direkt metot kullanılarak öğrencinin aktif bir şekilde derse katılımı sağlanmıştır. Basit bir dil kullanımından kaçınılmış ve dilin kelime ve kalıplarını içeren konular, metin, diyalog, alıştırma ve zengin örneklerle sunulmuştur.

Kelimelerin ve yapıların öğretiminde sadece diyalog içerisindeki anlatımıyla sınırlı kalınmamış yazı çalışmaları ve alışırmalarla öğretilmeye çalışılmıştır. Her ders birbirinin tekrarı konumunda olup bir önceki ders ile bağlantılıdır.

Kitap on üç üniteden ve yüz otuz sayfadan oluşmaktadır. Konunun kapsamına göre her derste yer alan diyalog, metin ve alıştırmalara yer verilen sayı değişmektedir. Her dersle ilgili olarak konunun öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılıp kavranması için çok fazla alıştırmaya yer verilmiştir. Kitapta konular ünite ünite ve ders ders ayrılmıştır.

Üniteler birden on üçe kadar numaralandırılmış olup konu başlıklarıyla birbirinden ayırt edilebilmektedir. Ders başlıkları içerisinde geçen alıştırmalarda numaralama yapılmadığı görülmektedir. Ayrıca alıştırmalar hakkındaki açıklamalar ise Arapça olup öğrencilerin ilerleyen derslerde bu terimlere aşına olmasına yardımcı olmaktadır.

Kitapta on üç ünite yer almakta ve her ünite içerisinde en az bir tane harfle ilgili alıştırma yapılmakta, o harf üzerinde durulmakta ve benzer harflerle karıştırılmaması için ses alıştırmaları da yapılmaktadır. Kâf harfi ve kef harfi örnek verilecek olursa, / دقيقة - دكيكة / , مقب - مقب gibi örnekler CD'den dinletilerek kâf ve kef seslerinin üzerinde durulmuştur. Ünite içerisinde verilen harfle ilgili olarak sadece yazı çalışması yapılmamış ayrıca o harfin cümle içerisinde kullanımı üzerinde de durulmuştur.

İlk üniteden itibaren gramer konularına girilmiştir. Ünite içerisinde yer alan diyalog ve metinlerin daha iyi okunup anlaşılması için dinleme-telaffuz, dinleme-okuma, dinleme-

yazma gibi alıştırmalar yapılmakta ve ilerleyen ünitelere doğru konuların da ağırlaşması nedeniyle bu gibi çalışmalara ağırlık verildiği görülmektedir.

Kitap içerisinde yer alan ünitelerdeki konular ve örnekler, gerek giyim kuşamıyla gerekse yemekleriyle anlatılan ülkenin kültürünü de yansıtmaktadır. Kitapta ünite bitiminde genel alıştırmaların bulunduğu bir kısım yer almaktadır.

Tek bir ders için önerilen süre 40 dakika olup otuz hafta üzerinden düşünüldüğünde haftada dört ders saati baz alınarak kitabın bir ders yılı içerisinde bitirilmesi mümkün olmaktadır.

Kitapta ilk üniteden itibaren diyaloglara yer verilmiştir. İlk yedi ünite metin içermemekle birlikte sekizinci üniteden itibaren diyaloglara ek olarak okuma metinlerine de yer vermeye başlanmıştır. Diyaloglarda ve metinlerde yer alan açıklayıcı resimler öğrencilerin diyaloglardaki duruma dikkatini çekmekte ve diyalog ve metin hakkında fikir sahibi olmasına yardımcı olmaktadır.

Kitapta yedinci üniteden sonra metinlere yer verilmesinin nedeni, öğrencilerin ilk planda çevresiyle iletişim kurabilmesini sağlayacak olan, farklı durumları ifade eden günlük hayatta kullanılan çeşitli güncel cümle kalıpları ve kelimelerin öğrenilmesini sağlamaktır. Temel hedef ise konuşma becerilerinin geliştirilmesidir. Diyaloglar, öncelikle öğrenciye kavratılması hedeflenen kalıp cümleler ve belirli yapılar üzerine kurulmuş olup, daha sonra aşama aşama uzun bir hal almaktadır. Diyaloglardan/metinlerden önce ve sonrasında konuyla ilgili sorulan soruların ve yapılan alıştırmaların öğrencileri iletişime teşvik ettiği görülmektedir. Kitap genel olarak incelendiğinde daha çok iletişimsel bir yaklaşım izlediği görülmektedir. Bu bağlamda iletişimsel yaklaşımdan bahsetmekte fayda olduğu düşünülmektedir. İletişimsel yaklaşım, öğrencilerin iletişim becerilerinin arttırılmaya çalışıldığı bir yöntemdir. Yöntemi uygulayacak kişinin hem hedef dili hem de öğrencilerin kullandığı ana dili etkin bir şekilde bilmesi gerekmektedir. Çünkü öğrenciler ya da öğretmen tarafından cümle çevirisine başvurulabilir. Öğretmenin sınıf içerisindeki rolü ise, öğrencilerin yabancı dil öğrenim amaçları doğrultusunda iletişim kurmalarını sağlamaktır. Dil bilgisi kurallarının öğretimi için ayrı bir çalışma yapılmaz, kurallar diyalogların ve etkinliklerin içerisinde öğretilir. Yapılan etkinliklerde “rol üstlenme, ikili ve grup çalışmaları, sunum, oyunlar” gibi öğrencilerin faal oldukları etkinlikler kullanılmaktadır. Diyalogların başına veya sonuna uygun cümleler eklenir. Bazı cümle ve kelimeler eksik bırakılarak öğrenciye tamamlattırılır. Ayrıca verilen cümleler görsel, sözel ve yazılı olarak eşlenir. Öğrenciye daha önce öğretilen konulara dayanarak kendi yaşantısıyla ilgili sorular

sorulur ve öğrencilere grup çalışması yaptırılarak yeni ve özgün diyaloglar üretmeleri istenir (Demirel, 2011, s. 53).

Kitap, sesleri harfleri soyut bir şekilde vermemektedir. Öğrencinin sesleri ayırt edebilmesi için öncelikle kulak alışkanlığı kazandırılmaya çalışılmış sonra telaffuz ve ardından okuma ve daha sonra da yazı çalışmalarına yer verilmiştir. Harflerin başta, ortada ve sonra yazımları gösterilirken kelimeler uygun resimlerle de desteklenmiştir.

Okuma öğretiminde ise, öğrencilerin önceki derslerde öğrendiği konuları içeren basit kısa diyaloglar ve metinler seçilmiştir. Öğrencinin aşına olduğu parçalarla doğru okuma alışkanlığının kazandırılması amacı güdülmüştür.

Okuma öğretiminde, doğru okumanın kazandırılması için kulak aşinalığına önem verilmiş olup sesli okuma yaptırılarak öğrencilerin telaffuz ve okuma yanlışlarının düzeltilmesi amaçlanmış ve akıcı okumanın sağlanması hedeflenmiştir.

Kitap, öğrencinin satırın sağından başlayarak yazı yazma alıştırmalarını kolaylaştırmak için hat çalışmasına önem vermiştir. Öğrenciye seslerin ve harflerin öğretiminde ve her dersin sonunda verilen alıştırmalarla hat yazısını geliştirme imkânı sağlamıştır.

Hat çalışmasına önce harflerin yazımı ile başlanır sonra kelime yazımı daha sonra da cümlelerin yazımıyla devam edilir.

Kitapta bulunan alıştırmaların her biri belli bir hedefe yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu nedenle diyaloglar, metinler ve bunlara ait olan alıştırmalar birbirinden ayrılmaz bir bütün olarak düşünülmüş ve alıştırmaların, konuların vazgeçilmez bir unsuru olduğu vurgulanmıştır.

Kitapta yer alan alıştırmaları çeşitlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ses ve harf alıştırmaları
- Kelime alıştırmaları
- Sayı ve adet alıştırmaları
- Söz dizimi alıştırmaları
- Yazı alıştırmaları
- Anlatım alıştırmaları
- Konuşma alıştırmaları
- Kavram alıştırmaları

4.3.1.1. Destekleyici-Tamamlayıcı materyaller

4.3.1.1.1. İşitsel Materyaller

Kitapta yer alan diyaloglara, metinlere ve alıştırmalara ait CD bulunmaktadır.

4.3.1.1.2. Görsel Materyaller

Diyaloglara, metinlere ve bazı alıştırmalara ait açıklayıcı metinler mevcuttur.

Kitaba ait bir öğretmen kitabı mevcut olmadığı için dersin işlenişi, konulara ayrılacak vakit öğretmen tarafından belirlenmektedir.

Ders kitaplarının öğrenciler için öğrenim ortamlarında önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle kitap içerisinde yer alan renklere, punto büyüklüğüne, boşluklara ve fotoğraflara kısaca değinmekte fayda vardır.

Kitap içerisinde yer alan renklerin öğrencilerin dikkatini çekecek tarzda hazırlandığı görülmektedir. Hemen hemen her resimde ve tabloda farklı renkler kullanılarak kitap daha renkli ve eğlenceli hale getirilmiştir.

Arap alfabesi yazımında harflerin birleştirildiği göz önünde tutulduğunda kullanılan punto büyüklüğünün uygun olduğu görülmektedir. Aksi takdirde puntoların küçültülmesiyle öğrencilerin okumada zorluk çekecekleri de aşikârdır. Bununla birlikte gerek tablolarda gerekse yazı alıştırmalarında olsun öğrencilerin yazı yazmaları için ayrılan boşluğun genişliği ve çokluğunun da uygun olduğu görülmektedir.

4.3.2. Arapçaya Giriş II(الكتاب التمهيدى)

İkinci kitap, bazı farklılıklar haricinde gerek sistem gerekse dil öğretim teknikleri bakımından ilk kitabın neredeyse aynısıdır.

İlk kitapta da olduğu gibi yine kitabın kapağında serinin adı ve alt başlığı, serinin kaçınıcı kitabı olduğu, kitabı hazırlayanların adı soyadı ve yayınevinin adı yer almaktadır. Kitabın ilk sayfasında ise kapakta yer alan bilgiler haricinde müracaat ile ilgili de bilgi vardır. Bu sayfanın hemen ardında kitabın hangi yaş grubuna ait olduğu, içeriği hakkında bilgi, serinin öğretimi için düşünülen saat hakkında ve CD'nin telaffuz bakımından birbirine benzeyen harflerin ayırt edilmesinde yardımcı olduğu hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonraki sayfalarda kitabın hedefleri, sayfa düzeni ve izleme komisyonu, yazar ve

hazırlayanların komisyonundan bahsedilmiş ve harflerin tanıtımına geçilmeden önce de sunuş (مقدمة)'a yer verilmiştir.

Arap harfleri verilip ilk üniteye başlanmıştır. İlk kitapta da olduğu gibi üniteye yer alan metin ve diyaloglarla ilgili kelimeler verilmiştir. Daha sonra bir resim verilerek onunla ilgili görüşleri istenmekte ardından diyaloglara geçilmektedir.

Kitapta yer alan diyaloglar ve metinler öğrencilerin günlük hayatlarıyla alakalı olup konu bakımından onların ilgi alanlarına girebilecek olan otuz sekiz metin içermektedir. Bunların on yedisi diyalog ve on birini ise okuma parçaları oluşturmaktadır.

Kitap on beş üniteden ve bir tane de genel alıştırmalar bölümünden oluşmakta ve toplamda yüz otuz üç sayfadan meydana gelmektedir.

Dil becerilerine değinilecek olursa, dört dil becerisini de bir bütün halinde ele almıştır. Günlük dile önem verilmiş lehçe/halk Arapçası kullanılmaktan kaçınılmıştır. Diyaloglarda ve metinlerde bahsi geçen konularla ilgili olarak açıklayıcı resimler yine bu kitapta da kullanılmıştır. Diyalogların ve metinlerin daha iyi anlaşılması için metinlerle ilgili çeşitli sorular sorulmuştur. Nahiv konusu ilk kitapta olduğu gibi görevsel olarak ele alınmış çözümlemeler ve terimsel içerik taşıyan kelimeler kullanılmamıştır.

İlk kitapta da olduğu gibi ünite içerisinde yer alan diyalog ve metinlerin daha iyi okunup anlaşılması için dinleme-telaffuz, dinleme-okuma, dinleme-yazma gibi alıştırmalar yapılmakta ve ilerleyen ünitelere doğru konuların da ağırlaşması nedeniyle bu gibi çalışmalara ağırlık verilmektedir.

İlk kitapta olduğu gibi ikinci kitap için de düşünülen zaman yüz kırk saat olup eğitimin hedefleri doğrultusunda bu süreyi kısaltmak veya uzatmak yine öğretmenin elindedir.

İlk kitapta olduğu gibi ikinci kitap da bölüm bölüm ayrılmayıp ünite ünite ayrılmıştır. İkinci kitapta öğrencilerin günlük hayatlarıyla bağlantılı konu bakımından onların ilgilerini çekecek olan otuz sekiz metin içermektedir. Bunların on yedisi diyalog ve on birini ise okuma parçaları oluşturmaktadır. Her bir ünite bir dersi ve alıştırmalarını içermektedir. İlk üniteden itibaren yeni metin ve diyaloglarla başlamaktadır.

Ünitelerdeki konulara bakıldığında zaman her ünite birbirinin devamı mahiyetindedir. Nahiv konuları birbirleriyle bağlantılı bir şekilde ilerlemektedir. Konuların daha iyi anlaşılması ve pekiştirilmesi için konuyla ilgili bol bol alıştırma yapılmaktadır. Ayrıca tek bir beceri üzerinde durulmayıp diğer becerilerin geliştirilmesi için de alıştırmalara yer verilmiştir.

Kitap, başta konuşma becerisi olmak üzere dört dil becerisine de ayrı ayrı yer vermektedir. Ünitelerde yer alan bu beceriler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Dinleme ve Konuşma Becerisi: Öncelikle diyalogla ilgili resimler verilir ve bunlar hakkında öğrencilerin düşüncelerini söylemesi istenir. Ardından öğrencilere diyalog dinletilir.
- Okuma Becerisi: Bir okuma parçası sunulur. Metnin okunmasının ardından anlaşılıp anlaşılmadığına yönelik hazırlanmış soru-cevap, verilen boşlukları uygun kelimelerle doldurma gibi alıştırmalar mevcuttur.
- Yazma Becerisi: Hat çalışması, düzensiz şekilde verilmiş kelimeleri düzenleyip yazma, verilen resimleri anlatan cümleleri okuyup tekrardan yazma, boşluk doldurma gibi alıştırmalar vardır. Kitap çeşitli alıştırmaları içermektedir. Her alıştırma belli bir amacı gerçekleştirmeye yönelik hazırlanmıştır.

Alıştırmaların çeşitlerini ve hedeflerini ana başlıklar halinde şu şekilde sıralayabiliriz:

- Sözlü Alıştırmalar: Okunan metnin doğru anlaşılmasına yardımcı alıştırmalardır.
- Nahiv Alıştırmaları: Nahiv genellikle cümle kalıpları şeklinde verilmektedir. Bu cümle kalıplarının çeşitli şekillerde uygulanmasıyla ve tekrar suretiyle öğrenciye kavratılması hedeflenmektedir.
- İletişimsel Alıştırmalar: Öğrencilerin başkalarıyla iletişim kurmalarına yardımcı olmak hedeflenmektedir.
- Anlam Alıştırmaları: Kelime öğrenmeye ve ezberlemeye yönelik alıştırmalardır.
- Yazı Alıştırmaları: Öğrencilerin Arap yazısını doğru ve anlaşılır bir şekilde yazabilmesi hedeflenmektedir.
- Yazılı Anlatım/Kompozisyon Alıştırmaları: Öğrencinin kendini ifade edebilme gücüne sahip olması amaçlanmaktadır.

Kitabın sonunda ise kitapta yer alan diyalog ve metinlerin içerisinde geçen kelimelerin bulunduğu bir sözlük ve dil bilimsel bir sınıflandırma bulunmamaktadır. Bu durum öğrencilerin metinde bilmediği kelimelerle karşılaştığı takdirde metni anlamada ciddi engeller doğuracaktır. Böyle bir bölümün yer almayışı kitabın eksikliği olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra kitap içerisindeki konuları ele alan genel bir alıştırma kısmı mevcuttur. Bu kısım öğrencilerin bilgilerini pekiştirmekte ve öğrenilen konuların kalıcılığını arttırmaktadır.

4.3.3. Başlangıç Seviyesi I (الكتاب المبتدئ)

Bu kitap da bazı farklılıklar haricinde diğer ilk iki kitap ile neredeyse aynı özellikleri taşımaktadır.

İlk iki kitapta da olduğu gibi yine kitabın kapağında serinin adı ve alt başlığı, serinin kaçınıcı kitabı olduğu, kitabı hazırlayanların adı soyadı ve yayınevinin adı yer almaktadır. Kitabın ilk sayfasında ise kapakta yer alan bilgiler haricinde müracaat ile ilgili de bilgi vardır. Bu sayfanın hemen ardındaki sayfalarda ise kitabın hangi yaş grubuna ait olduğu, içeriği hakkında bilgi, serinin öğretimi için düşünülen saat ve CD'nin telaffuz bakımından birbirine benzeyen harflerin ayırt edilmesine yardımcı olabilmesi için bilgiler verilmiştir. Ayrıca kitabın hedefleri, sayfa düzeni ve izleme komisyonu, yazar ve hazırlayanların komisyonundan bahsedilmiş ve son olarak da sunuş (مقدمة)'a yer verilmiştir.

İlk üniteye dersin kelimeleri verilerek başlanmış ardından birkaç resim verilerek resimlerle ilgili sorular sorulmuştur. Böylelikle öğrenciler konuya motive edilmeye ve derse hazır hale getirilmeye çalışılmıştır.

Kitap on ünitelerden oluşmakta ve hemen hemen her üniteye bir diyalog ve bir metin olmak üzere on bir diyalog ve dokuz metin, toplamda ise yirmi parçadan oluşmaktadır. Ayrıca beşinci ünitelerden sonra ve kitabın bitiminde genel alıştırmaların yer aldığı bir bölüm de bulunmaktadır. Daha sonra ise fihrist bölümü gelmekte ve kitap toplamda yüz on sayfadan oluşmaktadır.

Okuma metinlerinin diğer kitaplara nazaran konuları ve gramer yapıları bakımından ağırlaştığı dikkat çekmektedir. Öğrencilerin dikkatlerini metinlere, konuya toplayabilmek adına, metinle alakalı açıklayıcı resimler verilmiş ve bu resimlerle ilgili çeşitli sorular sorulmuştur. Konuların daha iyi kavratılması amacıyla birçok alıştırma yapılmıştır.

Nahiv konusu ise yine diğer kitaplarda olduğu gibi görevsel olarak ele alınmıştır. Çözümlemeye ve terimsel içerik taşıyan cümlelere olabildiğince az başvurulmuştur. Nahiv konusuyla ilgili olarak kitabın bir kısmında öğrencilerin de dikkatini çekebilecek yazı karakteri ve renkler kullanılarak gramer kaideleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Kitapta günlük yaşamda kullanılan dile önem verilmiş ve yabancı dil öğretim metotlarından olan soru-cevap tekniği kullanılarak öğrencilerin aktif bir şekilde derse katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Basit bir dil kullanımından kaçınılmış ve dilin kelime ve kalıplarını içeren konular, metin, diyalog, alıştırma ve zengin örneklerle sunulmuştur.

Dil becerilerine değinilecek olursa, dört dil becerisini de bir bütün halinde ele almıştır. Günlük dile önem verilmiş lehçe/halk Arapçası kullanılmaktan kaçınılmıştır.

Serinin bu kitabında düşünülen zaman yüz elli saat olup eğitimin hedefleri doğrultusunda bu süreyi kısaltmak veya uzatmak yine öğretmenin elindedir.

Serinin diğer kitaplarında olduğu gibi bu kitap da bölüm bölüm ayrılmayıp ünite ünite ayrılmıştır. Kitap, öğrencilerin günlük hayatlarıyla bağlantılı konular ve genel kültür konuları bakımından onların ilgilerini çekecek olan yirmi metin içermektedir. Bunların on birini diyalog ve dokuzunu ise okuma parçaları oluşturmaktadır. Her bir ünite bir dersi ve alıştırmalarını içermektedir. İlk üniteden itibaren yeni metin ve diyaloglarla başlamaktadır.

Ünitelerde yer alan konular birbirinin tekrarı ve devamı mahiyetindedir. Nahiv konuları birbirleriyle bağlantılı bir şekilde ilerlemektedir. Konuların daha iyi anlaşılması ve pekiştirilmesi için konuyla ilgili bol bol alıştırma yapılmaktadır. Ayrıca tek bir beceri üzerinde durulmayıp diğer dil becerilerinin geliştirilmesi için de alıştırmalara yer verilmiştir.

Serinin bu kitabında kısaca değinilecek olursa, bu kitapta diyalogların ve metinlerin gitgide ağırlaştığı dikkat çekmektedir. İşlenen konuların ise öğrenci açısından büyük faydası olduğuna inanılmaktadır. İşlenen konulara bakıldığında özellikle hayvan sevgisi konusuyla ilgili toplumsal mesajların verilmesi ve öğrencilerin hayvanlar konusunda daha duyarlı olmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Dikkatlerini çekecek diğer bir konu ise günlük hayatımızda önemli bir yeri olan kılık-kıyafet konusudur. Bu konuyla ilgili olarak ülkelere göre giyiniş şekilleri hakkında bir beyin fırtınası yapılması da öğrencilerde farkındalık yaratacaktır.

Kitap, on üniteden oluşmakta ve hemen hemen her ünite içerisinde bir diyalog ve bir metin olmak üzere on bir diyalog ve dokuz metinden toplamda yirmi okuma parçasından oluşmaktadır. Her ünite de konularla alakalı çeşitli alıştırmalar bulunmaktadır. Dersler aşağıdaki aşamaları takip ederek sunulmuştur:

- Dersle ilgili kelimeler
- Sözlü alıştırma (verilen resimler doğrultusunda soruları cevaplama)
- Metin (bir diyalog ya da okuma parçası)
- Sözlü alıştırma (metinle ilgili)
- Yazılı alıştırma (nahivle ilgili)
- Yazılı alıştırma (cümle kurma vb.)

Kitabın son ünitesi önceki on ünitenin tekrarı mahiyetindedir. Kitabın sonunda yer alan bu ek önceki ünitelerde verilen konularla alakalı genel alıştırmaları içeren bir bölümdür. Bu bölümün ardından kitapta geçen bütün kelimelerin verildiği bir bölüm bulunmamaktadır. Kitap genel alıştırmalar bölümünden sonra verilen fihrist bölümüyle de sona ermektedir.

Kitap, diğer kitaplarda verilen alıştırmalarla karşılaştırıldığında ilk iki kitabın alışırma düzeyinden oldukça yüksektir. Bu kitap için ayrılan zamanı uzatmak ya da kısaltmak öğretmenin elinde olduğu için tekrardan alıştırmalara ayrılacak zaman kitap içerisinde belirtilmemiştir.

Kitapta bulunan alıştırmaları şu şekilde sınıflandırabiliriz:

1. Sözlü alıştırmalar
 - Metne yönelik sorulan sorular ve cevaplar
 - Metin hakkında sorular sorma
 - Genel sorular
2. Sözlü alıştırmalar (nahiv): bu tür alıştırmalarda ise metinde geçen yeni cümle yapılarının tekrarı ile yapılır.
 - Cümle oluşturma
 - Kelime tekrarı (ferdi ya da grup şeklinde)
 - Resim hakkında konuşma
3. Yazılı alıştırmalar: Buradaki amaç ise öğrencinin sözel olarak ifade ettiklerini yazılı olarak da dile getirebilmesidir.
 - Nahiv ve dil biçimleri
 - Kelimeler ve anlama
 - Cümle oluşturma
 - Cümlelerde geçen yanlış yazımları düzeltme
 - Verilen cümleyi tekrardan yazma

4.3.4. Başlangıç Seviyesi II (الكتاب المبتدی)

Seride inceleyeceğimiz son kitap olan bu kitap da diğer üç kitapla hemen hemen aynı özellikleri taşımaktadır.

İlk üç kitapta da olduğu gibi yine kitabın kapağında serinin adı ve alt başlığı, serinin kaçınıcı kitabı olduğu, kitabı hazırlayanların adı soyadı ve yayınevinin adı yer almaktadır. Kitabın ilk sayfasında ise kapakta yer alan bilgiler haricinde müracaat ile ilgili de bilgi

vardır. Bu sayfanın hemen ardındaki sayfalarda ise kitabın hangi yaş grubuna ait olduğu, içeriği hakkında bilgi, serinin öğretimi için düşünülen saat ve CD'nin telaffuz bakımından birbirine benzeyen harflerin ayırt edilmesinde yardımcı olabilmesi için bilgiler verilmiştir. Ayrıca kitabın hedefleri, sayfa düzeni ve izleme komisyonu, yazar ve hazırlayanların komisyonundan bahsedilmiş ve son olarak da sunuş (مقدمة)'a yer verilmiştir.

İlk üniteye başlarken öncelikle dersle ilgili kelimeler verilmiştir. İlk ünitenin ilk dersiyle ilgili görseller verilerek bu resimler hakkında sorular sorulmuştur. Daha sonra metin okumasına geçilmiştir.

Kitap on ünitelerden oluşmaktadır. Her ünite içerisinde iki tane metin bulunmaktadır. Metinlerin ünitelere dağılışı şekillerine bakıldığında dördüncü ünite haricinde ilk beş ünite içerisinde her üniteye diyalog ve okuma parçası yer alırken diğer ünitelerde sadece okuma parçalarına yer verilmiştir. Genel olarak bakıldığında kitap içerisinde toplamda dört diyalog, on altı okuma parçası ve biri ünite ortasında diğeri ise ünite sonunda olmak üzere iki tane de genel alıştırmaya ve bir tane de ünite sonunda fihrist bulunmaktadır. Kitap toplamda yüz yirmi beş sayfadan oluşmaktadır.

Okuma metinlerine bakıldığında serinin diğer kitaplarına oranla daha fazla okuma parçası bulunmakta ve bu okuma parçalarının ve diyalogların konuları ise öğrencilerin günlük hayatlarında kullanabilecekleri konulardan seçilmiştir.

Nahiv konusuna bu kitapta daha fazla değinilmiştir. Nahiv çözümlemeleri ve terimsel ifadeler daha çok karşımıza çıkmaktadır. Yine diğer kitaplarda da olduğu gibi bu kitapta da öğrencilerin dikkatlerini çekebilecek tarzda yazı tipleri ve dikkat çekici renkler kullanılarak gramer kaideleri verilmek istenmiştir.

Kitapta, seride hâkim olan fasih Arapça kullanımına devam edilmiş ve öğretim yöntemlerinden olan soru cevap tekniği ders girişlerinde verilen görsellerle birleştirilerek öğrencilerin derste aktif olmaları hedeflenmiştir. Basit bir dil kullanımından kaçınılmıştır ve dil, diyaloglar okuma parçaları ve zengin örneklerle sunulmuştur.

Serinin diğer kitaplarında da olduğu gibi bu kitap da dört dil becerisini bir arada ele almıştır.

Serinin bu kitabı için belirtilen zaman üçüncü kitap için belirtilen zamanla aynı olup yaklaşık yüz elli saatlik bir süre belirtilmiştir. Bu sürenin kısaltılması ya da uzatılması konulara ayrılacak zamanı belirleyecek olan öğretmenin elindedir.

Kitapta konular ders ders ayrılmayıp ünite ünite ayrılmıştır. İlk beş üniteden sonra bir genel alıştıırma bölümü yer almakta ve diğier beş üniteden sonra da bir genel alıştıırma bölümü bulunmaktadır. Kitap, dört diyalog ve on altı okuma parçası ve toplamda yirmi metinden oluşmaktadır. Kitapta diyaloglardan çok okuma parçalarına ağırlık verilmiştir. Her ünite bir dersi ve alıştıırmalarını içermekte ve diğier ünitelerde birbirinin tekrarı ve devamı niteliğindedir. Her ünite yeni bir metin veya diyalogla başlamaktadır.

Nahiv konularıyla birbiriyle bağlantılı bir şekilde ilerlemekte ve her üniteye yer alan konular birbirinin tekrarı ve devamı niteliğindedir. Konuların daha iyi anlaşılması için bol bol pekiştirme yapılmakta ve zengin örnekler sunulmaktadır. Ayrıca metinlerde terimsel ifadeler de dikkat çekmektedir. Diğier kitaplarda da olduğı gibi tek bir beceri üzerinde durulmayıp diğier becerilere de yer verilmiştir.

Ünite düzeni diğier kitaplarla aynı olmakla birlikte yine bu kitapta da dört dil becerisi üzerinde de durulmuştur. Her üniteye özellikle nahiv konularıyla ilgili çeşitli alıştıırmalar sunulmuştur. Ders sunumları diğier kitapta da olduğı gibi aşağıdaki şekilde karşımıza çıkmaktadır:

Dersle ilgili kelimeler

- Sözlü alıştırma (verilen resimler doğrultusunda soruları cevaplama)
- Metin (bir diyalog ya da okuma parçası)
- Sözlü alıştırma (metinle ilgili)
- Yazılı alıştırma (nahivle ilgili)

Beşinci üniteden sonra yer alan genel alıştırma bölümü ilk beş üniteye verilen gramer konularıyla ilgili genel bir tekrar mahiyetinde olup kitabın sonunda yer alan genel alıştırmalar kısmı ise on ünitenin tekrarı niteliğindedir. Bu bölümün ardından kitapta geçen bütün kelimelerin verildiği bir bölüm bulunmamaktadır. Kitap genel alıştırmalar bölümünden sonra verilen fihrist bölümüyle de sona ermektedir.

Kitap çeşitli alıştırmaları içermektedir. Her alıştırma belirli bir amacı gerçekleştirmek için hazırlanmıştır. Her alıştırma için ayrıca bir zaman belirtilmemiştir.

Kitapta bulunan alıştırmaları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Sözlü Alıştırmalar: Bu alıştırmaların temeli sorular ve cevaplar üzerine kurulmuştur. Bu bölümle ilgili olarak metin hakkında sorulan sorulara cevap verme, metin hakkında soru sorma gibi alıştırmaları içerir.
- Sözlü Alıştırmalar: Bu tür sözlü alıştırmalarda ise metin içerisinde geçen cümlelerin yoğun bir şekilde tekrarı, ünite başlarında konuyla ilgili olarak verilen resimler hakkında konuşma, verilen kelimeleri cümleye çevirme alıştırmaları, cümle tekrarları (ferdi ya da grupla)
- Yazılı Alıştırmalar: Bu bölümdeki amaç ise öğrencinin sözel olarak kat ettiği aşamaları yazılı olarak da ifade etmesidir. Kelimeler ve anlamları, cümle oluşturma, verilen yanlış cümlelerin doğrusunu yazma, nahiv ile ilgili alıştırmaları, duyduğunu yazabilme dikte çalışmalarını da içerir.

Silsiletu'l-Lisân serisinde ilk olarak öğrencinin birbirine benzeyen sesleri ayırt etmeleri için telaffuz alıştırmaları yapılmıştır. İki sütun halinde kelimeler yazılmıştır ve ses bantlarından dinletilerek öğrencilerin doğru telaffuz edilen kelimeyi bulmaları istenmiştir. Örneğin;

قَمَر - كَمَر
عَرَبِي - أَرَبِي
أَحْمَد - أَمَد

Karışık şekilde verilen harfleri düzenli bir kelime haline getirmeleri istenilen alıştırmalar yapılmıştır. Örneğin;

ة- أ- ر- ح

ل- م- ق

Dönüştürme alıştırmaları yapılarak öğrencilerin geçmişte öğrendiği bilgiler aktif kılınmaya çalışılmıştır. Örneğin, mazi halde verilen fiili muzariye, muzari halde verilen fiili de emir fiile çevirmeleri istenmiştir. Olumlu halde verilen cümleleri olumsuz cümleye çevirmeleri istenmiştir.

ذهب - يذهب- اذهب

Cümle ve resim eşleştirmeleri yapılarak öğrencilere resimlerle cümleler kavratılmaya çalışılmıştır.

Kelime ve resim alıştırmalarıyla ise öğrencilere kelimeyi resimle bağdaştırarak akılda kalıcı hale getirmeye çalışılmıştır. Resimler verilip resimde gördüklerini yazıya dökmeleri istenmiştir. Bu şekilde öğrencilerin yazma ve cümle kurma becerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

Yerine koyma alıştırmalarıyla öğrenciden birkaç kelime yerine tek kelime koymasını istenmiştir. Örneğin;

كتاب أحمد جديد - كتابه جديد

Düzenleme alıştırmaları ile öğrencilerden farklı yerlerde verilen kelimeleri düzenleyerek ortaya anlamlı bir cümle çıkarmaları istenmiştir.

المسافر - بلده - وصل - إلى

Tamamlama alıştırmalarıyla cümlelerin bir kısmı verilip öğrencilerden boş bırakılan yere uygun kelimenin yazılması istenmiştir.

طعام الببغاء.....و الفواكه

Kalıp ve yapılar öğretilirken şu şekilde bir yol izlenmiştir. Önce kalıp ve yapılar yazılmıştır. Daha sonra kalıp ve yapıyla ilgili örnekler verilmiştir. Öğrencilerden de bu kalıplarla ilgili cümle yapmaları istenmiştir. Metinlerde de kullanılarak kalıplar pekiştirilmeye çalışılmıştır.

أَمَّا...فَ = أنت ستذهب إلى الجبل، أَمَّا أنا فسأذهب إلى الشاطئ

ما رأيك في؟(المطعم)

ما رأيك في أن تذهب إلى المطعم؟

Kelimelerin  ğretiminde kelimenin anlamı resimlerle pekiştirilerek verilmiştir. Ayrıca diyalog ve metinlerde kullanılarak öğrencinin kelimeyi bağlam içerisinde görmesi sağlanır. Öğrencilerden verilen kelimeyi çoğulu ile eşleştirmelerinin istendiğı alıştırmaların yanı sıra verilen kelimenin çoğulunu yazma alıştırmaları da mevcuttur.

SİLSİLETU'L LİSAN FİHRİSTİ

ÜNİTE		ÜNİTE ADI	Sayfa No:
BİRİNCİ ÜNİTE	Arapçaya Giriş - 1	TANIŞMA VE SELAMLAŞMA	
İlk Adım	Yazma	Harflerin Yazılışı	1-17
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	18
Bak ve Cevapla	Diyalog	التعارف و التحية	18
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	التعارف	19
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الوداع	19
Aşağıdakilere Bak	Kavaid	Munfasıl Zamirler	20
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	Munfasıl Zamirler	20
Alıştırmalar	Kavaid ve Yazma	Munfasıl Zamirler Alıştırması	21
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	التعارف	22
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Be Harfi	23
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Be Harfi Yazma	23
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Be Harfi Alıştırmaları	24
Dinle ve Farkı Ayırt et	Dinleme ve Telaffuz	Be Harfi Alıştırmaları	24
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Be Harfi Alıştırmaları	24
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Be Harfi	25
İKİNCİ ÜNİTE		ÜLKELER VE DİLLER	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	26
Resimlere bak ve cevapla	Diyalog	البلاد	26
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في المعهد اللغة العربية	27
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	27
Oku ve Konuş	Diyalog	Alıştırma	27
Örnekteki gibi yaz	Yazma	Alıştırma	28
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	Nisbet	28
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Mim Harfi	29
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Mim Harfi Yazma	29
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Mim Harfi Alıştırmaları	30
Dinle ve Farkı Ayırt et	Dinleme ve Telaffuz	Mim Harfi Alıştırmaları	30
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Mim Harfi Alıştırmaları	30
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Mim Harfi	31
ÜÇÜNCÜ ÜNİTE		YOLCULUK	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	32
Bak ve cevapla	Diyalog	السفر	32
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في المطار	33
Aşağıdaki Cümleleri Oku	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	33
Uygun İfadeyi Yaz	Yazma	Alıştırma	34
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Fa Harfi	34
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Fa Harfi Yazma	35

Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Fa Harfi Alıştırıcıları	35
Dinle ve Farkı Ayırt et	Dinleme ve Telaffuz	Fa Harfi Alıştırıcıları	36
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Fa Harfi Alıştırıcıları	36
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Fa Harfi	37
DÖRDÜNCÜ ÜNİTE		ULAŞIM ARAÇLARI	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	38
Bak ve cevapla	Diyalog	وسائل المواصلات	38
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الجهات	39
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Alıştırma	40
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	Harf-i Cer	41
Dinle ve Oku	Diyalog	وسائل المواصلات	42
Alıştırıcılar	Telaffuz ve Yazma	Vav Harfi	43
Alıştırıcılar	Yazma	Boşluklara Vav Harfi Yazma	43
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Vav Harfi Alıştırıcıları	44
Dinle ve Farkı Ayırt et	Dinleme ve Telaffuz	Vav Harfi Alıştırıcıları	44
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Vav Harfi Alıştırıcıları	44
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Vav Harfi	45
BEŞİNCİ ÜNİTE		ÇALIŞMA	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	46
Bak ve cevapla	Diyalog:	المهن	46
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الشراء	47
Cümlelere Bak	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	47
İstifham Edatını Yaz	Okuma ve Yazma	Alıştırma	48
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	Çalışma - 1	48
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Alıştırma	49
Örnekteki gibi yaz	Yazma	Alıştırma	49
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	İstifham Edatları	49
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	Çalışma - 2	50
Alıştırıcılar	Telaffuz ve Yazma	Se Harfi	51
Alıştırıcılar	Yazma	Boşluklara Se Harfi Yazma	51
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Se Harfi Alıştırıcıları	52
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Se Harfi Alıştırıcıları	52
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Se Harfi Alıştırıcıları	52
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Se Harfi	53
ALTINCI ÜNİTE		İLETİŞİM	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	54
Bak ve cevapla	Diyalog	اتصال	54
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	اتصال هاتفية	55
Bak ve Dikkat et	Kavramlar	Rakamlar	56
Uygun Rakamı Yaz	Yazma	Rakamlar Alıştırması	57
Rakamın ismini yaz	Yazma	Rakamlar Alıştırması	57
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	رسالة	58
Alıştırıcılar	Telaffuz ve Yazma	Zel Harfi	59
Alıştırıcılar	Yazma	Boşluklara Zel Harfi Yazma	59
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	ZelHarfi Alıştırıcıları	60

Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Zel Harfi Alıştırma	60
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Zel Harfi Alıştırma	60
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Zel Harfi	61
YEDİNCİ ÜNİTE		AİLE	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	62
Bak ve cevapla	Diyalog	أسرة	62
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	عطلة مع الأسرة	63
Bak ve Dikkat et	Kavramlar	أفراد الأسرة	64
Uygun kelimeyi yaz	Okuma ve Yazma	Alıştırma	65
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	أسرة	65
Alıştırma	Telaffuz ve Yazma	Za Harfi	66
Alıştırma	Yazma	Boşluklara Za Harfi Yazma	66
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Za Harfi Alıştırma	67
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Za Harfi Alıştırma	67
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Za Harfi Alıştırma	67
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Za Harfi	67
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Ses Karşılaştırma	68
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Ses Karşılaştırma	69
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	69
Aşağıdakileri birleştir	Okuma	Alıştırma	70
Uygun harfi yaz	Yazma	Alıştırma	70
Aşağıdaki harfleri sırala	Yazma	Alıştırma	71
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	71
Aşağıdaki tabloyu doldur	Kavaid	Nisbet Ya'sı	71
Uygun Zamiri Seç	Kavaid	Munfasıl Zamirler	72
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Alıştırma	73
Uygun İfadeyi Yaz	Yazma ve Kavramlar	Alıştırma	73
Üç kelime Yaz	Yazma	Alıştırma	73
SEKİZİNCİ ÜNİTE		GÜNLÜK FAALİYETLER	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	74
Bak ve cevapla	Diyalog	النشاطات اليومية	74
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الحياة اليومية	75
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	76
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Alıştırma	76
Uygun kelimeyi yaz	Okuma ve Yazma	Alıştırma	77
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavramlar ve Kavaid	الزمان	77
Alıştırma	Telaffuz ve Yazma	Te Harfi	78
Alıştırma	Yazma	Boşluklara Te Harfi Yazma	78
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Te Harfi Alıştırma	79
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Te Harfi Alıştırma	79
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Te Harfi Alıştırma	79
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Te Harfi	80
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	81
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	Açık Te ve Yuvarlak Te	81

DOKUZUNCU ÜNİTE		KIYAFETLER	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	82
Bak ve cevapla	Diyalog	الملابس	82
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في الملابس الجاهزة	83
Aşağıdaki alıştırmayı yap	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	84
Kelimelere bak	Okuma	Alıştırma	84
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	Şedde	84
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Şedde ile ilgili alıştırmalar	84
Aşağıdakileri Dinle	Telaffuz ve Yazma	Şedde ile ilgili alıştırmalar	84
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Te Harfi	85
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Te Harfi Yazma	85
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Te Harfi Alıştırmaları	86
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Te Harfi Alıştırmaları	86
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Te Harfi Alıştırmaları	86
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Te Harfi	87
ONUNCU ÜNİTE		YEMEK VE ÖĞÜNLER	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	88
Bak ve cevapla	Diyalog	الطعام	88
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في المطعم	89
Aşağıdaki cümlelere dikkat et	Kavaid	Alıştırma	90
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	Marife ve Nekra	90
Kelimeleri Dinleme	Kavaid	Alıştırma	90
Altında çizgi olanı nekraya çevir	Kavaid	Alıştırma	90
Altına çizgi koy	Kavaid	Alıştırma	90
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	90
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الطبخ	91
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ta Harfi	91
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ta Harfi Yazma	92
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ta Harfi Alıştırmaları	92
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ta Harfi Alıştırmaları	93
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	93
Oku ve Yaz	Okuma ve Yazma	Alıştırma	93
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ses Karşılaştırma	94
Altına çizgi koy	Dinleme ve Yazma	Ses Karşılaştırma	95
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	95
ONBİRİNCİ ÜNİTE		VAKİT	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	96
Bak ve cevapla	Diyalog	معرفة الزمان	96
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	موعد	97
Sorular Alıştırması	Diyalog ve Yazma	Alıştırma	97
Uygun bir soru yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	98
Aşağıdaki cümleye bak	Okuma	Alıştırma	98
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavramlar	Alıştırma	98
Saat Kaç?	Diyalog	Alıştırma	99

Dinle ve oku	Diyalog ve Okuma	موعد في الطعطيل	99
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Sin Harfi	100
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Sin Harfi Yazma	100
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Sin Harfi Alıştırmaları	101
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Sin Harfi Alıştırmaları	101
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Sin Harfi Alıştırmaları	101
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Sin Harfi	102
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ses Karşılaştırma	103
Altına çizgi koy	Dinleme ve Yazma	Ses Karşılaştırma	103
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	103
ONİKİNCİ ÜNİTE		SIFATLAR	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	104
Bak ve cevapla	Diyalog	اختلاف الخصائص	104
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الظاهر	105
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	105
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	المنال	105
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	105
Resme Bak	Diyalog	Alıştırma	106
Aşağıdaki kelimeleri birleştir	Okuma ve Kavramlar	Alıştırma	107
Aşağıdakiler bak	Kavaid	Alıştırma	108
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	İsm-i Tafdil	109
Örnekteki gibi yaz	Yazma	Alıştırma	110
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	زرافة	111
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ze Harfi	112
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ze Harfi Yazma	112
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ze Harfi Alıştırmaları	113
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ze Harfi Alıştırmaları	113
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Ze Harfi Alıştırmaları	113
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Ze Harfi	114
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ses Karşılaştırma	115
Altına çizgi koy	Dinleme ve Yazma	Ses Karşılaştırma	115
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	115
ONÜÇÜNCÜ ÜNİTE		EV	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	116
Bak ve cevapla	Diyalog	أقسام البيت	116
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في البيت	117
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في المطبخ	118
Uygun Kelimenin Numarasını Yaz	Okuma ve Kavramlar	Alıştırma	119
Uygun kelimeyi yaz	Yazma ve Kavramlar	Alıştırma	120
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	بحث شقة	121
Aşağıdaki soruları cevapla	Diyalog	Alıştırma	121
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Sad Harfi	122
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Sad Harfi Yazma	122
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Sad Harfi Alıştırmaları	123
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Sad Harfi Alıştırmaları	123

Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Sad Harfi Alıştırmaları	123
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Sad Harfi	124
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ses Karşılaştırma	125
Altına çizgi koy	Dinleme ve Yazma	Ses Karşılaştırma	125
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	125
GENEL ALIŞTIRMALAR			
Aşağıdakileri birleştir	Okuma	Alıştırma	126
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma	Alıştırma	127
Aşağıdaki harfleri sırala	Yazma	Alıştırma	127
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	127
Aşağıdaki kelimeleri birleştir	Kavramlar	Alıştırma	128
Tabloyu örnekte olduğu gibi doldur	Kavaid	Marife ve Nekra	128
Aşağıdaki cümleleri çevir	Yazma	İsm-i Tafdil	129
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Alıştırma	130
Üç kelime Yaz	Yazma	Alıştırma	130

ÜNİTE	Arapçaya Giriş - 2	ÜNİTE ADI	
BİRİNCİ ÜNİTE		ALİŞ VERİŞ	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	2
Bak ve Cevapla	Diyalog	السوق	2
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في المكتبة	3
Aşağıdaki cümlelere Bak	Kavaid ve Diyalog	Alıştırma	4
İşaret İsmi Yaz	Kavaid ve Yazma	Alıştırma	5
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaid	İşaret İsimleri	5
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في السوق	6
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ra Harfi	7
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ra Harfi Yazma	7
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ra Harfi Alıştırmaları	8
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ra Harfi Alıştırmaları	8
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Ra Harfi Alıştırmaları	8
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Ra Harfi	9
İKİNCİ ÜNİTE		ANLAŞMA VE İHTİLAĞ	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	10
Bak ve cevapla	Diyalog	الموافقة و المخالفة	10
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الدراجة الجديدة	11
Oku ve Cevapla	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	11
Listedekileri Birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	12
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	12
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	13
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	المحادثة	13
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	13
Oku ve Cevapla	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	14
Uygun kelimeyi yaz	Yazma ve Kelimeler	Alıştırma	14
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Nun Harfi	15

Alıştırımlar	Yazma	Boşluklara Nun Harfi Yazma	15
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Nun Harfi Alıştırımları	16
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Nun Harfi Alıştırımları	16
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Nun Harfi Alıştırımları	16
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Nun Harfi	17
ÜÇÜNCÜ ÜNİTE		YILIN BÖLÜMLERİ(MEVSİMLER)	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	18
Bak ve cevapla	Diyalog	أقسام السنة	18
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	أربعة فصول	19
Cümlelere Bak	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	20
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavramlar	Alıştırma	20
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	20
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في المدرسة	21
Cümlelere Bak	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	21
Cümlelere Bak	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	21
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	22
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavramlar	أيام أشهر فصول	22
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	22
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	22
Alıştırımlar	Telaffuz ve Yazma	Lam Harfi	23
Alıştırımlar	Yazma	Boşluklara Lam Harfi Yazma	23
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Lam Harfi Alıştırımları	24
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Lam Harfi Alıştırımları	24
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Lam Harfi Alıştırımları	24
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Lam Harfi	25
DÖRDÜNCÜ ÜNİTE		AĞIRLIK VE UZUNLUK	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	26
Bak ve cevapla	Diyalog	الوزن و الطول	26
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	رامي اليدين	27
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	27
Dinle ve Oku	Diyalog	في النادي	28
Aşağıdaki Cümleleri Oku	Okuma ve Dyalog	Alıştırma	28
Yaz	Kelimeler ve Yazma	Alıştırma	29
Alıştırımlar	Telaffuz ve Yazma	Dat Harfi	30
Alıştırımlar	Yazma	Boşluklara Dat Harfi Yazma	30
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Dat Harfi Alıştırımları	31
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Dat Harfi Alıştırımları	31
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Dat Harfi Alıştırımları	31
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Dat Harfi	32
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Ses Karşılaştırma	33
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Ses Karşılaştırma	33
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	33
BEŞİNCİ ÜNİTE		KÖY VE ŞEHİR	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	34

Bak ve cevapla	Diyalog	الريف و المدينة	34
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في الريف	35
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	35
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	دمشق	36
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	36
(D) veya (Y) koy	Okuma ve Kavrama	Alıştırma	36
Aşağıdaki Cümleleri Oku	Okuma	İsme bitişen Zamirler	37
Aşağıdakilere Dikkat Et	Kavaim	İsimle birlikte iyelik zamirleri	37
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	37
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	38
Uygun Zamiri yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	38
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ya Harfi	39
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ya Harfi Yazma	39
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ya Harfi Alıştırmaları	40
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ya Harfi Alıştırmaları	40
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Ya Harfi Alıştırmaları	40
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Ya Harfi	41
ALTINCI ÜNİTE		DUYGULAR	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	42
Bak ve cevapla	Diyalog	المشاعر	42
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	نتائج الإمتحان	43
Aşağıdaki Cümleleri Oku	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	43
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	44
Uygun kelimeyi yaz	Yazma ve Kelimeler	Alıştırma	44
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	أسرة ليلي	45
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	46
Uygun kelimeyi yaz	Yazma ve Kelimeler	Alıştırma	46
Oku ve Cevapla	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	46
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Şin Harfi	47
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Şin Harfi Yazma	47
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Şin Harfi Alıştırmaları	48
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Şin Harfi Alıştırmaları	48
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Şin Harfi Alıştırmaları	48
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Şin Harfi	49
YEDİNCİ ÜNİTE		DUYU ORGANLARI	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	50
Bak ve cevapla	Diyalog	حواس	50
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في البيت	51
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	51
Oku ve Cevapla	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	51
Tabloya Bak	Kelimeler	حواس	52
Aşağıdakileri birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	52
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	53
Cümlelerin rakamını yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	54
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Cim Harfi	55

Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Cim Harfi Yazma	55
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Cim Harfi Alıştırmaları	56
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Cim Harfi Alıştırmaları	56
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Cim Harfi Alıştırmaları	56
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Cim Harfi	57
SEKİZİNCİ ÜNİTE		İNSAN VÜCUDU	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	58
Bak ve cevapla	Diyalog	جسم الإنسان	58
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	ديمة	59
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	59
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	60
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	صديقي مريض	60
Oku ve Cevapla	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	61
Kelimeleri Birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	61
Resme Bak	Diyalog ve Yazma	Alıştırma	62
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Kef Harfi	63
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Kef Harfi Yazma	63
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Kef Harfi Alıştırmaları	64
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Kef Harfi Alıştırmaları	64
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Kef Harfi Alıştırmaları	64
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Kef Harfi	65
GENEL ALIŞTIRMALAR – 1			
Aşağıdakileri birleştir	Okuma ve Kelimeler	Alıştırma	66
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma ve Kelimeler	Alıştırma	67
Aşağıdaki harfleri sırala	Yazma	Alıştırma	67
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	68
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	68
Uygun harfi yaz	Yazma	Alıştırma	68
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Alıştırma	68
İşaret ismini seç	Yazma ve Kavramlar	Alıştırma	69
DOKUZUNCU ÜNİTE		HAVA DURUMU	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	70
Bak ve cevapla	Diyalog	أحوال الجو	70
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	أحوال الجو	71
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	71
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma ve Kelimeler	Alıştırma	72
Yaz	Kelimeler ve Yazma	Alıştırma	73
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	أحوال الجو	74
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	74
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	75
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Kâf Harfi	76
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Kâf Harfi Yazma	76
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Kâf Harfi Alıştırmaları	77
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Kâf Harfi Alıştırmaları	77
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Kâf Harfi Alıştırmaları	77

Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Kâf Harfi	78
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Ses Karşılaştırma	79
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Ses Karşılaştırma	79
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma	79
ONUNCU ÜNİTE		HAYVANLAR	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	80
Bak ve cevapla	Diyalog	الحيوانات	80
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	البيان	81
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	81
Aşağıdaki kelimeleri birleştir	Okuma ve kelimeler	Alıştırma	82
Aşağıdaki hangi hayvan	Okuma ve Yazma	Alıştırma	82
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	بيغاء	83
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	83
Uygun kelimeyi koy	Okuma ve Yazma	Alıştırma	83
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ğayn Harfi	84
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ğayn Harfi Yazma	84
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ğayn Harfi Alıştırmaları	85
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ğayn Harfi Alıştırmaları	85
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Ğayn Harfi Alıştırmaları	85
Hayvan isimlerini yaz	Yazma	Alıştırma	86
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Ğayn Harfi	87
ONBİRİNCİ ÜNİTE		OTEL	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	88
Bak ve cevapla	Diyalog	الفندق	88
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في الفندق	89
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	90
Arkadaşınla birlikte	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	90
Aşağıdakileri birleştir	Okuma ve Kelimeler	Alıştırma	91
Oku ve Cevapla	Okuma ve Diyalog	Alıştırma	91
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	H'a Harfi	92
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara H'a Harfi Yazma	92
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	H'a Harfi Alıştırmaları	93
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	H'a Harfi Alıştırmaları	93
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	H'a Harfi Alıştırmaları	93
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde H'a Harfi	94
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Okuma	Ses Karşılaştırma (Ğayn - H'a)	95
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Ses Karşılaştırma (Ğayn - H'a)	95
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma (Ğayn - H'a)	95
ONİKİNCİ ÜNİTE		TURİSTİK GEZİ	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	96
Bak ve cevapla	Diyalog	جولة سياحية	96
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	مدينة تدمور	97
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	97
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	98
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	جولة سياحية في دمشق	99

Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	100
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ha Harfi	101
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ha Harfi Yazma	101
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ha Harfi Alıştırmaları	102
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ha Harfi Alıştırmaları	102
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Ha Harfi Alıştırmaları	102
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Ha Harfi	103
ONÜÇÜNCÜ ÜNİTE		MÜNASEBETLER	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	104
Bak ve cevapla	Diyalog	المناسبات	104
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	احتفال النجاح	105
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	105
Oku ve Cevapla	Okuma ve Diyalog	Alıştırma	106
Aşağıdakiler bak	Kavaid	Fiillerin Zamanı	106
Aşağıdaki fiilleri muzari ve emre çevir	Yazma ve kavaid	Alıştırma	106
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	107
Örnekteki gibi yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	107
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	العید	108
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	108
Aşağıdaki kelimeleri yaz	Yazma ve Okuma	Alıştırma	108
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Ayn Harfi	109
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Ayn Harfi Yazma	109
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ayn Harfi Alıştırmaları	110
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Ayn Harfi Alıştırmaları	110
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Ayn Harfi Alıştırmaları	110
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Ayn Harfi	111
ONDÖRDÜNCÜ ÜNİTE		SAĞLIK	
Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	112
Bak ve cevapla	Diyalog	الصحة	112
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	الإنسان و المستشفى	113
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	113
Uygun Kelimeyi Yaz	Yazma ve Kavramlar	Alıştırma	114
Aşağıdakileri birleştir	Okuma ve Kavramlar	Alıştırma	114
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	في الطبيب	115
Arkadaşınla birlikte	Diyalog ve Okuma	Alıştırma	115
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	He Harfi	116
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara He Harfi Yazma	116
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	He Harfi Alıştırmaları	117
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	He Harfi Alıştırmaları	117
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	He Harfi Alıştırmaları	117
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde He Harfi	118
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ses Karşılaştırma (He - Ha)	119
Altına çizgi koy	Dinleme ve Yazma	Ses Karşılaştırma (He - Ha)	119
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma (He - Ha)	119
ONBEŞİNCİ ÜNİTE		GELECEK	

Dersin Kelime ve Kavramları	Kelimeler	Kelimeler	120
Bak ve cevapla	Diyalog	المستشفى	120
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	عبدالرحمن	121
Soruları Cevapla	Diyalog	Alıştırma	121
Dinle ve Oku	Diyalog ve Okuma	سأذهب إلى السوق	122
Kelimelere Bak	Okuma ve Kavrama	Alıştırma	123
Fiilden önce Sin Yaz	Kavaid ve Yazma	Alıştırma	123
Fiilden önce Sevfe Yaz	Kavaid ve Yazma	Alıştırma	124
Aşağıdaki cümleleri gelecek zamana çevir	Kavaid ve Yazma	Alıştırma	124
Alıştırmalar	Telaffuz ve Yazma	Hemze Harfi	125
Alıştırmalar	Yazma	Boşluklara Hemze Harfi Yazma	125
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Hemze Harfi Alıştırmaları	126
Dinle ve Farkı Ayırdet	Dinleme ve Telaffuz	Hemze Harfi Alıştırmaları	126
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Hemze Harfi Alıştırmaları	126
Aşağıdakileri Yaz	Okuma ve Yazma	Hemze Harfi Alıştırmaları	127
Oku ve Yaz	Dinleme ve Okuma	Cümle içinde Hemze Harfi	128
Dinle ve Tekrar Et	Dinleme ve Telaffuz	Ses Karşılaştırma (Hemze -Ayn)	129
Altına çizgi koy	Dinleme ve Yazma	Ses Karşılaştırma (Hemze -Ayn)	129
Üç kelime Yaz	Yazma	Ses Karşılaştırma (Hemze -Ayn)	129
GENEL ALIŞTIRMALAR-2			
Aşağıdaki kelimeleri birleştir	Okuma ve Kavramlar	Alıştırma	130
Aşağıdaki cümleleri birleştir	Okuma ve Kavramlar	Alıştırma	131
Aşağıdaki harfleri sırala	Yazma	Alıştırma	131
Dinlediğini Yaz	Dinleme ve Yazma	Alıştırma	131
Uygun Harfi Yaz	Yazma	Alıştırma	132
Kelimenin altına çizgi koy	Dinleme	Alıştırma	132
Örnekteki gibi yaz	Kavaid ve Yazma	Alıştırma	132
Yaz	Yazma	Alıştırma	133

KİTAP ADI	ÜNİTE	ÜNİTE ADI	
Başlangıç-1	BİRİNCİ ÜNİTE	AİLE HAYATI	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	2
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	أعمال البيت	3
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Kelime ve Çeşitleri	5
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	بيت العرب	8
Başlangıç-1	İKİNCİ ÜNİTE	EŞYALAR	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	12
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	قصر اليليز	13
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Şahıs isimleri	14
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	فرش شقة جديدة	17

Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Şems-i ve Kamer-i Harfler	19
Başlangıç-1	ÜÇÜNCÜ ÜNİTE	TIP	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	22
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	حالة الطوارئ	23
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Mazi -Muzari-Emir Fiil	24
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	الإنسان	27
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Bazi Fail Zamirleri	28
Başlangıç-1	DÖRDÜNCÜ ÜNİTE	ÇARŞILAR	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	32
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	الأسواق القديمة	33
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Harf	35
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	في السوق الكبير	37
Başlangıç-1	BEŞİNCİ ÜNİTE	SPOR	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	42
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	أنواع الرياضة	43
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Cümle	45
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	تدريبات رياضي	48
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Atıf Harfi (Vav)	50
GENEL ALIŞTIRMALAR – 1			
Başlangıç-1	ALTINCI ÜNİTE	TARİHİ YERLER	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	58
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	جولة إلى الأهرام	59
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Müzekker ve Müennes	60
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	ياقوت حموي	62
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Müennes Fiil	63
Başlangıç-1	YEDİNCİ ÜNİTE	SOFRA	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	70
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	Yemek Yeme Alışkanlıkları	71
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Müsenna (Tesniye)	72
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Cem-i Müzekker ve Cem-i Müennes	73
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	الوجبات اليومية	75
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Cem-i Teksir	76
Başlangıç-1	SEKİZİNCİ ÜNİTE	HAYVANLAR DÜNYASI	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	80
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	الجمال	81
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	İsmi Alametleri	83
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	تدريب الحيوان	86
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Marife ve Nekra	87

Başlangıç-1	DOKUZUNCU ÜNİTE	GÖRÜNÜM	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	90
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	إعداد الحفلة	91
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Mübteda ve Haber	93
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	ملابس الريف و المدينة	96
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Mübteda ve Haber Uyumu	97
Başlangıç-1	ONUNCU ÜNİTE	SANAYİ	SAYFA
Başlangıç-1	Dersin Kelime ve Kavramları		102
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	صناعة الورق	103
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Fail	104
Başlangıç-1	Dinle ve Oku	صناعة الزجاج	108
Başlangıç-1	Dikkat et (Gramer)	Sayıların Temyizi	110
GENEL ALIŞTIRMALAR – 2			

KİTAP ADI	ÜNİTE	ÜNİTE ADI	SAYFA
Başlangıç-2	BİRİNCİ ÜNİTE	TURİZM	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	2
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	جولة سياحة إلى لبنان	3
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Fiilin alametleri	4
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	الإدريسي	6
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Muttasıl Fail Zamirler	8
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	قد	11
Başlangıç-2	İKİNCİ ÜNİTE	MEŞGULİYET/ EĞLENCE	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	14
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	المواجهة	15
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Muttasıl Mübteda Zamirler	17
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	عطلة مازين	20
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Şedde	21
Başlangıç-2	ÜÇÜNCÜ ÜNİTE	MÜNASEBETLER	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	24
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	حفلة العرس	25
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Mübteda İşaret İsmi	28
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	عيد الإستقلال	31
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	İşaret İsimlerini Yazma	32
Başlangıç-2	DÖRDÜNCÜ ÜNİTE	SAĞLIK	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	36
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	زيارة المريض	37
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Bazı Harfi Cerler	39

Başlangıç-2	Dinle ve Oku	التدخين	41
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Harfi tarif ile marife olan ismin başına ل harfi ceri gelmesi	44
Başlangıç-2	BEŞİNCİ ÜNİTE	YİYECEKLER VE İÇECEKLER	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	46
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	طعام العرس	47
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Mefulun Bih	49
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Lazım ve Müteaddi	50
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	الشاي	52
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Mefulun bih olarak muttasıl zamir	53
GENEL ALIŞTIRMALAR – 1			
Başlangıç-2	ALTINCI ÜNİTE	UZAY	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	66
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	البتاني	67
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Soru Cümlesi	70
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	الأرض	74
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Bazı İstifham Kuralları	76
Başlangıç-2	YEDİNCİ ÜNİTE	İLETİŞİM ÇAĞI	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	80
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	تطوير الاتصالات	81
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Fail olarak Muttasıl Zamir	83
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	الاتصالات و العمل	86
Başlangıç-2	SEKİZİNCİ ÜNİTE	AHLAK	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	92
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	الراعي و الكذاب	93
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Mübteda ve haberin Özellikleri	95
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	القائد و النمل	99
Başlangıç-2	DOKUZUNCU ÜNİTE	ÜLKELER VE İKLİMLER	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	104
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	القطب الجنوبي	105
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	Muzafı-n İleyh	107
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	بغداد	111
Başlangıç-2	ONUNCU ÜNİTE	GEÇMİŞ VE GÜNÜMÜZ	SAYFA
Başlangıç-2	Dersin Kelime ve Kavramları	Dersin Kelime ve Kavramları	116
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	المدينة بين الكاضي و الحاضر	117
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	İsm-i Mevsul	119
Başlangıç-2	Dinle ve Oku	حمام دمشق	123
Başlangıç-2	Dikkat et (Gramer)	hemze-i vasil ve hemze-i kat-i	125
GENEL ALIŞTIRMALAR – 2			

İlk kitap öğrencilerin günlük hayatta kendilerini ifade etmede ihtiyaç duydukları temel diyalogları içermektedir. Bireyin sosyal iletişim becerilerini geliştirebilmek için tanışma, aile fertleri ve onlarla kurulan diyaloglar, yolculuk esnasında ulaşım araçlarında ihtiyaç duyulan ifadelerle dile hâkimiyet kazandırılmaya çalışılmaktadır.

İkinci kitap zaman kavramlarını kazandırmaya yönelik günler, aylar ve mevsimlerin anlatıldığı metinlerin yanı sıra insanoğlunu yakından ilgilendiren hava olayları hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olabilecekleri diyalogları ihtiva etmektedir. Vücudunu tanıma ve sağlık kavramları gibi önemli konular öğrenciye kazandırılmaya çalışılırken köy, şehir, otel, hastane gibi ortamlarda iletişime geçebilmelerine yardımcı olabilecek konuşmalara yer verilmiştir.

Üçüncü kitap ise bedensel gelişimlerini destekleyen spor çeşitleri, antrenmanlar, yemek yeme alışkanlıkları; kahvaltı, öğlen ve akşam yemeğinden oluşan günlük öğünleri bu dil aracılığıyla aktarmalarını sağlayabilecek diyalogları kapsamaktadır. Tören hazırlıkları, köy ve şehir kıyafetleri ve Arap edebiyatçıları gibi çeşitli konulara dair kelime kazanımını destekleyen konuşmaların bulunduğu bu kitap aynı zamanda öğrencilere hemen müdahale gerektirebilecek acil durumlarda kendilerini nasıl ifade edebileceğini örnek metinlerle izhar etmektedir.

Dördüncü kitap bağımsızlık bayramı, düğün töreni, düğün yemeği ve hasta ziyareti gibi öğrencinin toplumla bütünleşme sürecine katkı sağlayacak bilgileri edinebileceği diyalogları içermektedir. Önceki kitaplarda olduğu gibi teoride kalacak bilgilerin aksine öğrencilerin sık sık istifade edeceği kavramlar iletişim ve etkileşimi sağlamak amacıyla diyalog olarak sunulmuştur.

4.4. Verilerin Çözümlemesi

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve bazı dil eğitimi veren kurumlarında yapılan bu araştırmayla yargısal veriler toplanmıştır. Örnekleme, ara sınıf öğrencileri ve son sınıf öğrencileri olmak üzere iki farklı gruba uygulanan öğrenci anketi oluşturmaktadır. İki farklı grubun seçilme nedeni ise farklı dil düzeylerindeki insanların dil eğitimini yeterli bulup bulmadıklarını analiz etmektir. Ayrıca ders kitabı ve Arapça öğreniminden beklentilerinin farklı olup olmadığını belirlemektir.

Bu çalışma daha önce aynı amaçla Üzüm'ün (2002:100) kullandığı anket örnek alınarak hazırlanmıştır.

Öğrenci anketinde ihtiyaç, amaç ve beklentileri belirlemede 35 maddelik bir kontrol listesi kullanılmıştır. Öğrencilerden kendilerine uygun gelen “EVET” ya da “HAYIR” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenilmiştir. Ankete Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve bazı dil eğitimi veren kurumlarından toplamda 30 kişi katılmıştır. Öğrenci anketindeki maddeler şu şekildedir:

- Arapça öğrenmedeki amaç
- Fiziksel özellik
- İçerik
- Sözlü anlatım
- Yazılı anlatım
- Söz varlığı-dil bilgisi
- Genel

Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde yüzde alımlarında yuvarlamalar yapılmıştır. Ayrıca ankette kullanılan kitap kelimesiyle belli bir kitap kastedilmeyip genel olarak Arapça öğretim kitaplarından bahsedilmiştir.

4.4.1. Öğrenci Anketlerinden Elde Edilen Verilerin Çözümlemesi

Ankete katılan öğrenci sayısı: 30

Öğrencilere uygulanan anketlerin istatistiksel dağılımı aşağıdaki gibidir:

Arapça Öğrenmedeki Amaç

Anketin ilk sorusu ile öğrencilerin Arapça öğrenmedeki amaçları belirlenmeye çalışılmıştır. 2 kişinin bir fakülteyi bitirmiş olmak için, 4 kişinin ileride iyi bir iş bulmak için, 5 kişinin yabancı bir kültürü ve insanını tanımak için ve 19 kişinin ise diğer sebepler olduğu görülmektedir. Tercih yüzdeleri aşağıdaki gibidir:

Madde 1: Arapça öğrenmemin sebebi:

Bir fakülteyi bitirmiş olmak	2	% 7
İleride iyi bir iş bulmak	4	%13
Yabancı bir kültürü ve insanını tanımak	5	%17
Diğer	19	%63

Fiziksel Özellik

Madde 2: Takip ettiğim kitap görünüş bakımından (kapak, cilt, sayfa görüntüsü vd.) ilgi çekici özellikler taşımaktadır.

EVET	15	%50
HAYIR	15	%50

Madde 3: Dil öğrenirken ses bantlarının kullanılması benim için faydalıdır.

EVET	28	%94
HAYIR	2	%6

Madde 4: Dil öğretiminin video/ bilgisayar destekli olması benim için faydalıdır.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

İçerik

Madde 5: Ders kitabı içerisindeki metinlerini yazarlar tarafından hazırlanmış “yapay metinler” olmasını tercih ederim.

EVET	7	%23
HAYIR	23	%77

Madde 6: Ders kitabı içerisinde yer alan görsel materyaller (resim, karikatür, tablo, fotoğraf, vb) bana derste kolaylık sağlıyor.

EVET	27	%89
HAYIR	3	%11

Madde 7: Ders kitabı içerisinde yer alan metinlerin tamamının gerçek olaylar ve kişilerden yola çıkılarak hazırlanmış olmasını tercih ederim.

EVET	16	%54
HAYIR	14	%46

Madde 8: Ders kitabı içerisinde “bilimsel raporlar ve makalelere” yer verilmesi hoşuma gidiyor.

EVET	28	%93
HAYIR	2	%7

Madde 9: Kitap içerisindeki değişik çalışmalar (şiir, fıkra, bilmece vb.) bana dil öğreniminde kolaylık sağlıyor

EVET	29	%97
------	----	-----

HAYIR	1	%3
-------	---	----

Madde 10: Dili sadece kelime ve dil bilgisi kurallarını ezberleyerek öğrenmenin yeterli olduğuna inanıyorum.

EVET	8	%26
------	---	-----

HAYIR	22	%74
-------	----	-----

Madde 11: Arapça öğrenmenin zevkli ve kolay olmasında, takip edilen ders kitabının etkili olduğuna inanıyorum.

EVET	26	%86
------	----	-----

HAYIR	4	%14
-------	---	-----

Madde 12: Ders kitabında öğrenilen dilin kültürel özelliklerini yansıtacak unsurlara yer verilmesi gereklidir.

EVET	27	%90
------	----	-----

HAYIR	3	%10
-------	---	-----

Madde 13: Ünitelerde öğrencinin dil zenginliğini arttıracak “deyimler ve atasözlerine” yer verilmelidir.

EVET	29	%97
------	----	-----

HAYIR	1	%3
-------	---	----

Madde 14: Kitapta yer alan metinlerde Arap edebiyatının ustalarından ve çeşitli yazarlardan örnekler sunulması faydalı olur.

EVET	26	%87
------	----	-----

HAYIR	4	%13
-------	---	-----

Dinleme Anlama/Okuma Anlama

Madde 15: Dinleme-Anlama, Okuma-Anlama bölümlerinde “boşluk doldurma” alıştırmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.

EVET	27	%90
------	----	-----

HAYIR	3	%10
-------	---	-----

Madde 16: Dinleme-Anlama, Okuma-Anlama bölümlerinde “çoktan seçmeli soru” alıştırmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.

EVET	27	%90
------	----	-----

HAYIR	3	%10
-------	---	-----

Madde 17: Kişilerle iletişim kurmamda yardımcı olacak “iletişimsel alıştırmalara” yer verilmelidir.

EVET	28	%93
HAYIR	2	%7

Madde 18: Sözlü anlatım bölümlerinde duygu ve düşüncelerin ifade edildiği “tartışma tekniğinin” kullanılması benim için faydalı olmaktadır.

EVET	27	%90
HAYIR	3	%10

Sözlü anlatım

Madde 19: Sözlü anlatım bölümlerinde karşılıklı “soru sorma-cevap verme” alıştırmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.

EVET	28	%93
HAYIR	2	%7

Madde 20: Dramatizasyon (çeşitli sahneleri tiyatro etme) çalışmalarına yer verilmesi iyi olur.

EVET	24	%80
HAYIR	6	%20

Madde 21: Telaffuzumu geliştirecek çalışmalara yer verilmesinin bana fayda sağlayacağına inanıyorum.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Yazılı anlatım

Madde 22: Yazılı anlatım bölümlerinde “mektup, kart yazma, form doldurma vb.” alıştırmaların bulunmasının faydalı olacağına inanıyorum.

EVET	24	%80
HAYIR	6	%20

Madde 23: Yazılı anlatım bölümlerinde “dikte çalışması” benim için faydalı olmaktadır.

EVET	28	%93
HAYIR	2	%7

Söz varlığı-Dil bilgisi

Madde 24: kitapta öğrendiğim “yeni kelimelerin listesinin” bulunması benim için faydalı olur.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Madde 25: Kitapta öğrendiğim yeni kelimelerin “eş ve zıt ” anlamlılarına yer verilmesini isterim.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Madde 26: Cümle kalıplarının uygulama yoluyla tekrar edilerek öğrenilmesi iyi olur.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Madde 27: Yeni kelimeleri, içinde geçtiği cümle ya da paragraftan anlamını çıkararak öğrenmenin faydalı olacağına inanmaktayım.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Madde 28: Kitapta öğrendiğim yeni kelimelerin harekeli olarak verilmesini isterim.

EVET	26	%87
HAYIR	4	%13

Madde 29: Herhangi bir ünite de öğrendiğim yeni kelimelerin sonraki ünitelerde tekrarlanmasını isterim.

EVET	29	%97
HAYIR	1	%3

Madde 30: Öğrendiğim yeni kelimeleri ve dil bilgisi kurallarının çeşitli şekillerde kullanılması bana faydalı olmaktadır.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Madde 31: Ünitelerin amacından önceden haberdar edilmem iyi olur.

EVET	27	%90
HAYIR	3	%10

Madde 32: Ünite sonlarında “dil bilgisi özetleri” verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

EVET	30	%100
HAYIR	0	%0

Genel

Madde 33: Okutulan ders kitaplarının Arapça öğrenmede yeterli olduğunu düşünüyorum.

EVET	5	%16,5
HAYIR	25	%83,5

Madde 34: Öğretmenlerimin dil düzeylerini yeterli buluyorum.

EVET	11	%36
HAYIR	19	%64

Madde 35: Sınıf içerisinde öğrenci-öğretmen iletişimiyle Arapça öğrenmenin faydalı olacağını düşünüyorum.

EVET	27	% 90
HAYIR	3	% 10

4.5. Veri Sonuç ve İncelemelere Göre “Silsiletu’l-Lisân” Adlı Seri İçin Öneriler

Anket sonuçları incelenerek gerek dil seviyeleri temel olan gerekse belli bir seviyeye ulaşmış olan öğrencilerin beklenti, istek ve ihtiyaçlarından yola çıkılarak “Silsiletu’l-Lisân” adlı ders kitabı serisi için önerilerde bulunarak söz konusu ders kitabının daha etkin kullanımının mümkün olacağı düşünülmektedir.

Öğrenci anketi sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin bir kısmının Arapça öğrenimini hedef olarak görmedikleri, bir fakülte bitirmiş olabilmek için öğrenimi sürdürdükleri gözlenmektedir. Kimi öğrencilerin ise -ki bu büyük bir kısmını kapsamaktadır- dini kaygıları ön plana çıkmaktadır. Bu tür öğrencilerin söz konusu olan ders kitabının onların ihtiyaçlarını karşılamayacağı düşünülmektedir.

Öğrenci anketinin ikinci maddesinde öğrencilerin % 50’si ders kitabının görünüş olarak (kapak, cilt, sayfa) çekici özellikler taşımadığını düşünürken, diğer yarısı ise tam tersi görüşte olup bu konuda kesin bir yargıya varamadıkları görülmektedir. Görünüş itibarıyla çekici olmayan ders kitaplarının zamanla öğrencide bıkkınlık ve ilgisizlik yarattığı söylenebilir. Silsiletu’l-Lisân serisi renkli ve büyük baskısıyla oldukça ilgi çekici özellikler

taşımaktadır. Kitap içerisindeki resimler renksiz ve görsel ipuçları sunmaktan oldukça uzaktır.

Öğrenci anketinin 3 ve 4. sorularında yer alan dil öğreniminin bilgisayar/video destekli olması ve ayrıca ses bantlarının kullanılması maddesine verilen cevaplarda bu materyallerin kullanımının faydalı olacağına inanılmaktadır. Söz konusu seride video ses bantları mevcuttur.

Öğrenciler madde 5'te kitap içerisinde yer alan metinlerin yapay metinler olmamasını istemektedirler. Söz konusu seri yapay metinlerden oldukça uzaktır. Günlük hayattan metinler ve günlük hayata yakın metinler içermektedir.

6. maddede, öğrenciler kitapta yer alan görsel materyallerin kolaylık sağladığı görüşündedirler. Söz konusu seride ise yeterince görsel materyallere yer verilmiştir. Aynı şekilde madde 8 ve madde 9 da yer alan bilimsel makale ve raporlara ve şiir, fıkra gibi çalışmalara yer verilmesi öğrenimde kolaylık sağlayacağı görüşündedirler. Söz konusu seride bu çalışmalara yer verilmemekle birlikte değişik çalışmalara da yer verilmiştir.

Öğrenciler anketin 11. maddesine %86'lık bir oranla Arapça öğreniminin renkli ve kolay olmasında takip edilen ders kitabının önemli ve etkili olduğu görüşündedirler.

13. maddeye bakıldığında öğrencilerin neredeyse tamamı dil zenginliklerini arttıracak atasözü ve deyimlere yer verilmesinden yanadırlar. Ders kitabı incelendiğinde ise bu tür çalışmalara kısmen yer verildiği görülmektedir.

14. maddede öğrenciler, Arap edebiyatının ustalarından ve çeşitli yazarlardan örnekler sunulmasının faydalı olacağına inanmaktadırlar. Ele alınan kitapta ise el-Battanî, İdrisî ve Yakut el-Hamevî gibi âlimlerden bahsedildiğini görmekteyiz.

15. maddede öğrenciler, Dinleme-Anlama, Okuma-Anlama bölümlerinde “boşluk doldurma” alıştırmalarının faydalı olacağına inanmaktadır. Söz konusu kitapta ise öğrencilerin dinlenen ya da okunan metni anlayıp boşluğa uygun kelimenin yerleştirilmesini isteyen alıştırmalar mevcuttur.

16. madde öğrenciler, Dinleme-Anlama, Okuma-Anlama bölümlerinde “çoktan seçmeli soru” alıştırmalarının kendilerine faydalı olacağını düşünmektedirler. Söz konusu kitapta bahsedilen bölümlerde “çoktan seçmeli soru” alıştırmalarının olmaması kitabın bir eksikliğidir.

17. maddede öğrenciler, kitapta iletişimsel alıştırmalara yer verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Söz konusu kitap iletişimsel yaklaşımı benimsemiştir. Kitapta, öğrencileri konuşturmaya yönelik iletişimsel alıştırmalara yer verilmiştir.

18. maddede öğrenciler, kitapta duygu ve düşüncelerin ifade edildiği “tartışma tekniğinin” kullanılmasının faydalı olacağını düşünmektedirler. Ele alınan kitapta öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade edebileceği sorular mevcuttur.

19. maddede öğrenciler, sözlü anlatım bölümlerinde “soru-cevap” alıştırmalarının faydalı olacağına inanmaktadır. Ele alınan kitapta gerek okunan metinle gerekse konuyla alakalı genel sorular olsun soru-cevap alıştırmalarına yer verilmiştir.

20. maddede öğrenciler, çeşitli sahnelerin tiyatro edilmesinin kendileri için daha faydalı olacağına inanmaktadırlar. Yabancı dil öğreniminde konular öğrencilerin ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme o kadar kalıcı olur. Söz konusu kitapta ise tanışma, alış-veriş, spor antrenmanları gibi öğrencilerin de tiyatro edebileceği konular mevcuttur.

21. maddede telaffuzu geliştirecek çalışmaların öğrencilere fayda sağlayacağına inanılmaktadır. Kitapta öğrencilerin telaffuzunu geliştirecek “Dinle-Tekrar et” bölümleri yer almaktadır. Kitapta bulunan CD ise öğrencilerin harfleri ve kelimeleri doğru telaffuz etmelerine yardımcı olmaktadır.

22. maddede öğrenciler, yazılı anlatım bölümlerinde mektup, kart yazma, form doldurma vb. çalışmaların faydalı olacağını düşünmektedirler. Söz konusu kitaptaki yazılı anlatım bölümlerinde önce harf yazımı ile başlanmış kelime ve cümle yazma çalışmalarıyla devam etmiştir. Öncelikle öğrencilerin harfleri, kelimeleri ve cümleleri doğru yazmaları hedeflenerek mektup, kart yazma gibi alıştırmalara ön hazırlık yapılmıştır.

23. maddede öğrenciler, yazılı anlatım bölümlerinde “dikte çalışmalarına” yer verilmesini istemektedirler. Söz konusu kitapta dikte çalışmalarına bolca yer verilmektedir. Dikte çalışmaları ses ve yazılış açısından birbirine benzeyen harfleri ayırt etmelerine yardım etmektedir.

24. maddede öğrenciler, kitapta yeni kelimelerin listesinin bulunmasının faydalı olacağını düşünmektedirler. Fakat söz konusu kitapta ünite sonlarında yeni kelimelerin listesi bulunmamaktadır. Yeni kelime listesi ile öğrenciler o üniteye öğrenmiş oldukları kelimeleri bir bütün halinde görüp genel bir kelime tekrarı yapabilirler. Kitapta böyle bir bölümün olmayışı kitabın eksikliklerinden biridir.

25. maddede öğrenciler, kitapta öğrendikleri kelimelerin “eş ve zıt” anlamlılarına yer verilmesini istemektedirler. Söz konusu kitapta kelimelerin eş ve zıt anlamlılarına eşleştirme alıştırmalarıyla yer verilmiştir.

26. maddede öğrenciler, cümle kalıplarının uygulama yoluyla tekrar edilmesinin faydalı olacağını düşünmektedirler. Söz konusu kitapta cümle kalıpları çeşitli alıştırmalarla ve uygulamalarla tekrar edilmektedir.

27. maddede öğrenciler, yeni kelimeleri, içinde geçtiği cümle ya da paragraftan anlamını çıkararak öğrenmenin faydalı olacağını düşünmektedirler. Söz konusu kitapta her üniteye öğrenilen kelimeler diğer kitapta yeni kelimelerle tekrar edilmektedir. Öğrenciler, metinde geçen yeni kelimenin anlamını cümle ya da paragraftan çıkarabilirler.

28. maddede öğrenciler, yeni öğrenilen bir kelimenin harekeli olarak verilmesini istemektedirler. Ele alınan kitapta yeni öğrenilen kelimeler, öğrencilerin daha kolay ve doğru okuyabilmeleri için harekeli olarak verilmektedir. Daha sonra öğrenilen kelimeler harekesiz olarak yazılmaktadır.

29. maddede öğrenciler, herhangi bir üniteye öğrendikleri yeni kelimelerin sonraki ünitelerde de tekrar edilmesini istemektedirler. Söz konusu kitapta kelimeler birbirinin tekrarı niteliğindedir. Bu sayede öğrenciler, öğrenmiş oldukları kelimeleri tekrar edip kalıcı hale getirmektedirler.

30. maddede öğrenciler, öğrendikleri yeni kelimelerin ve dil bilgisi kurallarının çeşitli şekillerde kullanılmasının faydalı olacağını düşünmektedirler. Söz konusu kitapta yazılı ve sözlü anlatım bölümleriyle yeni öğrendikleri kelime ve kuralları kullanarak kalıcılığını sağlayabilirler.

31. maddede öğrenciler, ünitelerin amacından daha önceden haberdar olmalarının faydalı olacağını düşünmektedirler. Ele alınan kitapta her ünite hangi konuyla ilgili olduğu belirtilmektedir. Ayrıca öğretmen, öğrencilere ünitenin amacı ile ilgili daha fazla bilgi de verebilir.

32. maddede öğrenciler, ünite sonlarında “dil bilgisi özetlerinin” verilmesinin faydalı olacağını düşünmektedirler. Ele alınan kitapta dil bilgisi kuralları ünite içinde ve ünite sonlarında kısa kısa verilmiştir. Dil bilgisi özetleri alıştırmalarla desteklenerek öğrencilerin dil bilgisi kurallarını kavrayarak diğer ünitelere geçmesi hedeflenmiştir.

33. maddede öğrencilerin büyük bir kısmı ders kitaplarının Arapça öğrenmede yeterli olmadığını düşünmektedirler. Bu konuda ders kitaplarında kullanılan yöntemin ve kitabın destekleyici-tamamlayıcı materyallerinin eksikliği öğrencileri bu fikre yönlendirdiği düşünülmektedir.

34. maddede öğrencilerin %60'ı öğretmenlerinin dil düzeylerinin yeterli olmadığı görüşündedirler. Yabancı dil öğretiminde öğretmenlerin ana dil ve amaç dilin her ikisine de hâkim olması gerekmektedir. Anlatılacak konuya daha önceden hazırlanmalı ve uygun materyallerle konuyu sunmalıdır.

35. maddede öğrencilerin büyük bir kısmı öğrenci-öğretmen iletişimiyle Arapça öğrenmenin daha faydalı olacağını düşünmektedirler. Etkili bir öğretmen-öğrenci ilişkisi olmayan bir sınıfta öğrenmenin gerçekleşmesi mümkün değildir. İletişimsel yaklaşımın öğretilerinden olan öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci iletişimde öğretim, öğrencinin ihtiyaçları ve yabancı dilin gereksinimlerine göre ayarlanarak dil öğrenimi daha zevkli hale getirilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ

Yurt dışında ve ülkemizde dil bilimci ve dil eğitimcilerinin yanı sıra yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin de ders kitabı tasarımı ve değerlendirmesi üzerinde çalıştıkları günümüzde, bu çalışmanın alanındaki bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Bu çalışmayla ülkemizde üniversitelerde ve bir takım dershanelerde yeni yeni kullanılmaya başlanılan “Silsiletu’l-Lisân” adlı ders kitabı serisi biçim içerik açısından destekleyici-tamamlayıcı materyaller incelenmeye çalışılmıştır.

Yabancı bir dilin öğretimi/öğreniminde yöntem, teknik ve yabancı dil öğretim teorileri her zaman ön plandadır. Her geçen gün de yabancı dil öğretimi için yöntem ve teknik arayışı devam etmektedir. Çünkü her yöntemin eksik bir yanı bulunabilmektedir. Bunlara rağmen ülkemizde ölü dil denilen dillerin öğretiminde kullanılan dil bilgisi-çeviri yöntemi hala kullanılmaktadır. Bu yöntemde bu kadar ısrar edilmesinin nedenlerinin başında ders araç ve gereçleri gelmektedir. Birçok alanda olduğu gibi yabancı dil öğretiminde yapılan araştırmalar takip edilmeli ve uygulanmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde/öğreniminde ders kitabı programda ön görülen hedefleri gerçekleştirebilme açısından önemli bir yere sahiptir. Arapça öğretiminde son yıllarda Türkiye’de kullanılan Silsiletu’l-Lisân adlı ders kitabı serisi biçim ve içerik açısından incelenmiş özetle şu tespitlerde bulunulmuştur.

Silsiletu’l-Lisân serisi orijinalde cilt, kapak, sayfa düzeni vb. özellikler bakımından ilgi çekici özellikler taşımaktadır. Ders kitabının öğretmen kitabı bulunmamakla birlikte destekleyici-tamamlayıcı materyallerini CD’leri oluşturmaktadır. Öğretmen kitabı, dersin işlenişinde öğretmene nasıl bir yol izleyeceği hakkında fikir veren ek bir kaynaktır ve bu kitabın olmayışı eksiklik olarak görülmektedir.

Kitapta sözlü anlatım, yazılı anlatım gibi ana beceriler öne çıkmaktadır. Ayrıca dil bilgisi, söz varlığı gibi alt becerilerin gelişmesine yönelik de yeterli sayıda alıştırmaya da yer verilmiştir. Alıştırmalara bakıldığı zaman bedel getirme türü ile ilgili olanlarda aktif anahtar sözcükle bedel getirme alıştırmalarına yer verilmediği görülmektedir. Bu tür alıştırmalarla öğrenciler, verilen zamirlere göre fiillerde değişiklik yapma ve kendilerini

test etme imkânı bulabilirler. Bu alıştırmalar haricinde çoktan seçmeli soruların bulunduğu alıştırmalara da yer verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kitapta hikâyeler ve fıkralar bulunmamaktadır. Kitapta yer alan metinlerin çoğu günlük yaşamla alakalı olup metinler görsellerle süslenmiştir. Kitapta resim, harita gibi görsel metinlere yer verilmekle birlikte şiir, şarkı, bilmece gibi etkinliklere çok fazla rastlanmamaktadır. Hem dersi tek düzelikten kurtarmak hem de öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlamak için şiir, fıkra, bilmece gibi etkinliklerden yararlanılmalıdır. Şiir, fıkra gibi etkinliklerin öğrencilerin üzerinde daha fazla etkisi olduğu ve unutulmadığı düşünülmektedir.

Kitapta içerik, ünite ünite ve ders ders ayrılmıştır. Her ders başında konuyla alakalı kelimeler yazılmış fakat ünite sonlarında toplu olarak kelime listesi verilmemiştir. Ünite sonunda kelimelerin verilmesi öğrencilerin o ünite öğrenmiş oldukları kelimeleri toplu halde görüp kelime tekrarı yapmaları açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. İçerik, basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru gitmektedir.

Kitapta kullanılan dil, günlük yaşamı yansıtmaktadır.

Dinleme-anlama bölümlerinde, boşluk/tablo doldurma, eşleştirme, soru-cevap, doğru-yanlış alıştırmaları bulunmaktadır.

Okuma-anlama bölümlerinde ise, metin hakkında genel bir bilgi sahibi olmaya yönelik sorular, soru-cevap, doğru-yanlış gibi alıştırmalara yer verilmiştir.

Sözlü anlatım bölümlerindeki konular, öğrencinin günlük yaşamda iletişim kurmasına duygu, düşüncelerini ifade etmesine yardımcı olacak biçimdedir. Bu bölümde soru-cevap, telaffuz çalışmaları da yer almaktadır.

Yazılı anlatım bölümlerinde, mektup yazma, paragraf yazma, kompozisyon yazma ve kelime yazma gibi alıştırmalar bulunmaktadır.

Metinlerde Arap edebiyatı ustalarından da bahsedilmesi öğrencilerin dilin edebiyatı hakkında da fikir sahibi olmasına olanak tanımaktadır.

Seride yer alan söz varlığı ve dil bilgisi, hitap ettiği öğrenci düzeyine uygundur. Kelime dağarcığı her ünite başında verilmiştir ve bir sonraki üniteye tekrar edilmektedir. Bu şekilde kelimelerin öğrenciler üzerindeki etkisi artmaktadır.

Seride, öğrencilerin bilmedikleri kelimelerin anlamlarını bulabilecekleri bir sözlüğün bulunmaması kitabın eksikliği olarak görülmektedir.

Silsiletu'l-Lisân adlı seri, modern dil öğretim yöntemlerinin sentezini yaparak bilişsel ve iletişimsel bir öğrenme kuramı takip etmektedir. Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci ve grupla öğrenme imkânı sağlamaktadır.

Ders kitaplarının sahip olması gereken özellikler göz önünde bulundurulduğunda yabancı dil öğretiminde öğrenim faaliyetlerini ne şekilde etkin kılınabileceğine dair bu çalışmanın bir fikir vereceği aşîkardır. Dil öğreniminde önemli bir yere sahip olan ders kitapları ve destekleyici-tamamlayıcı materyallerin oynadığı rol ve taşınması gerektiği özelliklere dair verilen önerilerin ve açıklamaların söz konusu ders kitabının kullanımında etkili olacağı umulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akçay, C. (2007). *Arapça ders kitabında bulunması gereken özellikler*, Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aslan, Y. (2007). *Yabancı dil eğitiminde dikkat edilmesi gereken noktalar*. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Başaran, M. A. (2012). Danışmanlı dil öğretim yöntemi ve Türkiye’deki yabancı dil öğretimi bağlamına uygunluğu. Dicle Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 1–12.
- Bilgi Teknolojilerinin yüksek öğretim kurumlarında kullanımı ve üretimi. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ApLO1vktWBgJ:ab.org.tr/a06/bildiri/43.rtf+&cd=4&hl=tr&ct=clnk&gl=tr> sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (2010). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Dil Öğretim Yöntemleri- iletişimsel dil öğretimi- öğrenme ve öğretme aktiviteleri Tipleri. http://www.turkcede.org/dil-ogretim_yontemleri/666-ogrenme-ve-ogretme-aktiviteleri-tipleri.html sayfasından erişilmiştir.
- Ertürk, N. (2004). *Türkiye’de arapça öğretimi açısından “imam hatip liseleri yeni programa uygun arapça” adlı ders kitabı serisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- El-Hûlî, M. (2000). *Arapça öğretim metotları* (C. Akçay, Çev.). Ankara: Bizim Büro.
- Karataş, Y. (2001). *Türkiye’de Arapça öğretimi açısından “al-‘arabiyyatu li’l-hayat” adlı ders kitabının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karataş, Y. (2007). *Yabancı dil olarak Arapça öğretiminde bir ders kitabı incelemesi*. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi, Gazi Üniversitesi, Ankara

- Karatay, H. & Pektaş, S. (2012). Türkçe ders kitaplarının incelemesine yönelik ölçek geliştirme çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 183-202.
- Küçükahmet, L. (2011). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu*. Ankara: Nobel
- Memiş, M.R. & Erdem, M.D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies- International Periodical for the Language, Literature and History of Turkish*, 8(9), 297-318.
- Polat, İ. (2003). *Türkiye’de Arapça öğretimi açısından “İmam Hatip Liseleri İçin Arapça” adlı ders kitabı serisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Richards, J.C. & Rodgers, T.S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. United States of America: Cambridge Press.
- Üzüm, E.C. (2002). *Türkiye’de Arapça öğretimi açısından el-‘arabiyye li’n-nâşi’in ders kitabının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yabancı dil öğretiminde görsel ve işitsel araçlar. <http://www.turkcede.org/yeni-ogrenenlere-turkce-ogretimi/40-yabanci-dil-ogretiminde-gorsel-ve-isitsel-aracilar.html> sayfasından erişilmiştir.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=YAKLA%C5%9EIM sayfasından erişilmiştir.
- http://books.google.com.tr/books?id=A4jzN71GAywC&pg=PA55&lpg=PA55&dq=babad+o%C4%9Fan,+1996+yakla%C5%9F%C4%B1m&source=bl&ots=cC-msqTUbG&sig=LfCvfBd_-II3xRAcKd5-9-flwVI&hl=tr&sa=X&ei=sYcYVIKxBurOygPd8oDYDQ&ved=0CBsQ6AEwAA#v=onepage&q&f=true sayfasından erişilmiştir.

EKLER

Ek-1. Ders Kitabı İncelemesi Öğrenci Anketi

Değerli Öğrenciler,

Bu anket Arapça öğretimi ve öğrenimindeki ihtiyaç ve amaçlara yönelik bir ders kitabının değerlendirilmesi yapılırken sizlerin de görüşlerinden faydalanılmak istenmiştir.

Güvenilir ve doğru sonuçlar elde edebilmek için soruları doğru ve net olarak boş soru bırakmadan cevaplayınız.

Bu ankete vereceğiniz cevaplarla çalışmama katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Özge YAZICI

AŞAĞIDAKİ SORULARDA YER ALAN SEÇENEKLERDEN SİZE EN UYGUN OLANININ ÖNÜNE (X) KOYUNUZ.

1. Arapça öğrenmemin sebebi:

- ☐ bir fakülteyi bitirmiş olmak
- ☐ ileride iyi bir iş bulmak
- ☐ yabancı bir kültürü ve insanını tanımak
- ☐ diğer (lütfen belirtiniz).....

2. Takip ettiğim kitap görünüş bakımından (kapak, cilt, sayfa görüntüsü vd.) ilgi çekici özellikler taşımaktadır.

- ☐ evet
- ☐ hayır

3. Dil öğrenirken ses bantlarının kullanılması benim için faydalıdır.

☐ evet

☐ hayır

4. Dil öğretiminin video/bilgisayar destekli olması benim için faydalıdır.

☐ evet

☐ hayır

5. Ders kitabı içerisindeki metinlerini yazarlar tarafından hazırlanmış “yapay metinler” olmasını tercih ederim.

☐ evet

☐ hayır

6. Ders kitabı içerisinde yer alan görsel materyaller (resim, karikatür, tablo, fotoğraf, vb.) bana derste kolaylık sağlıyor.

☐ evet

☐ hayır

7. Ders kitabı içerisinde yer alan metinlerin tamamının gerçek olaylar ve kişilerden yola çıkılarak hazırlanmış olmasını tercih ederim.

☐ evet

☐ hayır

8. Ders kitabı içerisinde “bilimsel raporlar ve makalelere” yer verilmesi hoşuma gidiyor.

☐ evet

☐ hayır

9. Kitap içerisindeki değişik çalışmalar (şiir, fıkra, bilmece vb.) bana dil öğreniminde kolaylık sağlıyor.

☐ evet

☐ hayır

10. Dili sadece kelime ve dil bilgisi kurallarını ezberleyerek öğrenmenin yeterli olduğuna inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

11. Arapça öğrenmenin zevkli ve kolay olmasında, takip edilen ders kitabının etkili olduğuna inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

12. Ders kitabında öğrenilen dilin kültürel özelliklerini yansıtacak unsurlara yer verilmesi gereklidir.

☐ evet

☐ hayır

13. Ünitelerde öğrencinin dil zenginliğini arttıracak “deyimler ve atasözlerine” yer verilmelidir.

☐ evet

☐ hayır

14. Kitapta yer alan metinlerde Arap edebiyatının ustalarından ve çeşitli yazarlardan örnekler sunulması faydalı olur.

☐ evet

☐ hayır

15. Dinleme-Anlama, Okuma-Anlama bölümlerinde “boşluk doldurma” alıştırmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

16. Dinleme-Anlama, Okuma-Anlama bölümlerinde “çoktan seçmeli soru” alıştırmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

17. Kişilerle iletişim kurmamda yardımcı olacak “iletişimsel alıştırmalara” yer verilmelidir.

☐ evet

☐ hayır

18. Sözlü anlatım bölümlerinde duygu ve düşüncelerin ifade edildiği “tartışma tekniğinin” kullanılması benim için faydalı olmaktadır.

☐ evet

☐ hayır

19. Sözlü anlatım bölümlerinde karşılıklı “soru sorma-cevap verme” alıştırmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

20. Dramatizasyon (çeşitli sahneleri tiyatro etme) çalışmalarına yer verilmesi iyi olur.

☐ evet

☐ hayır

21. Telaffuzumu geliştirecek çalışmalara yer verilmesinin bana fayda sağlayacağına inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

22. Yazılı anlatım bölümlerinde “mektup, kart yazma, form doldurma vb.” alıştırmaların bulunmasının faydalı olacağına inanıyorum.

☐ evet

☐ hayır

23. Yazılı anlatım bölümlerinde “dikte çalışması” benim için faydalı olmaktadır.

☐ evet

☐ hayır

24. Kitapta öğrendiğim “yeni kelimelerin listesinin” bulunması benim için faydalı olur.

☐ evet

☐ hayır

25. Kitapta öğrendiğim yeni kelimelerin “eş ve zıt ” anlamlılarına yer verilmesini isterim.

☐ evet

☐ hayır

26. Cümle kalıplarının uygulama yoluyla tekrar edilerek öğrenilmesi iyi olur.

☐ evet

☐ hayır

27. Yeni kelimeleri, içinde geçtiği cümle ya da paragraftan anlamını çıkararak öğrenmenin faydalı olacağına inanmaktayım.

☐ evet

☐ hayır

28. Kitapta öğrendiğim yeni kelimelerin harekeli olarak verilmesini isterim.

☐ evet

☐ hayır

29. Herhangi bir ünite de öğrendiğim yeni kelimelerin sonraki ünitelerde tekrarlanmasını isterim.

☐ evet

☐ hayır

30. Öğrendiğim yeni kelimeleri ve dil bilgisi kurallarının çeşitli şekillerde kullanılması bana faydalı olmaktadır.

☐ evet

☐ hayır

31. Ünitelerin amacından önceden haberdar edilmem iyi olur.

☐ evet

☐ hayır

32. Ünite sonlarında “dil bilgisi özetleri” verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

☐ evet

☐ hayır

33. Okutulan ders kitaplarının Arapça öğrenmede yeterli olduğunu düşünüyorum.

☐ evet

☐ hayır

34. Öğretmenlerimin dil düzeylerini yeterli buluyorum.

☐ evet

☐ hayır

35. Sınıf içerisinde öğrenci-öğretmen iletişimiyle Arapça öğrenmenin faydalı olacağını düşünüyorum.

☐ evet

☐ hayır

GAZİ GELECEKTİR..